

STENOGRAFSKI BELEŽKI

od prodolženi eto na Dvaeseti prvata sednica na Sobrani eto na
Republika Makedonija, održana na 8 maj 2003 godina

Sednica se održa vo Sobrani eto na Republika Makedonija, sala 1,
so početok vo 10,10 -asot.

So prodolženi eto na sednica predsedavaše gospodin Nikola
Popovski, predsedatel na Sobrani eto.

NI KOLA POPOVSKI :

Ve molam da prodolžime so rabot.

Prodolžuvame so rabota po Dvaeseti prvata sednica na Sobrani eto na
Republika Makedonija.

Pratenci te Saško Kedev, Petar Naumovski, Nikola Gruevski, Qube
Božkovski, Qub-o Georgievski, Angelka Peeva-Laurin-i -, Gzim Ostreni i Agron
Buxaku, me izvestija deka od opravdani pričinene se vo možnost da
pri sustvuvaat na denežnata sednica na Sobrani eto.

Pri sutni se 76 pratenci spored zemenite kartici, a 63 pratenci
pri ti snale kop-e za pri sustvo na sednica.

Na sednica pri sustvuvaat mnozinstvo pratenci i Sobrani eto moše
pol nopravno da odlu-uva.

Prodolžuvame po prekinatata vtoratoka od dnevni otred - Izbor na
sudici na Ustavni ot sud na Republika Makedonija.

Od dvajcata kandidati što gi predloži predsedatel ot na Republika
Makedonija edni ot se izbi ra so mnozinstvo glasovi od vkupni ot broj pratenci, a
drugi ot so mnozinstvo glasovi od vkupni ot broj na pratenci pri što mora da ima
mnozinstvo glasovi od vkupni ot broj pratenci koji pripa|aat na zaednicite koji
ne se vo mnozinstvo vo Republika Makedonija.

Premi nuvame na izbor na sudija koj se izbi ra so mnozinstvo glasovi od
vkupni ot broj na pratenci.

Otvoram pretres po predlogot Mirjana Lazarova-Trajkovska da bi de
i zbrana za sudija na Ustavni ot sud na Republika Makedonija.

Molam, koj bara zbor.

I ma zbor gospodi not Marjan \or~ev.

MARJAN \OR^EV:

Bl agodaram gospodi ne pretsedatel .

Po~i tuvani dami i gospoda, kol egi prateni ci ,

Gl asaweto koe v~era se odl o` i vo vrska so na{ i ot pri nci pel en stav bez u~estvo na prateni ~kata grupa na VMRO-DPMNE poka` a navi sti na deka vol jata na pol i ti kata domi ni ra nad vol jata nad pravoto so toa { to predl ogot na Republ i ~ki ot sudski sovet, koj { to ne e predl og na edna pol i ti ~ka opci ja, tuku predl og na esnaf ot, na strukta so nei zgl asuvaweto na sudi ja na Vrhovni ot sud na Republ i ka Makedoni ja za ~l en na Ustavni ot sud u{ te edna{ se poka` a deka na{ eto pri nci pi el no u~estvo e po` el no i pri predl ogot na pretsedatel ot na dr` avata prateni ~kata grupa na VMRO-DPMNE nema da u~estvuva vo gl asaweto za kandi dati te predl o` eni od pretsedatel ot na dr` avata.

(Prateni ci te na VMRO-DPMNE ja napu{ taat sal ata).

NI KOLA POPOVSKI :

I ma zbor gospodi not Qup~o Jordanovski .

(Vo me|uvreme se javi gospodi not Stojan Andov koj re~e : - od pri ~i ni te { to gi i znese koordi natorot na prateni ~kata grupa na VMRO-DPMNE da gi i zvesti me prateni ci te deka i Li beral nata parti ja nema da u~estvuva vo gl asaweto za kandi dati te predl o` eni od pretsedatel ot na dr` avata).

(Prateni ci te na Li beral nata parti ja ja napu{ taat sal ata).

QUP^O JORDANOVSKI :

Po~i tuvan pretsedatel e, ~l enovi na Vl adata, kol egi prateni ci ,

Vo stavot 2 na ~l enot 109 od Ustavot na RM pi { uva: "Sobrani eto gi i zbi ra sudi i te na Ustavni ot sud", i prodol ` uva so doobjasnuvawe na na~i not na i zbor po amandmanot 15.

Stavot 4 od i sti ot ~l en vel i : "sudi i te na Ustavni ot sud se i zbi raat od redot na i staknati pravni ci ".

Po~i tuvani prateni ci , pred nas se podneseni dva predl oga od strana na eden od ovl asteni te predl aga~i , pretsedatel ot na Republ i kata bez bi l o kakvi podatoci za prof esi onal ni ot prof i l na kandi dati te, so toa na mene, a veruvam i na si te nas ni e uskratena mo` nost da go i spo~i tuvame ~etvrti ot stav na ~l enot 109 od Ustavot na Republ i ka Makedoni ja zaradi neodgovorni ot i navredl i vi ot

odnos na predsedatel ot kon Parl amentot, no i u{ te pove}e kon Ustavot na RM, kon pravната prof esi ja, kon sudstvoto, a najmnogu kon predl o` eni te kandi dati , kako { to vpro-em gi navredi i poni ` i i l jadni ci gra|ani koi bea pri sl u{ kuvani i so toa zagrozeni ni vni te najosnovni , najel ementarni ~ove~ki prava preku zl oupotreba na i nsti tutot pomi l uvawe po i skl u-ok.

Zatoa po~i tuvani pratenici ova e vsu{ nost za mene u{ te edna svesna zl oupotreba na dadenoto pravo.

Po~i tuvani pratenici , v-era ovde, od ova mesto, koordi nator na edna prateni ~ka grupa so si ot gl as, onaka stameno i gl asno so di gnato ~el o i pol ni gradi i zvi ka, parafrazi ram - na{ ata prateni ~ka grupa i ponatamu si l no }e se bori protiv korupcijata, krimi nal ot i zl oupotrebata na vl ast i pobara da se si mne i ni cijati vata koja be{ e prakti ~a real izaci ja na negovi te si l no i gl asno i ska` ani zal o` bi .

Dragi moi pratenici ne pomi na ni 24 ~asa, i eve se dobi mo` nost od dekl araci i da se pomi ne na del o. Namerno ~ekav i zvesno vreme pred da se javam za zbor, nadevaj}i se deka nekoj }e stane da ja poso~i ova zl oupotreba. I l i mo` ebi postoi mal a, neva` na zl oupotreba i gol ema l a` na zl oupotreba, i l i pak samo zborovi . Za da se bori me za pravda treba vo du{ a da bi deme pravi ~ni . Za da se bori me za demokrati ja treba vo du{ a da sme demokrati i toga{ vedna{ }e reagi rame na vakvi svesni i l i nesvesni , namerni i l i nenamerni zl oupotrebi i l i mani pul aci i .

Zatoa gospodi ne predsedatel na Sobrani eto ve mol am da go za{ titi te di gni tetot na ovoj dom, prateni ci te i ako sakate Ustavot so toa { to }e ni bi dat dostaveni prof esi onal ni te bi ograf i i na kandi dati te, a ni e vrz osnova na toa po svoja sovest da odl u~i me dal i e i spol net stavot 4 od ~l enot 109 na ustavot.

NI KOLA POPOVSKI :

I ma zbor gospo|a Karol i na Ri stova.

KAROLI NA RI STOVA:

Po~i tuvan gospodi n predsedatel e, bi dej]i po ova to~ka, spored procedurata ne mo` eme da i mame op{ ta di skusi ja, jas bi sakal a vrz osnova na i ndi vi dual ni te kval i teti na predl o` enata kandi datka sepak da napravam povrzuvawe so edna op{ ta kri ti ka za, odnosno da izrazam eden drug vi d na senzi bi l nost pri predl agaweto na ~l enovi vo vakvi i nsti tuci . Ovde ~esto se zboruva za senzi bi l nost po etni ~ki ot kri teri um, jas bi sakal a da i zrazam eden

drug vid senzibilitnost, a toa e i vo odnos na Ustavni ot sud predlaga-i te ne vodel e dovolno smetka za povisoka zastapenost na `eni kandidati, osobeno koga kvalifikacija za ovaafunkcija e da se bi de istaknat pravnik. Vo makedonski kontekst vo pravnata profesija imame gol embroja na istaknati `eni kako pravnici.

Ova go ka`uvam i ako predlaga-ot, predsedatel ot na dr`avata ne ni dostavi biografski podatoci za kandidati te gospojata Mirjana Lazarova-Trajkovska po svojata profesionalna biografija ima gol em anga`man vo borbata za pravata na `eni te i mislam deka toa }e dojde do izrazi vo nejzini ot anga`man ako ja izbereme za sudija na Ustavni ot sud. Mislam deka toa }e bi de slu-aj i so prethodno izbranata kandidatka gospojata Ljiliza Ristova, no toa ne zna-i deka mislam drugite izbrani sudii nema vo kontekst na nadle`nosti te na Ustavni ot sud da ne vodat smetka i za ovoj aspekt, no bi apeliral a vo idni na ovoj senzibilitet da bi de isto tolku gol em i energi -en kako { to e po odnos na etni -ki ot kri terium.

NI KOLA POPOVSKI :

I zvesten sum deka biografii te se dostaveni i vo ovoj moment se mno`at, { to zna-i }e ni bi dat dostaveni .

Mol am, dali nekoj drug bara zbor? (Ni koj).

So ogl ed deka biografii te se vo psotapka na umno`uvawe, predlagam pauza od 15 minuti , dodeka da ni se podelat biografii te na kandidati te.

(Pauza od 10,20 -asot).

(Po pauza)

(Sedni cata prodol `i so rabota vo 10,45 -asot).

NI KOLA POPOVSKI :

Prodol `uvame so rabota.

Mol am slu`bite da me izvestat za brojot na prisutnite pratenci vo sal ata.

(Slu`bitegi prebrojuvaat prisutnite pratenci vo sal ata).

Prodol `uvame so rabota, so pretresot po predlogot Mirjana Lazarova Trajkovska da bi de izbrana za sudija na Ustavni ot sud.

Mol am, dali nekoj bara zbor?

I ma zbor gospojata Liljana Popovska.

LI LJANA POPOVSKA:

Po-i tuvan pretsedatel e, po-i tuvani kol egi ,

Mi sl am deka bi bi l o nekorektno dokol ku ovoj i zvonreden kandi dat pomi ne bez odredeni zborovi i mi sl ewa. Mene l i -no ne mi treba { e bi ograf i ja za da mo` am da ka` am za gospo|ata Mi rjana Lazarova-Trajkovska deka ja smetam za i zvonreden kandi dat za ova a f unkcija, zatoa { to od moeto i skustvo { to go i mam niz i zmi nati te godi ni vo sorabotka so nea sum i mal a pri l i ka da vi dam deka e i zvonreden profesional ec koj { to raboti dol gi godi ni vo javni ot sektor, vo dr` avni te ustanovi i znam deka e -ovek koj { to vo sekoja pri l i ka mi sl i pred se na dr` avni ot interes, na op{ ti ot interes, duri potoa na svojot i kako takov apsolutno veruvam deka na najpoziti ven na~i n }e odgovori na mestoto za koe { to vo momentot e kandi dat.

Osven toa ona { to mo` evme si te kako gra|ani na ova a dr` ava da go vi di me vo tekot na i zmi nati te parl amentarni i zbori koga be{ e pretsedatel na Dr` avnata i zborna komi si ja, koga go podigna di gni tetot na Dr` avnata i zborna komi si ja i koga i mavme podol gi godi ni navisti na za prv pat edni i zvonredno organi zirani i kontrol irani parl amentarni i zbori . Mi sl am deka toa be{ e eden dopol ni tel en argument koj { to treba da se i ma predvi d za da se znae za kakov -ovek se raboti .

Zatoa ja davam svojata pol na poddr{ ka i }e gl asam so pol na ubedenost deka taa na najdobar mo` en na~i n }e ja obavuva f unkcijata sudija na Ustavni ot sud, dokol ku bi de i zbrana.

NI KOLA POPOVSKI :

Mol am, dal i nekoj drug bara zbor? (Ni koj).

Go zakl u-uvam pretresot i predl ogot Mi rjana Lazarova-Trajkovska da bi de i zbrana za sudija na Ustavni ot sud na Republ i ka Makedoni ja go stavam na gl asawe.

Ve povi kuvam da gl asame.

Gl asal e 65 prateni ci .

64 prateni ci gl asal e za i 1 vozdr` an.

Konstati ram deka Mi rjana Lazarova-Trajkovska e i zbrana za sudija na Ustavni ot sud na Republ i ka Makedoni ja.

Premi nuvame na i zbor na sudija koj se i zbi ra so mnozi nstvo gl asovi od vkupni ot broj prateni ci , pri { to mora da i ma mnozi nstvo gl asovi od vkupni ot

broj pratenici koji pri pajaat na zaednici te kojine se mnozinstvo vo Republ i ka Makedonija.

Otvoram pretres po predlogot Bajram Pol o`ani da bi de i zbran za sudija na Ustavni ot sud na Republ i ka Makedonija.

Molam, koj bara zbor?

I ma zbor Adnan Ja{ari .

ADNAN JA[ARI :

Po-i tuvan pretsedatel , po-i tuvani kol egi pratenici ,

Kandi datot za sudija na Ustaven sud, gospodin d-r Bajram Pol o`ani , kako { to mo`e da se vi di od negovata bi ograf i ja i ma edna -i sta bi ograf i ja.

I naku, roden e vo Struga, kade go ima zavr{eno i srednoto obrazovani e, dodeka fakul tetot, magi straturata i doktoratot na Pri { tinski ot uni verzi tet.

Momentalno raboti vo jugoi sto~ni ot uni verzi tet, kade e dekan na javnata admিনি straci ja.

I naku ima titul a docent, i ma edno bogato i skustvo i vo pravni te raboti i nad se bi l zameni k ministar vo Ministerstvoto za pravda, sovetnik vo Mini sterstvoto za pravda, a momentalno e dekan na jugoi sto~ni ot uni verzi tget.

Kako nau-nik ima objaveno nekol ku trudovi i nad se bi go istaknal posl edni ot negov trud - Normativni ot aspekt vo vrska so sozdavaweto i pri menata na pravnata tehni ka, eden trud koj i ma nad se me|unarodno zna~ewe.

NIKOLA POPOVSKI :

Molam, dali nekoj drug bara zbor? (Ni koj).

Go zakl u-uвам pretresot.

Predlogot Barjam Pol o`ani da bi de i zbran za sudija na Ustavni ot sud na Republ i ka Makedonija go stavam na gl asawe.

Ve povi kuvam da gl asame.

Gl asal e vkupno 66 pratenici .

65 gl asal e za i 1 vozdr`an.

Premi nuvame na gl asawe na pratenici te koji se i zjasni l e deka pri pajaat na zaednici kojine se vo mnozinstvo vo Republ i ka Makedonija.

Premi nuvame na gl asawe.

Koj e za predlogot Barjam Pol o`ani da bi de i zbran za sudija na Ustavni ot sud na Republ i ka Makedonija, ve molam da gl asate so krevawe na raka.

Gl asal e 18 pratenici za.

Dal i i ma proti v? (Nema).

Dal i i ma bozdr` ani ? (Nema).

Konstati ram deka go dobi dovol ni ot broj na gl asovi , pol ovi na od vkupno i zjasneti te pri padni ci na zaedni ci koi ne pretstavuvaat mnozi nstvo.

Konstati ram deka Bajram Pol o` ani e i zbran za sudi ja na Ustavni ot sud na Republ i ka Makedoni ja.

Na izbrani te sudi i na Ustavni ot sud na Republ i ka Makedoni ja i m go -esti tam i zborot i i m posakuvam uspeh vo rabotata.

Sogl asno -I en 111 od Ustavot na Republ i ka Makeodni ja na i zbrani te sudi i na Ustavni ot sud na Republ i ka Makedoni ja i m prestanuvaat javni te f unkcii i prof esi i te koi gi obavuvale do sega i eventual noto -I enuvawe vo pol i ti -ki parti i .

Novoi zbrani te sudi i na Ustavni ot sud na Republ i ka Makedoni ja stapuvaat na dol `nost na 31 maj 2003 godi na, odnosno po i stekot na mandatot na sudi i te na sega{ ni ot Ustaven sud, koj mandat i m trae do 30 maj.

Predl agam pred da prodol ` i me so debata po prvata to-ka - I ni ci jati va za pri stapuvawe kon izmena na Ustavot, bi dej}i e tuka gospodi not Deskovski od Republ i -ki ot sudski sovet, a i mame tri to-ki za razre{ uvawe na sudi i vo sudovi na Republ i ka Makedoni ja, ogl asuvaweto e po predl og na prateni ci , }e si odi po red i si te ovi e se so usl ovi za penzi ja, za da ja zavr{ i me i taa neophodna rabota.

Premi nuvame na to-ka 10 - Predl og za razre{ uvawe na sudi ja na Vrhovni ot sud na Republ i ka Makedoni ja.

Predl ogot za razre{ uvawe vi e dostaven.

Otvoram pretres.

Mol am, dal i nekoj bara zbor? (Ni koj).

Go zakl u-uvam pretresot.

Predl ogot Vangel Gaga-ev da bide razre{ en od f unkcijata sudi ja na Vrhovni ot sud na Republ i ka Makedoni ja go stavam na gl asawe.

Ve povi kuam da gl asame.

Gl asal e vkupno 68 prateni ci i si te gl asal e za.

Konstati ram deka Vangel Gaga-ewv e razre{ en od sudi ja na Vrhovni ot sud na Republ i ka Makedoni ja zaradi i spol nuvawe na usl ovi za starosna penzi ja.

Mu posakuvam pri jatni penzi onerski denovi .

Mi nuvame na to-ka 11 - Predl og za razre{ uvawe na sudi ja na Osnovni ot sud vo Tetovo.

Predl ogot vi e dostaven.

Otvoram pretres.

Molam, koj bara zbor? (Ni koj).

Bi dejji ni koj ne bara zbor, go zaklučuvam pretresot.

Predlogot Di mi tar Barbutov da bide razrešen od funkcijata sudija na Osnovni ot sud vo Tetovo, go stavam na gl asawe.

Ve povi kuvam da gl asame.

Gl asal e vkupno 65 pratenici i si te gl asal e za.

Konstatiram deka Di mi tar Barbutov e razrešen od funkcijata sudija na Osnovni ot sud vo Tetovo zaradi i spolnuvawe uslovi za starosna penzija.

I na gospodnot Barbutov mu posakuvam prijatni penzionerski denovi.

Mi nuvame na to-kata 12 - Predlog za razrešuvawe na sudija na Osnovni ot sud vo Debar.

Predlogot za razrešuvawe vi e dostaven.

Otvoram pretres.

Molam, koj bara zbor? (Ni koj).

Bi dejji ni koj ne bara zbor, go zaklučuvam pretresot.

Predlogot Tomo Bučarovski da bide razrešen od funkcijata sudija na Osnovni ot sud vo Debar go stavam na gl asawe.

Ve povi kuvam da gl asame.

Gl asal e 67 pratenici, od koi 65 za i 2 vozdrani.

Konstatiram deka Tomo Bučarovski e razrešen od funkcijata sudija na Osnovni ot sud vo Debar po negovo barawe.

Prodolžuvame so rabota po to-ki te od dnevni ot red.

Mi nuvame na to-kata 1. - Predlog za pristapuvawe kon izmena na Ustavot na RM.

Vladata na RM, vo smislana na člen 130 od Ustavot na Republika Makedonija podnese Predlog za pristapuvawe kon izmena na Ustavot na RM.

Predlogot na Vladata na RM i izveštai te na rabotnite tela na Sobranieto Vi se dostaveni.

Obrazloženie po Predlogot za pristapuvawe kon izmena na Ustavot na RM je podnese pretstavni kot na Vladata na RM, g-dinot Hari Kostov - Ministerna vnatrešni raboti.

Povel etc.

HARI KOSTOV:

Blagodaram Pretsedatel e.

Po-ituveni pratenici,

Kako {to imavme mo`nost vo tekot na izminative dve tri nedeli na sednici te na razli~nite komisi i koi {to ja razgl eduva ova a ini cijati va na VI adata, u{te edna{ samo na kratko bi potenci ral koi bea pri ~i ni te zaradi koi {to VI adata se opredeli i pokraj izmenite na Ustavot {to za `al ~esto bea praveni vo izminati ov period mo`ebi be{e mo`nosti vo prethodni te izmeni na Ustavot da se i spo~it uva ova barawe i ova a ini cijati va na VI adata, zatoa {to e fakt deka i vo prethodni ot period, od strana na prethodnata VI ada ima{e soodvetna i ni cijati va za promena na ~I enot 17 od Ustavot, {to, na eden na~in }e ovozmo`i pri mena na specijal ni i stra`ni sredstva od strana na pol i cijata, aj so toa zgol emuvawe na efikasnost na Ministerstvoto za vnatre{ni raboti vo borba protiv organi zirani ot krimi nal , vo borba protiv terori sti ~ki akti vnosti , {vercot so droga, oru`je i tn.

Spored toa, o~igl edno e i bi izrazi l bl agodarnost {to barem dosega vo i zve{tai te na komisi i te jasno stoi opredel bata na si te pol i ti ~ki parti i deka ja poddr`uvaat, barem vo na~el o ja poddr`uvaat ova a ini cijati va na VI adata i potrebata od promena na ~I enot 17 od Ustavot.

Spored toa, osven ova {to na kratko go ka`av okolu zgol emenata efikasnost na Ministerstvoto za vnatre{ni raboti so koristeweto na specijal ni i stra`ni sredstva vo borba protiv krimi nal ot i pojavi te {to ja zagrozuvaat bezbednosta i odbranata na dr`avata, samo na kratko bi uka`al deka ova a ini cijati va, na eden na~in e i usogl asuvawe na na{eto zakonodavstvo so zakonodavstvoto na EU, i e edna od preporaki te {to e sodr`ana vo posl edni ot I zve{taj na Evropskata komisi ja vo vrska so sproveduvaweto na Spogodbata za stabi l i zaci ja i asoci jaci ja.

Spored toa, vo I zve{tajot za sproveduvawe na Spogodbata za asoci jaci ja i stabi l i zaci ja stoi deka edna od natamo{ni te reformi {to treba da ja sprovede RM e tokmu ovozmo`uvaweto na pri menata na specijal ni i stra`ni sredstva.

Sakam da ka`am, i ako toa podocna }e bi de, dokol ku ovoj amandman bi de usvoen, vo {to veruvam posl e i zjasnuvaweto na pol i ti ~ki te parti i i na semi nari {to bea organi zirani i vo rabotata na komisi i te, deka potoa }e sledi do Sobrani eto, posl e procedurata, f akti `ki od donesuvaweto na nacrt amandmanot, se sozdava ustavna osnova za donesuvawe na poseben zakon za sledewe na komuni kai ci te. Posl e usvojuvaweto i progl asuvaweto na amandmanot, toj zakon }e bi de di stri bui ran i dostaven do VI adata i do Sobrani eto. Samo na kratko bi ka`al na~el no za del od re{eni jata predvi deni so toj zakon.

Prakti -no, se voveduva deka kori stewe na specijal ni i stra` ni sredstva odnosno sl edewe na komuni kaci i te mo` e da bi de samo so dozvol a, so re{ eni e na nadl e` en sudi ja, { to spored moe mi sl ewe bi gi spre~i l o zl oupotrebi te na ovi e i nstrumenti { to postoeja vo i zmi nati jot peri od, ne navl eguвам kol ku kratko i l i dol go. Ponatamu, deka cel okupni ot materijal { to }e bi de, vremenski se ograni ~uva peri odot vo koj { to mo` e da se primeni ova a merka, da na krajot, cel okupni ot sobran materijal vrz osnova na primena na specijal ni i stra` ni sredstva se prezenti ra na l i ceto { to bi l o predmet na takvi operaci i . Na krajot se uni { tuva komi si ski kako materijal . Bi tno e { to taka dobi eni te sredstva, soznani ja i dokumenti }e bi dat istovremeno i Val iden dokument vo obvi ni tel skata, i stra` nata i sudskata postapka, { to, na nekoj na~i n zna~i tel no bi ja zgol emi l a i efi kasnosta ne samo na Mi ni sterstvoto za vnatre{ ni raboti tuku i stovremeno i na obvi ni tel stvoto i na sudstvoto.

Spored toa, samo kratko bi i mal tol ku da ka` am i sakam da izrazam bl agodarnost vo odnos na toa { to dosega se postigna na eden odreden na~i n, barem vo raboteweto na komi si i te, konsenzus me|u si te poli ti ~ki parti i , za poddr{ ka na ova a i ni ci jati va na VI adata za promena na Ustavot.

Bl agodaram.

NI KOLA POPOVSKI :

Otvoram pretres po predl ogot za pri stapuvawe po i zmena na Ustavot na RM.

Mol am, koj bara zbor?

Prv se javi za zbor g-di not Kondarko.

BORI S KONDARKO:

Po~i tuvan pretsedatel e, po~i tuvani kol egi , prateni ci i po` i tuvani pretstavni ci na VI adata,

SDSM }e dade cel osna poddr{ ka na i ni ci jati vata za pri stapuvawe kon i zmena na Ustavot na RM, poto~no na ~l enot 17 { to se odnesuva na za{ ti ta na sl edeweto odnosno pri sl u{ kuvaweto, sl edeweto na i nformaci i .

Sega{ nata ustavna norma e deka Ustavot na RM, garanti ra apsolutna i cel osna za{ ti ta na si te obl i ci na komuni kaci ja. I sto taka, vo vi d na i skl u~ok e predvi dena da samo so sudska odl uka mo` e da se otstapi od na~el oto na tajnost, me|utoa, samo na pi smata, zna~i na pi smenata komuni kaci ja i korespodenci ja, ako

e toa neophodno za vodewe kri vi -na postapka i l i ako toa go baraat i nteresi te na odbranata na RM. Taka e def i ni rano vo sega{ nata Ustavna norma.

Me|utoa, oceneto e deka so razvojot, zabrzani ot razvoj na sovremeni te sredstva za tel ekomuni kacija se sozdavaat usl ovi da od edna strana oni e stori tel i na kri vi -ni del a bi dat pri vi l i gi rani vo i zvr{ uvaweto na ni vni te krimi nal ni akti vnosti vo odnos na dr` avni te sl u` bi { to se zadol `eni da gi sl edat i otkri vaat, vo f unkcija na spre-uvawe vakvi kri vi -ni del a. Zatoa kori snosta na ova a i ni cijati va se ogl eda tokmu vo toa, bi dej}i sega nadl e` ni te dr` avni i nsti tuci i }e i maat l egal na zakonska mo` nost poto~no so promenata na Ustavot }e se sozdade osnov za donesuvawe poseben zakon { to }e gi regul i raat ovi e raboti , me|utoa kade { to konkretno }e bi dat navedeni i usl ovi te i pri -i ni te i organi te, odnosno procedurata koj kako, koga i vo kakov sl u-aj i okol nosti smee da posegne po vakva merka za sl edewe i otkri vawe na stori tel i na kri vi -ni del a. Zna-i ova se vkl opuva vo cel okupnata pol i ti ka i strategi ja na VI adata za borba proti v organi zi ran krimi nal i korupcijata i sozdava osnov odnosno ja zgol emuva ef i kasnosta na taa borva.

I sto taka, so ova a promena na Ustavot bi se sozdale pogol emi usl ovi za spre-uvawe, zna-i preventi vno vl i jani e za spre-uvawe na kri vi -ni te del a u{ te pred da bi dat storeni . Toa go podrazbi ra i novi ot termi n { to, ne samo { to se spomnuva i ntresot za odbranata na RM, tuku se voveduva i termi not bezbednost { to po svojata pri roda opf a}a pove}e segmenti . Pred se se mi sl i da vo f unkcija na zarodi { na eventual ni kri vi -ni del a, i sti te bi dat navreme osueteni , otkri eni i i sti te bi dat spre-eni , odnosno bi de spre~eno i zvr{ uvawe na i sti te.

Ponatamu, pri podnesuvaweto na ova a i ni cijati va predl aga-ot vodet smetka za usogl asuvawe so preporaki te na Evropskata komi si ja, odnosno s tandardi te i di rekti vte na EU, taka { to napravena e Anal i za so komparati vnoto pravo i soodvetni te ustavi od sovremeni te demokratski dr` avi .

Vo Zakonot { to }e sl edi i }e ja razraboti ova a ustavna norma }e se predvi di i za{ ti ta od eventual na zl oupotreba od ova pravo, bi dej}i treba i na toa da mi sl i me. Na{ a i ntenci ja e da se sozdadat zakonski , real ni pretpostavki , bez razl i ka vo momentot koja pol i ti -ka parti ja i l i struktura se nao|a na vl ast, da ne mo` e da gi kori sti i zl oupotrebuva mehani zmi te { to gi nudi i zmenata na Ustavot odnosno { to }e bi dat predvi deni vo Zakonot. Taka { to, verojatno pri donesuvaweto na toj zakon }e se otvori posebna debata vo koja { to }e bi dat i staknati i si te mehani zmi , odnosno }e bi de eden si stem na svrzani sadovi kade { to vo ramki te na strukturi te na ovi e i nsti tuci i }e bi de to~no opredel eno koj

do kade ima ingerenci i ili poto~no { to smee da napravi, se razbi ra, prethodno vo sogl asnost so Sudot.

Na krajot, ova }e bi de mnogu zna~ajno, bi dej}i vo sudskata, i stra` natan postapka odnosno postapkata vo Javnoto obvi nitel stvo, Sudot }e mo` e da gi koristi i ovie drugi povlasteni institucii }e mo` at da gi koristat ovie materijali, { to se odnesuvaat na dozvol eno sl edewe na eventual no osomni ~eni l i ca i da Sudot, kako i si te drugi dokazi vrz osnova na na~el oto na ramnopravno vrednuvawe i ocenka, sl obodna ocenka na dokazi te, }e imaat podednakva vrednost kako i si te ostanati materijalni dokazi vo sudskata postapka. Toa, bez drugo, }e pri donese za podobruvawe na ef i kasnosta na raboteweto na sudovi te, bi dej}i }e i m bi dat ponudeni rel evantni dokazi { to }e bi dat val idni i }e se cenat od strana na sudot.

Zna~i, najbitno e deka }e se napravi bal and, odnosno ramnote` a, razgrani ~uvawe pome|u javni ot interes, na javni ot i dr` aven interes, za koj vsu{ nost e i namenata na ova a ustavna izmena, odnosno privatni ot interes navi sti na gra|ani te koi ne se osomni ~eni za krivi ~ni del a ili nema indicii deka se potencijalni izvr{ iteli za krivi ~ni del a, da navi sti na bi dat za{ titeni od eventual ni zl oupotrebi na eventual nata vl ast, bez razl i ka koja vl ast e aktuel na vo momentot.

Bl agodaram.

NI KOLA POPOVSKI :

I ma zbor g~|a Kojzekl i ska.

MARI JA KOJZEKLI SKA:

Po~i tuvan pretsedatel e, po~i tuvani kol egi prateni ci, po` i tuvani pretstavni ci na Vl adata,

Pred nas se nao|a Predl ogot za pri stapuvawe kon i zmena na Ustavot na RM. I zmenuvaweto se odnesuva na ~l en 17 vo smi sl a na ograni ~uvawe na tajnosta na pi smata i drugi te obl i ci na komuni kacija, ako toa e neophodno za vodewe na krivi ~nata postapka i l i ako toa go baraat i ntresi te na bezbednosta i odbranata na dr` avata. Mo` e bi i zmenata na ovoj ~l en od Ustavot, sprored ona na { to se pomi nuva Vl adata i e potrebno od dve pri ~i ni { to taa gi naveduva:

Brzi ot razvoj na tel ekomuni kaci ski te i i nformaci ski ot si stem i ni vno neprestajno usovr{ uvawe i

Kako vtora to-ka, postojan porast na kriminalitetu u RM, od nejzino osamostojavanje do danas, pred se organizirani kriminal, nedozvoljena trgovija s oružjem, belom robom i terorizmom i drugim formama kriminala i njegovo negativno socijalno vlijanje i razoruvački efekti vrz nacionalnata ekonomija od osamostojavaweto na RM do danas.

Na neophodnost izmena na članot 17 od Ustavot, spored obrazloženieto na VI data e faktot što Republika Makedonija, kako zemja -ija prioriteta cel e da stane -lenka na EU, istata mora da izvrši usoglasuvawe na svoeto zakonodavstvo s zakonodavstvoto na EU, vgraduvajji po nego i odredbite od mejunarodnite konvencije i dogovore na Unijata, sekako, spored obrazloženijata na VI data.

I naku, mnogu se simptomi -ni pri -iniete i obrazloženijata na VI data, što tokmu sega se bara izmena na članot 17 od Ustavot. No, osobeno sakam da ukažam na slednoto, so ogled na toa što VI data na SDS beše na vlast od 1992 do 1998 godina se postavuva pravašeto dali togašniteta i segašni rakovodni strukturi nema soznanija i informacija deka:

Prvo, vo toj period od šest godini malo pri sluškuvawa, sledewe i drugi subverzivni metodi koi što na površini i sferija nekkolku aferi: "Sinaptica", "Duvlo", "Temel" i drugi.

Vtoro, vo toj period i malo organiziran kriminal, nedozvoljena trgovija s droga, oružjem i drugim formama kriminala i

Treto, što vo toj period, togašната VI data ne iniciira predlog za pristapuvawe kon izmena na Ustavot, konkretno na član 17, za koj što so ogled na soznanijata s koi taa togaš raspologala i malo realni osnovi za pokrenuvawe na vakva postapka.

I sto tolku, ako ne i mnogu povađna dimenzija, pokraj pri -iniete navedeni od strana na VI daa za pristapuvawe kon izmena na ovoj član e i možnost za zloupotreba na pravoto na privatnost na građanite.

Osnovnata dilema što se postavuva, kol egi, e sledna, dali je se najde soodveten zakonski bilans pomeju javniot interes -ija procenka kako takov javen interes e vo racete na pojedinci od edna strana i individualniete -ovekovi prava i slobodi vo oblasta na oblicite na komunikacija i nejzino ograničuvawe? Tokmu poajji od zaštita na -ovekovite prava i slobodi, no istovremeno i poštuvajji gi interesi te na državata, smetam deka izmenata na članot 17 mora da odi samo paralelno s donesuvawe na zakonski normi, pred se od pri -inina jasno definirani nadležnosti, potrebni dejstviija i odgovornosti, zaradi

anul i rawe na samovol i eto i sopstvena sl obodna procenka na l i ceto koi }e ja naredi povredata na -ovekovi te prava i sl obodi .

Bi spomnal a u{ te edna va` na di menzi ja na koja { to bi sakal a da uka` am. Ovde se raboti za i zmena na Ustavot na RM, kako najvi sok konstuti ven akt na edna dr` ava. A, so ogl ed na f aktot deka RM, e parl amentarna demokratio ja, kade za va` ni te pra{ awa od i nteres na gra|ani te i na dr` avata potreben e konsenzus pome|u pol i ti -ki te parti i , posebno }e potenci ram deka po osnov na ova pra{ awe odsustvuva tokmu toa -uvstvo na konsenzus.

No, poagaj}i od f aktot deka seto ona { to ova VI ada go veti pred gra|ani te deka }e go stori e di jаметral no sproti vno so ona { to taa navi sti na raboti , a svedoci sme na nejzi nata pol i ti ka i vo vtori te 100 dena od nejzi nata rabota. Li -no sum ubedena deka nema da se postigna potrebnata ramnote` a i razgrani -uvawe pome|u privatni ot ` i vot odnosno i ndi vi dual ni te -ovekovi sl obodi i prava od edna strana i i nteresi te na dr` avata od druga strana.

Vi bl agodaram.

NI KOLA POPOVSKI :

Bl agodaram.

I ma zbor g-|a Janeska Cvetl e.

CVETLE JANESKA:

Po~i tuvan pretsedatel e, kol egi prateni ci , pretstavni ci na VI ada,

Sakam da dadam svoe kusovi duvawe za podnesenoi t predl og na VI adata za pri stapuvawe kon amandmanska i zmena na Ustavot na RM, odnosno i zmena na -l enot 17.

Svesni sme deka borbata na ova VI ada { to ja povede proti v kri mi nal ot i korupcijata e apsoluten pri ori tet za taa da postigne napredok, a isto taka, dr` avata da dobi e soodvetno mesto vo semejstvoto na Evropski te dr` avi .

Ne treba da se zal a` uvame. Nepri jatel ot e sl o` en i e i nvol vi ran vo si te op{ testveni sferi i i ma pri stap do gol em arsenal na oru` je. Za toa svedo-at regi stri rani te nemi l i nastani . Me|utoa, treba da se ka` e deka ova e bi tka vo koja { to mora da se pobedi .

Zatoa, jas ja pozdravuvam pragmati -nata i ni cijati va na VI adata za pri stapuvawe kon i zmena na ovoj -l en od Ustavot, a osobeno gi cenam naponi te na Mi ni sterstvoto za vnatre{ ni raboti vo borbata { to ja zapo~na i ja vodi uspe{ no da se spravi so kri mi nal ot i korupcijata i terori zmot.

Mi ni sterstvoto mu trebaat i soodvetni al atki koi }e bi dat ednakvi , no duri i posof i sti ci rani od oni e na kri mi nal ci te. Toa treba da zapo~ne, pred se so edno pravi l no zakonodavstvo, edno tajno nadgl eduvawe, pri sl u{ kuvawe na tel ekomuni kaci ski te vrski , za{ ti ta na svedoci te. Se toa se al atki za edno uspe{ no rabotewe odnosno i zvr{ uvawe na ova a serio zna zada~a. Vo toj pravec napraven e eden serio zen presek na onaa { to e real na sostojba na ustavni te osnovi i postojni te ustavni re{ eni ja i ona { to e jak apotreba na dr` avata da se spravi so kri mi nal ot.

I stot aka i spo~i tuvaweto i soodvetnoto i mpl ementi rawe na me|unarodni te konvenci i i dogovori ja potenci ra potrebata za neodl o` no i i tno sozdavawe na edna soodvetna i nsti tuci onal na~pravna i zakonska ramka za pri mena na specij al ni te i stra` ni sredstva. So drugi zborovi sakam da ka` am deka treba da prestoi usogl asuvawe na na{ i ot Ustav so evropski te standardi . Vo ovoj kontekst treba da se apsol vi ra konstataci jata deka ~I enot 17 od Ustavot na nekoj na~i n e anahron so sega{ ni te sof i sti ci rani merki na i nformati ~kata tehnol ogi ja i novi te obl i ci na kri mi nal ot.

Postojni ot ~I en, i sto taka nudi edna del umna odnosno edna sel ekti vna pri mena vo odbranata. Zatoa treba da se pro{ i ri i na bezbednosta.

Ovaa i zmena vo Ustavot, ~i nam, i ma i preventi venkarakter na dejstvuvawe, pred da se sl u~i odredeno kri vi ~no del o. No, moram da potenci ram deka sepak tuka treba da postoi ramnote` a. Pol i ci jata, a i sto taka i pravosudstvoto mora da bi dat svesni deka ti e se vo sl u` ba na op{ testvoto. Ti e pred se, mora d ai maat moral na odgovornost. Pravata i sl obodi te na gra|ani te mora da se po~i tuvaat. Ova nametnuva i edna gol ema odgovornost na sudi i te. Vo koja smi sl a? Do kol ku se premnogu l i beral ni , toga{ za davawe na odobreni ja odnosno dozvol a za pri mena na specij al i te sredstva za pri sl u{ kuvawe, postoi potenci jal na opasnost za ru{ ewe na gra|anskoto pravo odnosno gra|anski te prava da bi dat pregazeni . Ako pak sudi i te se premnogu vozdr` ani i konzervati vni , toga{ bi tkata na kri mi nal ot mo` e da i zgubi od ef i kasnosta. Ova e edna te{ ka ramnote` a koja treba so Ustav da se posti gne, no ne e nova za Evropa ni tu pak za svetot.

Ako sega se osvrnam za kaj nas, smetam deka vakvat ai zmena kaj gra|ani te na na{ ava zemja }e predi zvi ka edna negati vna reakci ja zaradi negati vnoto i skustvo { to go i maat so takanare~enata af era pri sl u{ kuvawe. Zatoa smetam deka treba da se el abori ra i dobro da se ani mi ra javnosta za da se stekne nejzi nata podr{ ka i gra|ani te da se ubedat deka tokmu so ova a i zmena vo ~I enot 17 }e se za{ ti ti ni vnata privatnost da se napravi edna vi sti nska pravna ramka i da se stavi

kontrola i kraj na sivata zona n aprisl u{ kuvaweto. Zatoa smetam deka medi umi te, pred se, treba da go dadat vakvi ot pridones za da se stekne podr{ kata na gra|ani te.

Na krajot da ka` am deka l i ~no sosema se sogl asuvam so edna vakva i zmena i }e gal sam za neja.

NI KOLA POPOVSKI :

I ma zbor prateni kot \or|i Trendaf i l ov.

\OR\I TRENDAFI LOV:

Denes i mame edna va` na to-ka na razgl eduvawe i bi bi l o sosema normal no i voobi ~aeno da i ma pol i ti ~ka podr{ ka od si te pol i ti ~ki f aktori zastapeni vo Sobrani eto na Republ i ka Makedoni ja , a smetam deka odgovornost za toa treba da i ma VI adata na Republ i ka Makedoni ja i so svoeto odnesuvawe tuka vo Sobrani eto u{ te pove}e izrazeno so parl amentarnoto mnozi nstvo koe ja poddr~uva ova VI ada ni z si ot ovoj i zmi nat peri od od mandatot na ova Sobrani e d apoka` e deka e podgortvena i deka se trudi da ja unapredi demokratskata atmosf era vo Republ i ka Makedoni ja , otkako gi dobi i zbori te na 15 septemvri . Za ` al , za ova VI ada i za ova parl amentarno mnozi nstvo, najmal ku { to mo` e da se re~e e deka gi unapreduva demokratski te procesi vo Republ i ka Makedoni ja . Naproti v taa od den na den poka` uva deka voop{ to ne e raspol o` ena da raboti vo toj pravec. Mi sl am deka pogol ema opasnost po bezbednosta i si gurnosta na Republ i ka Makedoni ja od VI adata na Republ i ka Makedoni ja , vo ovoj moment nema, so ogl ed na toa i od kogo e poddr` ana.

Za da go i l ustri ram moeto tvrdewe }e poso~am nekol ku pri meri , a }e po~nam od najsve` i ot pri mer.

Ni e izbravme, odnosno Vi e gospoda izbravte sudija na Ustavni ot sud na Republ i ka Makedoni ja za kogo tvrdi te deka sami te i nsti tucii i maat pokrenato kri vi ~na pri java poradi zl oupotreba na sl u` bena dol ` nost. Vo pove}e navrati ne gi pri f ati vte sugesti i te koi doa|aa od opozi cijata, tokmu za gospodi not l xet Memeti . Jas neznam od koi pri ~i ni si te, i predl aga~ot uspeal da go pronajde l i ceto l xet Memeti , da zeme bi ograf ski podatoci , a samo organi te na progonot ne uspeaa da go pronajdat vo negovi ot kabi net vo VI adata na Republ i ka Makedoni ja , i l i na negovata doma{ na adresa vo Tetovo.

Vpro~em,bi dejki po~nav so nastani od v~era{ ni ot den, }e prodol ` am vo toj duh.

Da i staknam deka v~era vo Vel es, navi sti na ne bevme si gurni koj komanduva so pol i ci skata stani ca vo Vel es, dal i mi ni sterot za vnatre{ ni raboti , mi ni sterot za obrazovani e, i li mi ni sterot za zemjodel stvo, { umarstvo i vodostopanstvo. Vpro~em, ponekoga{ komandata na pol i ci ski te stani ci ...

NI KOLA POPOVSKI :

Gospodi ne Trendaf i l ov Ve povi kuvam da se dr` i te na dnevni ot red.

\OR\I TRENDAFI LOV:

Jas se dr` am do to~kata, a to~kata e pri stapuvawe kon i zmena na Ustavot na Republ i ka Makedoni ja , ~l en 17. Stanuva zbor za pri sl u{ kuvawe, stanuva zbor za kori stewe na sof i sti ci rani tehni ~ki sredstva vo f unkcija na unapreduvawe na za{ ti tata i od voena agresija i od sekakov vid krimi nal ni dejstva. Zna~i ka` uvam argumenti koi odat i li za, i li protiv ova. Ne gl edam zo{ to mi sl i te deka sum i zl egol od temata. Zna~i jas zboruvam za odgovornosta na VI adata na Republ i ka Makedoni ja koja so svoeto odnesvuawe vo cel i to i zmi nat peri od se odnesuva pove}e kako okupaci ona vl ast, otkol ku kako VI adata na Republ i ka Makedoni ja . Vo ni tu eden moment ne se obi duva ...

Gospodi ne Popovski jas mo` am i da preki nam da zboruvam, gl edam toa bi i m bi l o...

(So udi rawe na yvon~eto pretsedatel ot Ni kol a Popovski dava znak govorni kot da prodol ` i da zboruva).

Zna~i da prodol ` am da zboruvam.

Od den na den ova VI ada, navi sti na , }e povtoram u{ te edna{ , ako ne sl u{ navte, se odnesuva pove}e kako okupaci ona vl ast otkol ku kako VI ada na Republ i ka Makedoni ja , koja i ma za cel da se gri ` i za bezbednosta, si gurnosta i prosperi tetot na gra|ani te na Republ i ka Makedoni ja .

Se nadevam, gospodi ne Popovski deka ti e dva udari vo yvon~eto zna~eja deka mo` am da prodol ` am da zboruvam, a va{ i te kolegi da prestanat da dof rl uvaat. Mo` at posl e da i zl ezat i da mi repl i ci raat.

Gospodi ne Makradul i , ako i mate ne{ to da ka` ete, i zl ezete na govorni ca. A jas dal i zboruvam gl uposti i li ne, ako sakate na toj na~i n da zboruvate, mo` ete podocna da i zl ezete i da mi ka` ete { to mi sl i te.

Vi e }e se pogri ` i te gospodi ne Popovski za normal na atmosfera vo Sobrani evo , i li ne?

NI KOLA POPOVSKI :

Gospodi ne Trendafi lov prodol`ete so debata. I majte go vo predvid moeto predupreduvawe.

Gi povi kuvam si te da ne dof rluvaat, a ve povi kuvam i Vas da ne odgovarate na dof rluvawata. Tuka sum jas toa da go napravam.

\OR\ TRENDAFI LOV:

Blagodaram.

Sakam da ka`am deka najgol emata odgovornost za ova sostojba vo koja se nao|a Republika Makedonija, normalno ja snosi Vladata na Republika Makedonija zatoa { to si te merki koi gi prezema i na bezbednosni plani osobeno na ekonomski plan odat vo sprotnost so interesi te na grajanite na Republika Makedonija. Principot deka sekoja Vlada treba da se gri`i za bezbednost i prosperitetot na svoite grajani, preku promoviraweto na principot na sila, da ne gi spomnuvam ve}e pri merite za koi sme razgovarale vo minatoto.

Inaguracijata na takvi princip deka, ako ne se potuvaat institucijate na sistemot, ako ne se potuvaat zakonite vo Republika Makedonija, prekr{itelot mo`e da se nadeva na toa deka Vladata oodnosno istranite organi }e mu prostaat, pod pretpostavka, vo najmal a raka da ne e makedonec ili da ne e pri vrzani k na bilo koja od opozicijoni te prati i vo Republika Makedonija. Zatoa smetam deka na ova Vlada, podr{ka za vakvo ne{to ne i treba, osobeno {to vo tektona v-erac{ nata sednica, ova Vlada i ova parlamentarno mnozinstvo koe ja podr`uva Vladata, ka`aa deka durni pri izborot na ustavnite sudijane se vo sostojba da se gri`at minimum za elementarna demokratska svest vo predlagaweto i biraweto na funkcionerite koi treba da rabotat.

NI KOLA POPOVSKI :

Gospodine Rahi }i ma replika na Trendafi lov.

ESAD RAHI]:

Nie na Komisijata za odbranai bezbednost i Komisijata za kontrola na DBK i na Agencijata za razuznavawe, dadovme soglasnost. Ne se se}avam deka gospodine trendafi lov be}e tamu. Ne mu go osporavam pravoto da go ka`e i vo potpurnost go podr`uvam za delot vo diskusijata vo koja obvinu Vlada kako okupaciona sila. Me|utoa, mislam deka zboruva za Vladata {to be}e do 2002 godina, vo koja be}e i toj.

[to se odnesuva do drugi ot del , neka vi di kakvo vozi l o vozi , so bugarski regi straci i i so l av-e i }e vi di koj ovde vo Makedoni ja e okupaci ona si l a.

NI KOLA POPOVSKI :

Repl i ka za gospodi not Trendaf i l ov.

\OR\ TRENDAFI LOV:

Gospodi ne Rahi }, jas }e se potrudam vo i dni na koga zboruvam, moeto i zl agawe da vi go dostavam vo pi smena f orma so f usnoti koi }e vi pomognat da se snajdete.

To-no e, na moeto vozi l o i ma l av-e, no mal ku e pogol emo za va{ vkus, pretpostavuvam. Jas zboruvam tokmu za toa deka ova Vi ada vo i zmi nati ot peri od gi potti knuva si te f ormi na prekruvawe na Zakonot , no pod pretpostavka da ne ste makedonec.

NI KOLA POPOVSKI :

Prodol ` uvame so rasprava.

Dal i i ma nekoj za repl i ka od novopri javeni te di skutanti ? (Ne).

Procedural no za zbor se javuva gospo|a Li l jana Popovska.

LI LJANA POPOVSKA:

Gospodi ne pretsedatel e jas bi sakal a da gi zamol am kol egi te, navi sti na da vodi me smetka deka se nao|ame vo najvi soki ot zakonodaven dom, da vodi me smetka deka sme i zl ezeni na o~i te na javnost,a na gra|ani te i navi sti na da vodi me smetka za i zrazi te koi gi bi rame za da gi ka` eme svoi te stavovi , zatoa { to eden i zre-en zbor ponekoga{ mo` e mnogu pvoe}e da te` i od mnogu del a.

NI KOLA POPOVSKI :

Bl agodaram.

Zbor bara gospodi not Ja{ ari .

ADNAN JA[ARI :

Po-i tuvan pretsedatel e, po-i tuvani prateni ci ,

Tajnost na pi smata i drugi te sredstva na dopi { uvawe, si te znaeme deka se edni od gl avni te vrednosti na garanti raweto pravata na -ovekot, garanti rano, re-i si , bez i skl u-ok vo si te ustavi na demokratski te zemji .

Ustavot pod ovoj poi m podrazbi ra deka ni koj nema pravo da gi otvori pi smata i da se zapoznae so ni vnata so dr` i na, osven onoj na kogo pi smoto mu e i sprateno. Ova va` i ne samo za pi smata vo tekstual na smi sl a, tuku i za sekoj drug zatvoren dokument vo komuni kaci jata me|u l u|eto, opf a}ajki gi ovde i s redstvata koi sovremenata tehni ka gi i ma razvi eno, kako { to se sredstvata za komuni kaci ja so posredstvo na radi oto, tel efonot i t.n. Me|utoa i vo reali zaci jata na ova pravo i ma neкои op{ testveni i nteresi koi baraat ova pravo vo neкои sl u-ai da se ograni -i . Poa|ajki od ova neophodnost Ustavot nastojvua d aopredel i koga i vo koi usl ovi mo` e toa da se ograni -i . Vo sogl asnost so ovi e stavovi Ustavot predvi duva deka na-el oto na nepovredl i vosta na tajnost na pi smata i drugi te sredstva za dopi { uvawe, samo so odl uka na sudot mo` e da se napravat i skl u-oci , dokol ku e toa neophodno i toa vo dva sl u-ai : razvojot na kri vi -nata postapka i za odbranata. Ova ustavna formul acija, taka kako { to e formul irana vo -l en 17 od Ustavot na Republ ika Makedoni ja ne dava mo` nost za negova operacional izaci ja so posredstva na zakonski akt. Zna-i ne dozvol uva donesuvaweto na zakonot so koj }e se ovozmo` i da se objasnat predvi deni te i skl u-oci vo samata ustavna norma. Poto-no, poradi ova e i ni ci ran i predl ogot za i zmena na ovoj -l en.

Anal izi rajki gi ustavi te na neкои od demokratski te zemji vi dov deka bez i skl u-ok vo si te ovi e ustavi e predvi dena mo` nosta so zakon jasno da se opredel i usl ovot za sl edewe na komuni kaci jata. Taka be{ e na pri mer vo Ustavot na Hrvatska vo -l en 36 al i neja 2, vo Ustavot na Al bani ja -l en 33, Ustavot na Bugari ja, a i sto taka i Evropskata konvenci ja za odbrana na osnovni te rpava na -ovekot, za -l en 8 al i neja 2 i t.n.

So Zakonot za usl ovi te na sl edewe na komuni kaci jata, koj Zakon }e sl edi podocna , mi sl am deka treba jasno i na deci dena-i n da se opredel at ne smao usl ovi te tuku i postapkata , dobrata postapka koja }e se reali zi ra vo tekot na sl edeweto na komuni kaci jata, zatoa { to , kako { to rekov i prethodno, ova e edno od osnovni te prava .

Jas i parl amentarnata grupa na koja i pri pa|am sme za ovi e i zmeni so koi , kratko re-eno, }e se napravi l egal i zi rawe na sostojbata.

Kako { to znaeme pogol em broj na gra|ani bi l e pri sl u{ kuvani fakt koj e posvedo-en od nekol ku skandal i { to sme gi i mal e vo Makedoni ja. Koj znae u{ te

kol ku drugi pri slu{ kuvawa postoele, me|utoa ti e ne se otkrieni, a posebno ovoj slu-aj, bi naglasili pri slu{ kuvawena i ntel ektualci te i politi-ari te al bancia.

NI KOLA POPOVSKI :

Bl agodaram.

Gospodnot Petrov Kame.

KAME PETROV:

Po-ituva ngospodni n pretsedatela, po-ituva ngospoda ministri, po-ituva ngpratenci,

U{ te na po-etokot moram da uka` am deka pred nas se nao|a dobro sro-eni sodr` aen tekst na predlogot za pristapuvawe kon izmeni te na eden -l en od Ustavot na Republika Makedonija. Formata na tekstot i obrazlo` eni eto na predlogot poka` uva deka odnosot na Vladata kon ovaa materija na ministarstvata koi najmnogu se involvirani kon ovaa materija odnosno kon principot na predlagaweto, kako i na ekspertite koi ja so-inuvaat samata komisi ja, koja ne samo { to ja izrabotila i nicipativata, tuku istovremeno ima izgotveno inverzija na ustavnite izmeni i zakonskite proekti koi treba da sl eduvaat potoa. Edinstveno moram da ka` am deka predlogot doa|a vo, uslovno ka` ano, nesre}no vreme koga moralni te, pa ako sakate i implementacijata na normativni te vrednosti tol ku se izmesteni, pa sekoj subjekt raboti te mo` e da gi tol kuva so razli -ni ar{ ini, so izmesteni tezi i kontradi ktornosti, so { to vakvi ot -ekor na Vladata mo` e da se prenasouva vo pravec { to ne e osnovata na dene{ ni ot predlogovo ustavnite izmeni. No, se nadevam deka ni e voop{ to nema da potpadneme pod takvoto vl ijanie, toa nema da vl ijae vrz nas i na{ eto pravil no i nformirawe, osobeno na javnosta, ako sakate, za povodite i l i pobudite za ovi e izmeni odnosno dopol nuvawe na -l enot 17 od Ustavot na Republika Makedonija.

Na{ i ot pri od kako pratenci, nezavisno od koja grupacija doa|ame, treba da bi de ednoglasna osuda na nezakonskite dejstvi ja so pri slu{ uvaweto. Toa dl aboko dopira do -ove-kata i nti ma i do gra|anskata pri vatnost, do kr{ ewe na -ovekovi te sl obodi i prava. Od toa treba da gi za{ titime si te na{ i dobri doma}i ni, si te na{ i -esni dr` avjani, koi ni koga{ ne treba da po-uvstvuvaat deka nekoj mo` e da gi sl edi, da im vl ijae na ni vnoto parti sko opredel uvawe, na verskoto ubeduvawe, na etni -kata pri padnost i tn.

Ona { to treba da go poddr` ime i da go pri fatime e kako da i ovozmo` ime na dr` avata poefi kasno da se spravuva so organi zirani ot krimi nal

koj dopira do koreni te, opstanokot i i dni nata na dr`avata od edna, i kako na toj na-in da ne gi zagrozime slobodite i pravata na gra|anite od druga strana. Mi sl am deka toa e osnovnata cel i toa e na{ata osnovna poenta, za koi predlaga-ot sosema dobro se proiznel vo tekstot na predlogot. Zatoa, mi sl am deka mo`e da se zabele`i deka normata vo Ustavot vo delot {to}e bide ponudena kako predlog tekst, }e ima ekspliciten karakter, {to jasno i imperativno }e bide nazna-en pravecot na va`eweto na ova odredba. No, ne samo toa. Vedna{ treba da usledi predlog za donesuvawe na specijalen zakon, vo koj sekako }e bidat utvrdeni odnosite i granicite na dozvolenosta na prislu{uvaweto, zna-i, za potrebite na odbranata, na bezbednosta na dr`avata i za potrebite na krivi-nata postapka. Tuka nema da ima specijalni diskrecioni prava na nositel i na funkcii, u{te pomalku na politi-ki partii, a toa }e se pravi, rekovme, za konkretna odluka na nadle`en sud. Zna-i, garancii te za slobodite i pravata na lu|eto ostanuvaat, no tie mo`at i da se prodlabo-uvaaat.

Od vakvite promeni treba da stravuvaat druga grupacija na lu|e. Toa se oni e grupacii koi prerashuvaat vo mafiozni strukturi i koi se zanimavaat so nel egalna trgovija so lu|e, -ii pati{ta poslednive godini vodea niz i vo Makedonija. Treba da stravuvaat site krim-ari, proizvoditel i, prepabotuva-i i dileri so droga i so drugi psihotropni supstanci, na kogo vo izminati ot nekolku godi {en period dobro im cvetaa nivnite biznisi. Od vakvite promeni vo tesno treba da se najdat razli-nite pera-i na pari i drugite strukturi na organizirani ot kriminal.

Zatoa, o-ekuvam deka Mi ni sterstvoto za vnatre{ni raboti vedna{ po ustavnite izmeni }e pristapi kon predlagawe ne samo na ovoj zakon, so koj }e se limitiraat uslovi te i na-inite preku sredstvata za komunikacija da se obezbeduvaat dokazi za oddelni krivi-ni dela, tuku }e predlo`i izmeni i dopolnuvawa na drugite zakoni, kako {to e Krivi-ni ot zakoni k, Zakonot za krivi-na postapka i tn., pri {to }e se dobie da ne bide Makedonija "Prijatno podra-je", da ne ka`am pote`ok zbor za site dosega spomnati i nespomnati krivi-ni pojavi i dejstvija. Spored toa, o-ekuvam od donesuvaweto na vakvite propisi {to gi zapo-uvame najprvo so izmenite so Ustavot, najmnogu da dobi jat gra|anite, a so toa i dr`avata. Od tie pri-ini go poddr`uvam predlogot na VI adata da pristapi kon izmena na Ustavot na Republ i ka Makedonija vo -I enot 17.

Bl agodaram.

NI KOLA POPOVSKI :

Gospodin Tasev.

ORDAN^O TASEV:

Po-tuvan predsedatela, po-tuvani kolegi pratenici,

Denes na dne{ nata sednica pred nas pratenici te na Sobrani eto na Republika Makedonija, Vadata soglasno svoite ustavni ovlastuvawa podnese predlog za pristapuvawe kon izmenvawena eden, vo su{ tina mnogu zna-aen -l ena Ustavot, a toa e -l enot 17. ^l enot 17 od Ustavot na Republika Makedonija e vsu{ nost odredba so koja vo osnova se garanti ra edno mnogu suptilno pravo na sekoj gra|anin vo Republika Makedonija, a toa e pravoto na garancija za nepovredl ivost na tajnosta na pismata, kako i na site vidovi na komunikaci i, { to zna-i apsolutna ustavna zabrana za vleguvawe vo sferata na privatni ot` i vot i za naru{ uvawena ona { to zna-i intimai intimen` i vot na gra|anite na Republika Makedonija. Vakvoto pravo, t.e. sl oboda na tajnosta na pismata i na site drugi obl ici na op{ tewe i komunikaci i kako pravo, vsu{ nost, go imaat regul irano i go so dr` i vo site evropski ustavi, da ne ka` ami po{ i roko, po{ i roko vo svetot. Se smeta deka toa e eden od temel nite pridobivki na -ovekot i zvojuvani vo borbata za sl oboda na negovata intima.

Vo ova prilika jas bi sakal da potenciram deka predmet na ova pravo od -l enot 17 na Ustavot na Republika Makedonija, ne se samo zatvoreni te pratki i pismata, koi { to se upateni do opredel eni lica, no toa seu{ te i drugi te sredstva za op{ tewe, a koi { to se vsu{ nost refleksija na moderni te tokovi na tehnolo{ ki ot razvoj i dostignuvawata na naukata. Tuka, pred se, spa|aat telefonski te razgovori, magnetofonski te govorni snimki, videofonite, fotografii te, privatni te filmski lenti i dr. Zna-i, -l enot 17 ne zna-i samo zabrana za otvorawena pisma i na drugi otvoreni pratki, osven za licata na koi tie se upateni, no i zabrana na prislu{ kuvawena telefonski te razgovori i nasite obl ici na drugi komunikaci i i op{ tewa. Me|utoa, da ne zaboravime deka so striknata primena na po-tuvaweto na ova ustavna odredba vo opredel eni situaci i, taa mo` e da bi de zloupotrebena na toj na-in { to istata mo` e da bi de iskristenaili mo` e da bi de od korist na opredel eni l i -nosti za izvr{ uvawe ili za prikri vawena opredel eni krivi -ni dela ili pak za zagrozuvawena odbranata i bezbednosta na dr` avata. Vo takvi slu-aevi i vo takvi uslovi Ustavot predvi duva deka e vozmo` no otstapuvawe od apsolutni ot karakter na ova na-el o od pri -ini { to vrednostite koi se povreduvaat ili koi }e se

povredat se mnogu pozna-ajni , otkol ku nepovredl i vosta na vrednosti te { to se zagaranti rani so -l enot 17 od Ustavot na Republ i ka Makedoni ja, t.e. tajnosta na pi smata i na drugi te sredstva za op{ tewe i za komuni kaci ja. Vo takvi okol nosti , Ustavot predvi duva deka so zakon se propi { uva mo` nost i toa vrz osnova na sudska odl uka da se odstapi od ova garanci ja. Ti e slu-aevi se restri kti vni vo slu-aj koga e vo pra{ awe poedi nec i l i grupi za koi postoi osnovano somnevawe deka se vme{ ani vo i zvr{ uvaweto na opredel eni kri vi -ni del a i l i ako se vo pra{ awe akti vnosti koi { to ja zagrozuvaat bezbednosta i odbranata na dr` avata. Ova zna-i deka so edna vaka nendovol no jasna formul acija, t.e. bez postoewe na eden ekspl iciten ustaven osnov i otsustvo na cvrsta zakonska pravna ramka, pri menata na -l enot 17 od Ustavot na Republ i ka Makedoni ja od strana na dr` avni te organi i bezbednosni te slu` bi vo mnogu }e se uslo` ni , pri toa predi zvi kuvaj}i i mnogu dil emi . Kako na pri mer, jas bi nabrojal nekol ku. Pred se, koi kri vi -ni del a }e bi dat pod opservaci ja na i stra` ni te organi so pri menata na -l enot 17 od Ustavot na Republ i ka Makedoni ja. Za{ to, mo` no e pod i zgovor za postoewe na osnovano somneni e za storeno kri vi -no del o ambl ok da se pri slu{ kuvaat si te gra|ani , t.e. nadle` ni te organi da obezbedat formal no pravno pokri ti e od zl oupotrebata na ova ustavna odredba, zatoa { to i mame edna voop{ tena formul acija, koga se otstapuva od pri menata na -l enot 17 od Ustavot na Republ i ka Makedoni ja. Zna-i , vo ovoj slu-aj }e bi de potrebno so zakon to-no da se opredel at koi se ti e kri vi -ni del a, koi { to mo` at da se opservi raat so pri menata na -l enot 17 od Ustavot na Republ i ka Makedoni ja.

Vtoro, mora da se opredel i , t.e. da se utvrdi postapkata koga }e se pri menuva, zapo- nuvaj}i od predl ogot i l i baraweto za pri slu{ kuvawe, do real i zaci jata na toa pri slu{ kuvawe.

Potoa, koi }e bi dat ovl asteni predl aga-i , odnosno na -i e barawe }e bi de i zvr{ eno pri slu{ kuvaweto. So kakva tehni ka i koj }e go vr{ i pri slu{ kuvaweto i mnogu drugi dil emi }e treba da se razre{ at i normal no si te ti e da se stavat pod edna pravna ramka kako garanci ja od eventual na zl oupotreba na ova ustavna odredba.

Pokraj navedeni te pri -i ni od potrebata za i zmena na -l enot 17 od Ustavot na Republ i ka Makedoni ja, kako i donesuvaweto na posebni zakoni za uslovi te i postapkata za sl edeweto na komuni kaci te na gra|ani te, sekako, ova proi zleguva od potrebata za harmonizaci ja na na{ eto zakonodavstvo so zakonodavstvoto na EU i na evropski te dr` avi , poradi { to smetam deka, pri toa mora da se imaat predvi d ustavi te, zakonski te re{ eni ja, kako i praksata na

zapadno evropski te dr`avi { to ja reguliraat ova materija. Toa zna-i, implementacija na odredbite na me|unardnite konvencii i dogovori na Unijata, a posebno na Evropskata konvencija za -ovekovi prava.

Po-i tuvani kol egi ,

I maj}i predvid deka se raboti za edna mnogu osetli va matarija t.e. navl eguvawe vo privatni ot `i vot i navl eguvawe na intimata na -ovekot, smetam deka treba da bideme maksimalno pretpazlivi, osobeno vo izgotvuvaweto na pravnata regulativa, pri toa i maj}i gi predvid site momenti koi mo`at negativno da vl ijaat i da se reflektiraat vo ova najosetli va sfera na sekoe -ovekovo bi tie.

So novoto ustavno re{ enie koe treba da go usvoime i koe }e bi de predlo` eno za usvojuvawe, zatoa { to staroto ne e mnogu neprecizno i nadmi nato, morame stri kno da opredel ime koi dejstvi ja pretstavuvaat zakana za odbranata, a koi aktivnosti zna-at zagrozuvawe na bezbednosta na dr`avata. Dal i sekoe osnovano somnenie za storeno kri vi -no del o mo` e da go pokrene mehani zmot na pri sl u{ kuvawe i vo koi sl u-aevi . Potoa, za vodeweto na kri vi -na postapka i tn, mo` e da ima otstupuvawe od zagarantirani te prava koi { to proi zle guvaat od -I enot 17 od Ustavot na Republ i ka Makedoni ja. Zna-i , sekoja vakva nepreciznost, vo ova sfera vo ramki te na privatnosta, t.e. vo ramki te na pravnata, zakonska regulativa, }e zna-i otvorawe na prostor za vol untarizam i zl oupotreba od strana na subjekti te koi treba da ja sprovedat ova ustavna norma. Nie imavme sl u-aevi na pri sl u{ kuvawe, koi premnogu ja branuvaa makedonskata javnost, { to vsu{ nost be{ e i pri -i na za podnesuvawe na predlog za odzemawe na opredel eni ovl astuvawa na pretsedatel ot na dr`avata. No, da ne zaboravime deka pri sl u{ kuvaweto ni tu e avtorsko pravo, ni tu e patent na mi natata vl ast t.e. na VMRO kako toa se saka da se pri ka` e, no i takvi pri sl u{ kuvawa imavme od sami ot po-etok na osamostojuvaweto, kako { to bea, na primer, "Si na ptica" i drugi i vo toj moment nema{ e odgovor za ni koj. No, ima i konkretni primeri na pri sl u{ kuvawe koi }e gi navedam, na gra|ani od op{ tina Kavadarci i toa vo peri odot od 1994-1996 godi na, pa nemame ni kakva odgovornost odnosno nema ni koj osudeno za odgovornost po -i j nal og e toa napraveno i koj go naredi l .

Zatoa, morame da obezbedime stri kna regulativa i mehani zmi so koi { to }e se onevozmo` i zl oupotrebata na pri sl u{ kuvaweto, a kako { to rekov vo toj kontekst za nekakvo osnovano somnevawe za storeno kri vi -no del o i l i za vodewe postapka, i l i deka toa navodno toa go baraat odbrambeni te i l i bezbednosni te usl ovi vo Republ i ka Makedoni ja. Od seto pogore re-eno nema da go dadam gl asot

za i zmenata na -I enot 17 od Ustavot na Republ i ka Makedoni ja, zaradi usl ovi te i i ska` ani te rezervi koi ve}e pogore gi i zl o` i v.

Bl agodaram.

NI KOLA POPOVSKI :

Prateni kot Stoi qkovi } bara procedural no.

I VAN STOI QKOVI]:

Gospodi ne pretsedatel e, procedural na i ntervenci ja, ni e ovde ve}e ~as i pol ovi na sl u{ ame di skusi i , me|utoa, jas bi sakal da ve predupredam deka ni tu edna di skusi ja ne ja dodirna su{ ti nata na to~kata od dnevni ot red. Ni e ovde raspravame za predlog za pristapuvawe na promeni na Ustavot na Republ i ka Makedoni ja. Ni tu eden od govorni ci te dosega ne go zasegna najbitno pra{ awe, dali treba da se pristapi kon promena na Ustavot na Republ i ka Makedoni ja i li ne treba kon promena na Ustavot na Republ i ka Makedoni ja. Si te dosega{ ni di skutanti razgovaraa za operaci onal izaci ja na -I enot 17 od Ustavot na Republ i ka Makedoni ja, za koj seu{ te nemame doneseno predlog da go promeni me. Zatoa, ve mol am, eve jas }e se otka` am od di skusi ja vo i nteres na vremeto i kako edno vni mani e na prateni ci te da se dr` i me za dnevni ot red, a i za vas toa va` i .

NI KOLA POPOVSKI :

I jas da se dr` am za dnevni ot red? Toa se obi duvam cel o vreme.

Vi bl agodaram za uka` uvaweto.

Gospodi n I vanov.

QUBI SAV I VANOV - YI NGO:

Verojatno, eden den treba da se sedne tuka i da se educi rame kako da zboruvame vo Parl amentot. Mi sl am deka ovde ne sme dojdene da mol ~i me, narodot ne i zbral da zboruvame. E, sega, otkako ova i de ja i zl eze vo javnosta deka }e dojde do promena na Ustavot na Republ i ka Makedoni ja na -I enot 17, jas dadov i zjava i smetam deka ne treba da se menuva Ustavot taka ednostavno i brzo i deka toj ne e Pravi l ni k za nadgraduvawe i li Pravi l ni k za HTZ za{ ti ta. Deka Ustavot e fundament i edna negova promena bara mnogu studi ja, mnogu prou~uvawa, mnogu konsul taci ja na javnosta i tn i deka na prv pogl ed i zgl eda deka promenata vo pravec na l egal i zaci ja na pri sl u{ kuvaweto, deka }e gi naru{ i ~ovekovi te prava i sl obodi .

Bidejji, za ova oblast ne sum ekspert, a i nikoga{ ne me interesiral o dali me prislu{kuvaat ili ne, vidov vo pe-atot koga "Gol emoto uvo" izleze deka i moeto ime stoi tamu deka sum prislu{kuvan, no ne me interesira{e i ne proveruvav ni dosieja, ni ni {to.

Rastereten sum od taa rabota, zatoa {to vo `i votot rabotam i pravam ona {to mi sl am deka e dobro. I zatoa v-era ka`av, sega }e povtoram, gi i skori stiv ovi e denovi na odmor, a bea dolgi, deseti na dena, pa prou-iv nekoi ustavi na ovi e gol emi ve zemji {to gi vikaat demokratski zemji i tie {to se vikaat demokratski zemji. Ne gi -itav ovi e tuka od Bal kanot. Tuka bea spomnati nekoi, ama ne pi {uva ba{ taka vo tie ustavi kako {to tuka se zboruva. Pro-itav dosta materijal i za da navisti na mal ku se educiram vo toj pravec i da vidam dali treba da se pristapuva, ili ne, vo promenata na Ustavot. Vidov deka, dojdov do zakl u-ok deka otkako postoji svetot, postoji prislu{kuvawe. Nekoj pat toa se pravel o so u{ite i tie ne se merel e po toa dali se gol emi ili mali, tuku po toa kol ku e razvi en sl uhot. Toga{ nemalo takva tehni ka i takvi sof istici rani aparaturi kako {to i ovde se zboruva{e, pa moral e da se primenuvaat tie ednostavni metodi .

Vtoro, dojdov do zakl u-ok, dali postoji ustavno re{eni e da se prislu {kuva, ili deka e zabraneto prislu{kuvaweto, sekoj pat e prislu{kuvano. Prislu{kuvani se i kral evi i kral ici, pretsedatel i na dr`ava, premi eri, mi ni stri, obi -ni luje, krimi nal ci i tn., i prislu{kuvaweto vogl avno sekoga{ bilo usmeruvano kon osoznavawe na protivni kot, dali e toa poli ti -ki, dali e toa od drug vid za da se otkri e toj {to raboti, kako raboti, {to pri prema, kako pri prema i tn. Ni koj ne mo`e da ka`e deka ne treba da se primenuvaat i najsovremeni metodi za prislu{kuvawe i otkri vawe na organi zirani ot krimi nal, na korupci jata, za spre-uvawe na razvojot i prod a`bata na drogata, na oru`je i tn., si te tie krimi nal ni dejstvi ja i tie se prislu{kuvaat i tie se sl edat. Me|utoa, tamu najmal ku se posti gnuvaat i uspesi, zatoa {to i tie {to se bavat so tie dejstvi ja i tie raspol agaat so razvi ena tehni ka na spre-uvawe na prislu{kuvaweto, a vo isto vreme raspol agaat i so drugi sof istici rani metodi i na-ini, sredstva toa da go obavuvaat i spre-uvaat i oni e koi {to niv gi prislu{kuvaat, koi gi sl edat i tn. Toa e edna ve-na borba na dr`avata, organi te so krimi nal ot. I tuka vo toj pravec jas davam potpol na poddr{ka. Zna-i, taa pojava ja razoruva dr`avata, koja ja uni {tuva dr`avata, koja ja uni {tuva ekonomijata, koja nanesuva gol emo zlo na narodot, na gra|ani te i tn. so krupni posl edici na ekonomski, socijal en i ostanat plan. Tuka nema di l emi. Mi sl am

deka nema -ovek koj toa ne bi go poddr`al i koj ne bi zastanal zad takva rabota, osven oni e koi { to se bavat so kriminal ot, ama toa javno ne bi go ka`al e. Me|utoa, ostanuva onoj vtori ot del za koj { to tuka zboruvaa nekoi prrteni ci , kako da se spre-at zloupotrebi te vo pravec na pri sl u{ kuvawe od pol i ti ~ki cel i , vo pravec na pri sl u{ kuvawe za da se dobijati nformaci i , pa da re-eme duri i od intimnata sfera za da toj { to e pri sl u{ kuvan utre se ucenuva, kako da gi spre-i me pri sl u{ kuvawata od ekonomski i interes i stopanski i interes. I sega toa pri sl u{ kuvawe e najmnogu razvieno vo svetot. Znaete vi e i za skore{ nata afera pome|u Amerika i Evropa, deka Amerika ja pri sl u{ kuva ekonomski Evropa vo vraska so ekonomski te dostignuvawa, nau~ni pronao|awa, tehnolo{ki re{eni ja i tn. I tuka prakti ~no svetot sega razviva ogromna pri sl u{ na sl u`ba. Toa imavme pri lika da ~ume od ministrot, jas li ~no mu veruvam na ministrot, deka toj nema da dozvoli barem dodeka e ministri poznava|}i go nego deka vo ovoj pravec pri sl u{ ni te sl u`bi }e mo`at da ja razvivaat svojata dejnost, osobeno ti e koi se operatori , ti e koi se izvr{itel i , ti e koi { to prakti ~no te{ko se kontroliraat, a ministrot nema da bi de ve~no ministri, ovoj ministri za vnatre{ni raboti , utre }e dojde nekoj drug koj }e saka da navleze mal ku podlaboko vo intimata i pravata i sl obodi te na gra|ani te. Sega tuka }e be{e dobro da imavme ni e zakoni , red zakoni , koi na~ini , formi i metodi }e go spre-at toj del i }e gi spre-at zloupotrebi te vo toj pravec. Jas li ~no mi sl am deka toa e te{ko da se ostvari . Na nekoj koga }e mu dadete edno takvo oru`je vo race, toj se poi gruva so nego, toj si pravi svoi }efovi , gi pri sl u{ kuva i svoi te qubovnici , a `eni te pak svoi te {valeri , pa gi pri sl u{ kuvaat i svoi te kom{ii . Spored toa, formata, na~inot, sredstvoto toa da se spre-i prakti ~no vo `ivotot ne postoji . Toa zavisi od ~ovekot. Dal i postojat sofisticirani metodi , dal i postojat softveri , so kompjuteri koi toa go ograni ~uvaat, ne mi e poznato, no dosega prakti ~no ni kade ne sretnav vo svetot deka vo toj pogled se napraveni takvi dostignuvawa deka oni e operativci , ili oni e { to se do niv se spre~eni prakti ~no da go zloupotrebuvaat toa pra{awe. I sto taka, ova { to e predvideno sudski organ da donese odluka za pri sl u{ kuvawe, toa e samo pri kri vawe prakti ~no na aferi koga bi se otkri le. I izmenite vo toj pravec prakti ~no legalitet davaat na pri sl u{ kuvaweto. Spored toa, kako da se izdvoji ovoj del koj treba toa pri sl u{ kuvawe da se iskori sti vo pravec na odstranuvaweto na negativni te pojavi vo op{testvoto, od onoj del { to zna~i privatnost, { to zna~i intimnost na ~ovekot, { to zna~i negova sl oboda, { to zna~i negovo sl obodno odnesuvawe. Tuka prakti ~no ne postoji po ona { to jas go imam osoznaeno, ne postoji re{eni e. I tuka

treba se gati e da se zmi sl i me { to zna-i toj { to }e bi de na vl ast vo koja mera }e ja zl oupotrebuva taa vl ast za da se presmetuva so svoi te pol i ti -ki proti vni ci kako { to go i mavme toa vo mnogu peri odi . Osobeno i maj}i vo predvi d deka tuka se raboti i za pove}e i nsti tuci i koi se bavat so ovoj probl em i koj }e gi kontrol i ra tie i nsti tuci i? Ednata i nsti tucija e pod vl adeni eto na pretседател ot na dr` avata, druga i nsti tucija e pod vl adeni e na mi ni sterot za odbrana, treta i nsti tucija e pod vl adeni e na mi ni sterot za vnatre{ ni raboti . Mo` ebi }e se rodi i nekoja -etvrta, nekoja parti ska i tn. Spored toa, ovoj probl em e mnogu sl o` en i ovoj probl em bara mnogu seriozno pristapuvawe kon nego od si te aspekti i mnogu detal no i studiozno prou-uvawe. I zatoa treba da i z najdeme f ormi i metodi kako { to toa go pravel svetot, ama i svetot ne i zna{ ol f ormi i metodi .

NI KOLA POPOVSKI :

I ma zbor gospodi not Andrej @ernovski .

ANDREJ @ERNOVSKI :

Po-i tuvan Pretседател e, Po-i tuvani dami i gospoda prateni ci , po-i tuvan mi ni ster,

Jas tekstot koj { to }e se obi dam da go i zl o` am pred vas go pri premi v pred prazni ci te, taka { to ni koj ne mora da mi go nadoknadi vremeto ni tu vo pari , ni tu vo bonovi .

Kone~no, po mnogu mnogu debati , skandal i i probl emi se nao|ame pred zapo-nuvaweto na procesot na izmena na Ustavot na Republ i ka Makedoni ja vo del ot koj se odnesuva na sl edeweto na komuni kaci i te na gra|ani te. Ona { to se slu-uva{ e vo ova sfera izmi native 12 godini od zapo-nuvaweto na demokratizacijata na dr` avata i donesuvaweto na Ustavot na Republ i ka Makedoni ja sekako e odraz na sevkupni te sostojbi vo na{ eto op{ testvo. A. naru{ uvaweto na privatnosta na gra|ani te preku nel egal noto sl edewe pretstavuva ekl atanten primer za na{ ata nedozreanost i nesposobnost da se vkl opi me vo novi te demokratski tekovi . Zatoa, krajno vreme e da zapo-neme so promeni vo ovoj segment i preku vospostvuvaweto na i nsti tuci onal nata i pravna ramka da zapo-neme so promena bi rekol na pol i ti -kata kul tura vo na{ eto op{ testvo vo pravec na negova vi sti nska demokrati zaci ja i otvorenost.

Za `al , treba{ e da pomi ne dosta vreme za da se za{ ati me so rabota vo ova oblast koja, i ako odamna e vostanovena kako defekt vo na{ i ot ustaven sistem se pak se provlekuva u{ te od donesuvaweto na Ustavot 1991godina. Propustot na ustavotvorecot vo ova oblast ve}e odamna be{ e voo-en kako slaba to-ka na na{ i ot sistem od strana na lujeto koi sekojdnevno se vo dr`avni te institucii i se bavat so ova problematika, isto taka i od strana na relevantni institucii i eksperti na me|unarodno ni vo. Imeno, Ustavot vo -l en 17 govori za otstupuvawe na tajnosta na pi smata, a pri toa ne se spomnuva ni { to za ostanati te vidovi na komunikacija pome|u gra|ani te. Pa taka vo na{ ata dr`ava, oстана da lebdi kako nedore-eno i neregulirano odnesuvaweto na dr`avni te organi povrzano so bilo kakvo sledewe na na{ i te gra|ani . Kaj mene, duri postoji i somne` dali vakvi ot propust e navistina propust ili namerno sozdadena situacija i opstrukcija na celokupni ot ustaven sistem. No, kako { to toa voobi -aeno bi duva, za `al vo Republika Makedonija na vakvi te sostojbi ne se pristapuva seriozno i preku ni v postojano se vodi obi -na dnevna pol itika. Jasno e deka vakvata nedefinirana sostojba nekomu mu odgovarala si te ovi e godini i deka vo edna vakva si va zona kako { to mo` e da se okarakterizira ova sostojba vo Republika Makedonija nekoj debelo profi tiral . Zatoa, smetam deka e krajno vreme da se prezeme ne{ to i vakvata lo{ a sostojba da bi de promemeta bi dej}i navistina ne mo` e da se integri rame vo evropski te pol iti -ki , ekonomski i sevkupni op{ testveni tekovi i integrativni procesi ako vakvi te raboti se u{ te ne sme gi ras-isti le.

Denes, temata za za{ titata na gra|ani te od nel egal no i arbi trerno odnesuvawe na dr`avni te organi koga stanuva zbor za ni vnata privatnost, stanuva krajno aktuel no so porastot na nekonvencional ni te zakani za bezbednosta vo sovremeni te dr`avi kako { to e korupcijata, organizirani ot kriminal , kompjuterski ot kriminal , terorizmot i tn. So porastot na vakvi te nel egal ni akti vnosti se pojavuva neophodna potreba od redefini rawe na cel i ot sistem, a osobeno vo obl asta na sledeweto na gra|ani te i ni vnata privatnost. Zatoa pri marna cel na i zmenata na Ustavot vo ova oblast treba da bi de za{ titata na integritetot na gra|ani te pred se. Vakvata za{ titata se pojavuva dvojno. Najprvi n treba sami te gra|ani da bi dat za{ titeni od nezakonskoto i samovol no odnesuvawe na dr`avata, a istovremeno, gra|ani ot treba da se za{ titi od novi te vidovi na zakani koi sovremenoto op{ testvo gi nosi samo po sebe. Ova podrazbira eden balansirani pri od vo regul iraweto na sledeweto na komunikacii te, odnosno razli -ni te vidovi na op{ tewe pome|u lujeto, poto-no

uspešna borba proti kriminalu i istovremeno što e mnogo bitno i zaštita na privatnostu na građani te.

Osobeno bi sakal da istaknam deka ustavnata i zmena na delot koj se odnesuva na tajnostu na komunikaciji te sama po sebe e nedovolna pa duri moe da se ka e deka bi ostal a mrtvo sl ovo na hartija dokolku i istovremeno ne bi deprosledena so poseben zakon koj detalno bi gi reguliral site aspekti na aktivnostu na državni te organi povrzani so sledewetu na komunikaciji te. Toa mora da bi de Zakon koj so postapki te i mehanizmi te koji e gi predvidi i so ni v nema da ostavi prostor za zloupotrebi i za prekršuvawe na negovite odredbi. Osobeno e vano, Zakonot da ovozmo i kontrola na sledewetu na građani te od strana na bezbednosni te organi. Istovremeno, Zakonot zaedno so ustavnite promeni mora da bi de na linija so evropski te tendencii vo ova oblast i mora da vl i jae vo pravec na popravawe na negativni te ocenki za al što gi dobi na{ata država osobeno za zaštita na linii te podatoci vo što spored EU sme na najni skotomono ni vo. Isto taka bi sakal da napomenam deka vo ova oblast ne moe i ne smee da stane zbor za prenormiranost odnosno neophodno e se da bi de predvideno i zakonski regulirano. Potrebno e da se svede na minimum, ako ne i da se elimini ra mo nosta za samovolie na ministrite ili drugi visoki funkcioneri vo vnatrešni te raboti i bezbednostu preku drugi akti ,odnosno da se vl i jae vo ova mo{ne suptil na oblast.

Ova zaštito dosega zboruvav se odnesuva na idni nati i na ona što treba da go stori me za da kone-no se podobri situacijata vo na{eto opštvo vo oblastu na privatnostu na građani te i nivnoto zagrozuvawe od strana na državni te organi. Segab i sakal sosema na kratko da se osvrnam na minatoto. Imeno, na celata javnost i e dobro poznato što se' se prave{e vo Republika Makedonija izminati ve godini. Takvoto drsko odnesuvawe i zloupotrebata koja kulminirae so megaaferata za prislu{uvaweto ne smee da pominenekazneto i celata rabota da se zabo{oti. Institucii te, spored moe dl aboko ubeduvawe, mora da najdat sila da ja lociraat odgovornosta i da se sproti vstavat na najrazli -ni te pri ti soci na koji što svedoci bevme,bea i zl oeni. Dokolku ona koe što se slu-uva{e vo Republika Makedonija izminati ve godini pominenekazneto i bezni -ija odgovornost, toa je bi de ne samo lo{ primer, tuku i pottik da se prodol i vo ist pravec i navisti na se pra{uvam dali i najdobrite ustavni i zakonski re{enija koji što nesomneno je gi donese ova Vlada je ja spre-at zloupotrebata vo ova sfera. Ednostavno ka`ano, na{ata država nema da bi de

demokratska dokolku takvite raboti se slu-uvaat i istovremeno ostanuvaat nesankcionirani. Tokmu zatoa velam deka seto ova mora da se sogleda od aspekt na sevkupnata demokratizacija na na{eto op{testvo. Zatoa, site mora da rabotime na toa skandalite kako onoj so prislu{uvaweto da ostanat pozadinas, da ostanat vo istorijata, a odgovornite za niv da se soorat so pravdata, bez razlika dali se raboti za obiceni slu`benik, za rakovoditel na sektor, ili za ministarvo MVR, pa duri i za pretsedatel na dr`avata.

Namesto zaklu-ok samo bi apeliral {to pobrzo da se zavr{i ovoj proces na izmena na Ustavot i pravno regulirawena ova sfera bi dejji dosega se izgubinavisti na mnogu vreme. Toa nezna-i deka konvakvata promena treba da se pristapinabrzi na i bezsoodvetna stu-na analiza i argumentacija. Samo so seriozen i prodlabo-en pristap se razbirai na na{i ot Parlament }e mo`e da se dojde do kvalitetno re{eni e vo ova sfera. Ova go o-ekuvaat i gra|anite na Republika Makedonija bi dejji tie se ve}e prezasiteni od seto ona {to im se slu-uva{e izminatite godini, na {to bea samo za `al nemi posmatra-i i na {to vsu{nost ne mo`ea da se sprotvstavat i ako bea kako {to vidovme direktivni `rtvi. Od tie pri-ini, Prateni-katagrupa na LDP go poddr`uva Predlogot na VI data za pristapuvawe kon izmena na Ustavot na Republika Makedonija.

NI KOLA POPOVSKI :

I ma zbor Nata{a Bi kovska.

NATA[A BI KOVSKA:

Po-ituvan pretsedatela, po-ituvan ministar, po-ituvani kolegi pratenici,

Jas moite stavovi i razmisluvawavo vrska so ova pra{awe. Dovolno op{irnogiznesov na Komisijata za odbrana i bezbednost. Se nadevam deka dovolno se diskutirae od strana na pratenicite na SDSM, kaj nas nema ni kakvidilemi po ova pra{awe i plus toa ubedena sum deka ja obezbedivme i podr{kata od gra|anite na Republika Makedonija, no sakam da uka`am na edna rabota. Eve se obra}am kon pratenicite na VMRO-DPMNE. Od 19 do 21 vo Ohrid se odr`a konferencija na tema Specijalni istra`ni merki, voveduvaweto na specijalnite istra`ni merki, organizirano od Ministerstvoto za vnatre{ni raboti, vo sorabotka so Sovetot na Evropa, kade {to bevme pokaneti pratenici od site parlamentarni grupi za prezentacija na politiki te stavovi.

Od Prateni -kata grupa na VMRO-DPMNE, pretstavnik beže prateni kot Qube Božkovski, koj e voedno i pretsedatel na Komisijata za dr`avna bezbednost. Pa bi sakal a da gi potsetam prateni ci te deka gospodi not Qube Božkovski istakna deka proektot te-e ušte od 2000 godina, zna-i i ni cijativata e pokrenata ušte od prethodnata vlast i deka prateni ci te od parl amentarnata grupa na VMRO-DPMNE bezrezervno }e gi podr`at i zmeni te na Ustavot na -I en 17 na Republ i ka Makedoni ja.

NI KOLA POPOVSKI :

Za zbor se javi gospodi not Zoran [apuri].

ZORAN [APURI]:

Po-i tuvan pretsedatel e, po-i tuvani kol egi prateni ci , po-i tuvan mi ni stre,

Na sami ot po-etok bi sakal da potenci ram deka potrebata od pokompl eksna borba so se pove}e raste-ki ot organi zi ran krimi nal , ne smee da dovede do naru{ uvawe na sl obodi te i pravata na -ovekot i negovata pri vatnost i ograni -uvaweto na sl obodata i tajnosta na pi smata i na si te drugi obl i ci na op{ tewe da dovede do op{ to naru{ uvawe na negovata i nti ma.

Zatoa, po-i tuvani prateni ci , mora vedna{ da se otpo-ne spored moe dl aboko ubeduvawe i so procedurata za donesuvawe na poseben zakon i smetam deka ovi e prethodni di skusi i vo taa nasoka bea sosema umesni , bi dej}i ovoj zakon bi trebalo taksativno da gi nabroi si te slu-ai vo koi }e se primenuvaat takanre-eni te specijal ni i stra` ni merki spored pravosudni ot vokabul ar, odnosno operativno - tehni -ki te merki spored pol i ci ski ot vokabul ar, koj { to kako { to e poznato se sostojat od pri slu{ uvawe na tel e fonski te razgovori naj-esto, { to najverojatno }e bide najprimenuvana do praktikata ponatamu, sni mawe, fotograf i rawe i sl i -no.

Pri stapuvaweto kon promenata na Ustavot e povrzana so ovoj zakon, zna-i i ako se raboti za te{ ki te f ormi na organi zi ran krimi nal , mora preci zno da se preci zi ra so ovoj zakon postapkata po koja }e se odl u-uva za pri mena na ovi e merki . Vremetraeweto na ovi e merki , bi dej}i ne mo` e ti e beskone-no da traat, kako i za{ ti ta na tretite l i ca, a i skustvoto poka` uva deka -esto pati sosema slu-ajno vo pri mena na ovi e merki se vme{ ani i tretite l i ca, koi }e bi dat objekt na pri mena na pri slu{ kuvaweto i pri menata na drugi te vi dovi specijal ni merki , i ako proti v ni v nema odobrena pri mena na ovi e merki , ni tu pak

ti e se voop{ to i nvol vi rani vo ne{ tata, zaradi { to se pri menuva taa merka. I sto taka, spored moeto dl aboko ubeduvawe neophodna e izmena na Zakonot za krivi -nata postapka, i ako tuka postoeja dosta dilemi i kaj pravni te eksperti, me|utoa, za sosema pravi l no i precizno pri menuvawe na ovi e merki, potrebno e ne samo donesuvawe na ovoj poseben zakon za koj dosta se zboruva, tuku i izmena na Zakonot za krivi -na postapka, seto ova so cel, da ne se sozdade mo`nosta za di rekna pri mena na Ustavot, { to bi sozdal eden praven vakum, koj bi ovozmo`il edno sosema slobodno tol kuvawe na Ustavot i mo`nost za subjektivizam od pove}e subjekti, koi bi odl u-uval e za pri mena na ovi e merki, bilo da se toa odredeni organi na uprava, odredeni bezbednosni organi, pa i sudovite, bi dej}i i oni e { to kontrol i raat mora da bi dat kontrol i rani.

Zatoa, smetam deka vedna{ po usvojuvawe na predlogot za pristapuvawe na izmena na Ustavot, treba da se zapo~ne so izrabortka na ovoj poseben zakon, smetam deka vo natamo{ni te fazi na Ustavot treba paralelno da se raboti i na ovoj zakon. No, za uspe{na pri mena na ovi e merki, nema da bi de dovol na samo soglasnost na pol i ti -ki te subjekti, tuku seu{te treba da se raboti na po{ i rokata podr{ka na javnosta i na gra|anite, so { to tie treba da bi dat ubedeni deka pri menata na ovi e merki nema da dovede do naru{uvawe na ni vni ot li -en i semeen integritet i ni vni te li -ni prava i slobodi. Zatoa { to, po -i tuvani kolegi, da se odl u-uva za edno vakvo pra{awe ne mo`e da postoji monopol samo na pol i ti -ki te subjekti, bez ogl ed dali se raboti za pozicija ili za opozicija. Za vakvo ne{to e potreben mnogu po{ i rok konsenzus. Ova kako { to be{e ka`ano, osobeno i maj}i gi predvi d negati vni te iskustva, koi gi imame vo izmi nati ve godini, pa duri i javno priznavawe na nekoi povi soki pol i ci ski f unkcioni eri deka daval e nal og, odnosno deka u -estvuval e vo neovl astenoto pri sl u{uvawe i drugite pri meni na merki i pokraj toa { to so Ustavot be{e zabraneta pri mena na ovi e merki. I mavme i obi di vo izmi nati ot peri od na mala vrata so podzakonski akti od odredeni mi ni sterstva da se l egal i zi ra pri mena na ovi e merki, pa duri i po odl uki te na Ustavni ot sud, so koi bea uki nuvani ovi e podzakonski akti. I pokraj seto toa imavme razno - razni aferi koi seu{te ne se ras -i steni i smetam deka tie treba da se ras -i stat za da vo i dni na se sozdade edna sostojba vo koja si te subjekti i gra|ani }e sozdadat doverba vo pri mena na ovi e merki i }e sf atat deka ovi e merki ne se pri menuvaat protiv ni v, ne se pri menuvaat protiv pol i ti -ki te subjekti, tuku protiv oni e koi se u -esnici, odnosno oni e koi se i nvol vi rani vo najte{ki te krivi -ni del a vo najvi soki te obl i ci na organi zi rani ot kri mi nal.

Komparativna analiza za poka`uva, po-ituvani pratenici, i majji gi predvidsi te one zemji so razviena parlamentarna demokracija deka e neophodna kontrola i pred regulirana kontrolata za primenana oviemerki, bezogled kakov zakon }e doneseme i da bi denajidealen, sepa mora da postoji kontrola na one { to odluvaat za oviemerki.

Site iskustva poka`uvaat deka svetot, osven parlamentarnata kontrola, do sega ne izmislil podobar vid na ova kontrola. Zatoa apeliram i predlaga-ot i site drugi da se prou-at ovi komparativni iskustva, osobeno iskustvoto na Germanija, koja { to ima { i roka l epeza na kontrola za primenana oviemerki i eden kompleksen sistem na parlamentarna, no i vonparlamentarna kontrola vrz organe koi odluvaat i koi gi primenuvat oviemerki, taka da vo Germanija postoji ne samo edna komisiija, tuku pove}e komisiivo koja { to osven pratenici u-estvuvaat i odredeni eksperti, koi { to gi kontroliraat one koi gi primenuvat oviemerki i zatoa mora da porabotime ni e kako parlament, toa e na{ a obvraska, ne mo`eme da }ekame od Vladata na Republika Makedonija ili od Ministerstvoto inicijativi postepeno da go razvime sistemot na parlamentarna kontrola, bi dejji ni e do sega imame samo edna komisiija koja ja vr{i ova kontrola, bez nekoi jasno precizirani i regulirani nadle`nosti i ako parlamentot ne poraboti na toa, nema koj da poraboti, bi dejji mora da pri znaeme deka vo izminative 13 godini, a pokraj toa { to Parlamentot postojano ja kritikuva neovlastenata primenana oviemerki, mal ku e storeno vo razvivaweto na parlamentaren sistem na primenata na oviemerki i ni e go imame toa kako obvraska.

Na krajot, po-ituvani kolegi, smetam deka borbata protiv terorizmiti drugi te obl i ci na organiziram kriminal mo`e da dade rezultat samo so kompleksna primenana oviemerki, vkrsteno so ni za drugi merki, zatoa { to pregol emoto potpirawena bezbednosnite organi, odnosno sil i samo na ova merka mo`e da dovede duri i do za-maenosti do izvesna pasivizacija na bezbednosnite strukturi, dokol ku samo se potrpat na ova merka, a ne gi razvivaat i drugi te metodi vo borba protiv se pove}e raste-ki ot i organiziran kriminal koj vi dovme deka i na bal konot dobi va zagri`uva-ki razmeri.

I majji ja predvid potrebata od ova pokompleksna borba protiv se pove}e raste-ki ot organiziran kriminal i vo na{ i ot region koe se odrazuva i vo na{ eto sosedstvo no ve}e seriozno preti da ja zagri ze i sevkupnata bezbednosna sostojba vo Republika Makedonija li -no smetam deka treba da se podr` i predlogot za pristapuvawe kon izmena na -I enot 17, no isto taka apeliram do

predlaga-ot da se zemat predvidsi te one rezervi koi bea iska`ani i vo javnosta i od strana na pratenici te, so cel da se odstrani sekakov somne` { to e vo interes ne samo na parlamentot, tuku i na samite one koi odlu-vaat za pri menata na ovie merki .

NI KOLA POPOVSKI :

I ma zbor gospodi not Manev.

EFTIM MANEV:

Po-ituvan pretsedatel e, po-ituvani pratenici , po-ituvani pretstavnici na VI adata na Republika Makedonija,

Po odnos na predlogot za pristapuvawe kon izmeni na Ustavot na Republika Makedonija i toa na -lenot 17 bi sakal da se proiznesam li -No i jas i da dadam svoj pri dones po takvi ot predlog.

Vo prv pogled koga se gl edaat pri -inite za koje predlo` en, smetam deka takvite stojat. No, koga }e gi analizirame istite za kakva cel se predlagaat, smetam deka so izmenite samo na -lenot 17, odnosno stavot 2 nema da se postigne ba{ ni { to. Toa e mnogu mal ku da se postigne takvata cel , bi dej}i nedovolno e so Ustavot na Republika Makedonija da se legalizira, da se vr{ i prislu{ kuvawe { to e napraveno nekoj propust so donesuvaweto na Ustavot vo 1991 godina, { to e toa napraveno samo na pismata i deka nie vo celina }e uspeeme da go suzbi emekriminalot, organiziran, i li bilo kakov vid.

Postojat u{ te mnogu pri -ini { to treba da se napravat po mnogu drugi promeni vo Ustavot, koi { to VI adata na Republika Makedonija nedovolno postapila, a isto taka nedovolno postapila i so ostanatite politiki partii , dali se vo pozicija ili opozicija, bi dej}i za postapuvawe za izmena na Ustavot e neophoden konsenzus. Toa nam na site ni e jasno ne menuvame nekoj zakon za koje e potrebno nekoe prousto mnozinstvo od 41 glas, tuku ni e postapuvame da menuvame Ustav za koj { to e neophodno e site da imame isto mislewe. Ustavot ne mo` e da go donese edna politika partija i defektno e i da ima mnozinstvo samata.

Se zboruva deka Ministerstvoto za vnatre{ ni raboti so vakvi ot Ustav e spre-eno da postapuva za dovolno da mo` e da gi otkrie licata da bi dat prislu{ kuvani koi se zani mavaat so kriminal koi i { teti na dr` avata. Nesporen fakt e toj, no nespored fakt e i toa deka bez razlika { to na{ i ot Ustav e takov, ima mo` ebi i drugi ustavi vo svetot, prislu{ kuvawe i maloi porano i sega ima, i ako stoi takvata zabrana, samo da e naso-ena za takvi cel i , mislam deka ni koj

ne bi zameril. Drugite pri~ini koi se neophodni Vladata na Republika Makedonija da postapi, dali e dovolno da bidat otkrieni izvr{iteli na krivi~ni dela, dali tretata vl ast, odnosno sudskata vl ast e dovolno silna koja {to znaeme deka dolgo vreme seu{te taa vl ast ne e dovolno samostojna i deka postojat ustavni pre~ki za nejzimoto osamostojuvawe za koi {to nesporen fakt e deka site znaeme deka ne{to treba da se napravi vo nea ili se neophodni intervencii vo Ustavot po odnos na tretata vl ast, odnosno sudskata vl ast vo na~inot na izbiraweto, kontroliraweto i razre{uvaweto na sudite. Site politiki partii go znaat toa i go zagovaraat. Dali nie posle donesuvaweto na ova odredba po Ustavot }e ni se pojavi ne{to {to nedostasuva i }e odime povtorno na Ustavot, }e se zanimavame postojano dali imame pravo ili nemame pravo, dali nekoja politika partija }e ne podr`uva ili ne.

Od tie pri~ini smetam deka treba mal ku pokompaktno da prijdeme kon probl emite, odnosno nedostatoci te na Ustavot, bi dej}i na{ i ot Ustav e ve}e 11 godini, dovolno imame soznanie {to vo nego nedostasuva i treba cvrstvo sednuvawe site politiki partii, so eden zaedni~ki dogovor toa {to nedostasuva da go odstraneme i da go napravi me Ustavot dal eku popri fatliv za Republika Makedonija, koj {to }e slu`i na narodoti }e slu`i na dr`avata vo celina. Inaku, kako {to e vaka postaveno, smetam deka bez razlika {to postojat pri~inite, no e mnogu mal ku i smetam deka se pak Vladata na Republika Makedonija ovoj predlog za kratko vreme da go povle~e i da podgotvi po{ i rok predlog, so pogol emi intervencii vo Ustavot, kade bi se zanimavale 3, 4 do 5 meseci za da doneseme pokvalitetni re{ enija vo Ustavot i taka isti te da traat podolg peri od za narednite 10-tina godini .

Nie mi natata godina vr{ evme intervencii, posle voenite dejstvi ja vo Republika Makedonija i vedna{ za 5-6 meseci povtorno vr{ ime i dali nam }e ni treba sekoi {est meseci da vr{ ime intervencii vo Ustavot, {to smetam deka e nekvalitetno toa za parlamentoti ne e dobro toa za dr`avata.

Od tie pri~ini, smetam deka najpametno bi bilo vo toj del, bi dej}i ima razli~ni razmisluvawa, ne veruvam ni tu edna politika partija da go osporava toj del deka ima potreba, no so toa nema da se re{ i sostojbata za toa {to samo toj del nema da go re{ i probl emot, Mi ni sterstvoto za vnatre{ ni raboti }e mo`e sl obodno da postapuva po prisl u{ kuvawata. Ne e toa dovolno.]e trebaat u{te pove}e drugi raboti, a istovremeno sega sozdava edni te{ki probl emi {to nie sega da pristapime i so izmeni i dopolnuvawa na Ustavot na Republika Makedonija, posle doaj ne{to drugo, kako }e gi re{ ime tie so zakonot.

Smetam deka toa treba paralelno koga }e se po-ne so izmenite i dopolnuvavata na Ustavot na Republika Makedonija istovremeno da odi i re{avaweto na na-ivot na izmenite i dopolnuvavata na Zakonot za vnatre{ni raboti kade {to i tamu }e treba da se postigne eden konsenzus i edno dobro re{eni e zatoa {to so tie ovl astuvawa, koi }e bi dat dadeni na Ministertvoto za vnatre{ni raboti mo` e da se dojde do raboti {to }e se nosati pogre{ni raboti, {tetni raboti, bi dej}i se pak ovozmo` uvame nekade vleguvawe vo intimata i vo pravata i sl obodata na -ovekot. Sepak, potoj zakon }e treba podolgo vreme da se razmisli niz procedurata na parlamentot nemojte da bi de kako {to pravi me, nie deneska go podnesuvame, a nekoj }e podnese amandman ili ne podnesuva }e go usvoime i taka }e te-e. Za nekoi pravni normi, koi {to se od vitalen interes za Republika Makedonija neophodno e da postigneme konsenzus i pozicijata i opozicijata za toa {to Ustavot i toj zakon }e slu`at na Republika Makedonija, ne slu`at na edna politika partija. Zatoa smetam deka bez razlika {to postoji potreba opravdano e, ne gi zadovoluva potrebite za toa za {to se predlaga i moj predlog e VI data na Republika Makedonija da se obi de da go povel e-e toj predlog i da dade po{ i rok predlog i vo sudstvoto i vo obvinitelstvoto, da imame edno kompletno re{eni e za toj del od problemite koi {to postojat vo Ustavot na Republika Makedonija.

NI KOLA POPOVSKI :

Blagodaram.

I ma zbor gospodi not Tito Petkovski .

TI TO PETKOVSKI :

Gospodine predsedatel , po-tuvani kolegi ,

Motivot da se javam za diskusija be{e tokmu ova {to na krajot go govore{e mojot kolega Ef tim Manev. I jas se soglasuvam so taa teza deka Ustavot ne e interes, ne e potreba na edna politika partija, deka ne e interes na edno parlamentarno mnozinstvo, na edna VI ada, tuku deka e na{ interes na Republika Makedonija i deka e na{a potreba i deka tuka ne bi trebalo mnogu da se ubeduvame, so ogl ed na faktot {to prvi -nata inicijativa, kako {to ka`a mojata kole{ka Bikova, poteknuva u{te od 2000 ili u{te pred 2000 godina, zna-i za vremeto na prethodnata VI ada.

Jas mi sl am deka na taa osnova vo Makedonija ve}e se obezbeduva konsenzus za potrebata da se pristapi kon izmena na Ustavot i iskreno mi sl ev deka oni e raspravi koi se vodea vo komisi i te me ohrabri ja deka sme na dobar pat toa da go napravime, zna-i da postigneme konsenzus okolu potrebata za promena na

Ustavot. Za toa denes razgovarame, denes razgovarame samo za utvrduvawe potreba za promena na Ustavot, za obezbeduvaweto uslovi, za efikasna borba protiv organiziraniot kriminal. Fakt e deka so godini nanazad se javija mno{ tvo krivi-ni dela, so mnogu sofisticiрани sredstva se izvr{uvaat, koi ne mo`at da se otkrijat ako ne se sledat, ako ne se primenuvaat vakvi posebni merki na sledewe, kako {to e i prislu{ kuvaweto. Zna-i, imperativ e, kolku da izgeda nelogi-no deka }e se zalagame za ne{to {to zadiradlaboko vo sferata na -ovekovite prava i sl obodi, da se dozvoli so Ustav, {to zna-i prislu{ kuvaweto e direktno naso-eno vo ograni-uvaweto na elementarnite -ovekovi prava, edno od osnovnite prava kako {to e pravoto na privatnost i sekoj od nas koga komunicirabilo so koe sovremeno sredstvo na komunikacija, saka ednostavno negovi ot razgovor da go sl u{ ne samo onoj kon kogo e upateno, a ne i nekoj drugi i osobeno vo imeto na dr`avata toa da go pravi. No fakt e, ne e toa specijalnost samo na{a makedonska, deka i najrazvieni te zemji, ako sakate i zemjite so najdolga parlamentarna tradicija vo Evropa i vo svetot ova re{eni e go imaat. Zna-i, imaat ustavna mo`nost za ograni-uvawe na edno od -ovekovite prava, pravoto na privatnost, za obezbeduvaweto na dr`avni ot interes. I i kako da se najde, kako {to re-e kole{kata od VMRO-DPMNE, toj balans meju javni ot i privatni ot interes na -ovekot. Stanuva zbor za toa da se obezbedat dr`avnite potrebi, a sepak da ne se naru{at -ovekovite prava i sl obodi.

Za mene najsu{testveno pra{awe e kako da se obezbedi kontrola nad onoj koj {to vo imeto na dr`avata go obezbeduva toj zaedni-ki javen interes. Zna-i, sepak, treba da se rabti za lu|e, tie {to }e ja izvr{uvaat samata operacija prislu{ kuvawe, koi mora da bidat lu|e so visok moral, -esni lu|e, da ne zadiraat mnogu vo du{ata na lu|eto koi komuniciraat za razni potrebi, privatni i tn. i se razbira, da ja izvle-at samo su{tinata koja vodi vo nasoka na naru{uvawe na toj zaedni-ki interes na dr`avni ot, op{ti ot, op{testveni ot interes. Toa mo`eme da go obezbedime vo vtirata faza. O-igl edno sega te{ko mo`eme da razgovarame, zatoa {to ne go imame tekstot na amandmanot. Segarazgovarame samo za potrebata od promena na Ustavot i nekol kute javni tribini od kompetentni lu|e, Zdru`eni eto na ustavno pravo, Ministerstvoto organizira{e posebna tema so eksperti od nadvor vo Ohrid. Za mene e pri fatli vo deka treba da ja pri fatime dejata da pristapime kon promena na Ustavot.

Isto taka, go delam misleweto na mojot kolega Manev deka so ova ne se sozdavaat site uslovi za efikasna za{titavo sferata na krivi-no-pravnata

za{ ti ta. I ma mnogu raboti koi ne se zafateni so ovoj amandman. Vpro-em, ova e Amandmanot XI X na Ustavot na Republ i ka Makedoni ja, neko ku pati go menuvavme Ustavot i doajame do edno pra{ awe so koe denes se soo-uvame, koe e kruci jal no za za-uvuvawe na neko i vrednosti vo dr` avata i od krimi nal ci koi po razni osnovi se namno` i ja vo Makedoni ja. Zna-i , vo ovoj peri od, doajame do soznani e, i sakam tokmu vo ovaa nasoka, ako i ma neko i pre-ki si te da porazgovarame, me|utoa, da gi ohrabrimi e gra|ani te ~i i pretstavni ci sme, deka e neophodno da se pri stapi kon promena na Ustavot za ograni ~uvawe, bi rekol za `rtvuvawe na edna vrednost vo i nteres na nekoja povozvi { ena vrednost, na edna vrednost kako { to e privatnosta na ~ovekot, za edna mnogu povozvi { ena vrednost, kako { to se dr` avni te i nteresi i l i borbata proti bv zloto { to se vika krimi nal . Vo taa smi sl a, vo ovaa faza mo` eme da razgovarame dali treba i l i ne treba, a koga }e go i mame tekstot i l i nacrtot na amandmanot, po nego }e vodi me raspravi , stru~ni , tematski debati okol u so dr` i nata na amandmanot.

Bi sakal navisti na da ve zamol am, ne samo zaradi f aktot { to ova parl amentarno mnozi nstvo nema 80 gl asa, nema 2/3 mnozi nstvo, mi sl am nema 80 gl asovi koi ja poddr` uvaat Vl adata, no da dojdeme da se uveri me si te barem vo konsenzus, kako { to re~e kol egata Manev, i l i da gi dobl i ` i me na{ i te stavovi do potreбата deka ova e na{ a potreba, potreba na Republ i ka Makedoni ja da go i zmeni me Ustavot vo ovoj del , da dademe { ansa da mo` at ef i kasno da se sl edat i otkri vaat kri vi ~ni te del a, so koi sme soo~eni kako op{ testvo, koi seriozno erodi raat i na{ i te ekonomski potencijali i ekonmskata mo}, me|utoa, ja zagrozuvaat i bezbednosta i odbranata, odnosno ef i kasnata za{ ti ta na odbranata i bezbednosta na dr` avata.

Zatoa sakam da ve zamol am, ako ima neko i pra{ awa na rel acija me|upartiski da gi otvori me. Ne begam od vi stinata deka me|u nas i ma i deol o{ ki razl i ki , vpro-em, ni e pri pa|ame na razl i ~ni poli ti ~ki parti i , no toa ne treba da bi de pre-ka za obezbeduvaweto na dr` avni ot i nteres. Za mene, vo ovoj moment, pri marna rabota e tokmu toj dr` avni ot i nteres da go za{ ti ti me i okol u toa da se sogl asi me. Ako i ma ni jansi razl i ka okol u toa, dajte da porazgovarame.

I so ova }e zavr{ am.

Mi sl am deka l u|eto, gra|ani te na Republ i ka Makedoni ja seriozno se zagri `eni dali edna nezakoni ta praktika { to be{ e dosega ni e samo }e ja l egal izi rame, dali }e se vnese nekoj nov kval itet vo za{ titata na oni e vrednosti za koi razgovarame i l i i ponatamu }e se pri sl u{ kuvaat l u|eto za si te raboti , a najmal ku od i nteres za bezbednosta i odbranata na dr` avata. Zna-i , pak

Je povtoram, tuka stanuva zbor za lujeto, za dobl esta, moral ni te vrednosti, ~esnosta, kval i teti te na oni e luj e koi }e treba da ja vr{ at taa operaci ja. Ni e navisti na i mavme sl u-aj so pri sl u{ kuvaweto, barem taka dojdovme do soznani e vo Postojanata anketna komi si ja za ~ovekovi te prava, raspol agame so takvi sovremeni uredi i od centarot kade { to se vr{ el o pri sl u{ kuvaweto na sovremen na-in, preku kompjuteri, di rektno i mame tekst koj doa|a kaj onoj na kogo e upaten. Toa go ka` aa kompetentni te luj e koga vo tekot na mi natata godi na razgovaravme na Postojanata anketna komi si ja za za{ ti ta na ~ovekovi te prava. Kako { to vi dovte, koga i zl eze vo javnosta, si te oni e { to se pri sl u{ kuvani za kakvi gl uposti se pri sl u{ kuvani. Zna-i, stravot kaj lujeto e tuka, ako dademe zel eno svetlo dr` avata da prodol` i da gi pri sl u{ kuva gra|ani te ne za odbranata i bezbednosta, tuku za se za { to ti e komuni ci raat, i l i osobeno da se pri sl u{ kuva pol i ti ~ki ot konkurent za di skredi taci ja, di skval i f i kaci ja, si gurno deka nema da nai deme na razbi rawe kaj lujeto. Me|utoa, ako gi ubedi me i ako posti gneme sogl asnost okol u toa deka primaren e zaedni ~ki ot dr` aven i ntereres, op{ ti ot i ntereres i deka toa nema da se zl oupotrebuva, a nema da se zl oupotrebuva, kako { to re~e od govorni cata kol egata [apuri], samo ako ima ef i kasna kontrol a, ef i kasna parl amentarna kontrol a i za sekoja zl oupotreba gol ema kazna. Vo cel i ot svet ovoj i nstrument postoi, me|utoa, toj { to }e posegne da pri sl u{ kuva gra|ani n neovl asteno, toj ni koga{ ni tu f unkcija }e dobi e i `estoko se kaznuva. Pri nci pot na odgovornost vo odnos na ova mora da e zaedno, da se i ntegrira vo na{ i ot si stem, ako sakame da i mame doverba. Ako ne, nema da i mame doverba vo ni edna i ni ci jati va { to ja pokrenuvame za promena na zakon i Ustav, ako me|u sebe nemame mi ni mum doverba za zaedni ~ki i nteresi, za dr` avni te i nteresi i ako ne mo` eme da go i zgradi me.

Zna-i, }e gi ohrabri me gra|ani te ako ednovremeno so javnata rasprava po nacrtot na amandmanot, ~ij tekst }e go utvrdi me dopol ni tel no, ako i zl ezat i si te oni e zakoni koi }e garanti raat i paral el eno po ti e zakoni i po tekstot na nacrtot na amandmanot da vodi me javna debata, mi sl am deka ovoj strav }e mo` eme da go el i mi ni rame. I meno, zakoni te so koi }e se obezbedi zl oupotrebata da se kazni `estoko, zl oupotrebata na pravoto na pri sl u{ kuvawe.

Sakam da predl o` am Komi sijata za ustavni pra{ awa, zdru` eni ja i tn. da otvori po{ i roka debata okol u toa koi pra{ awa ne se dobro uredeni, da ne odi me ~esto na menuvaweto na temel ni kot na ustavnoto ureduvawe na edna dr` ava, odnosno na Ustavot. I skreno, ne sum pri stal i ca na toa, samo op{ testva koi se di nami ~ni i vo tranzici ja mnogu ~esto go menuvaat Ustavot. Vpro-em, takvo e i

na{eto op{testvo, no imame kapacitet i potencijal kako dr`ava da go anga`irame, da gi prouime si te pra{awa koi mo`at da go nadogradat na{iot sistem, a koi vo momentot se ko-ni ca, pa ako sakate i pra{awa od sferata na odnosot me|u zakonodavnata i izvr{ata vlast ima potreba isto taka da se nadogradi vo Ustavot, kako i mnogu raboti vo sferata na krivi~no pravnata za{titata i da napravi me edna potemelna analiza za godina, dve da izlezeme so predlog za temelna promena na Ustavot na Republika Makedonija.

NI KOLA POPOVSKI :

Dali nekoj drug bara zbor? (Ni koj).

Bi deji ni koj drug ne bara zbor, go zakluuvam pretresot.

Gi povikuvam si te pratenci {to se izlezeni od salata da vl ezat.

Molam slu`bata da go utvrdi brojot na prisutnite pratenci vo salata.

(Po prebrojuvaweto od strana na slu`bata).

Molam, ako ima pratenci vo prateni~kite grupi ili vo zgradata na Sobranieto da dojdut vo salata.

Da poekame u{te malku, zatoa {to e potrebno 2/3 prisustvo za da pristapi me kon gl asawe.

Ve molam za u{te malku trpenie.

(Vo salata vlegoa pove}e pratenci).

Prodol`uvame so rabota.

Soglasno -I en 131 stav 1 od Ustavot na Republika Makedonija, predlagam Sobranieto da donese odluka za pristapuvawe kon izmena na Ustavot na Republika Makedonija.

1. Se pristapuva kon izmena na Ustavot na Republika Makedonija.

2. Ova odluka vleguva vo sila vedna{, a }e se objavi vo "Slu`ben vesnik na Republika Makedonija".

Odlukata za pristapuvawe kon izmena na Ustavot na Republika Makedonija se donesuva so dvotretinsko mnozinstvo glasovi od vkupni ot broj pratenci .

Predlogot na odlukata go stavam na gl asawe.

Ve povikuvam da gl asame.

(Po gl asaweto).

Gl asale 82 pratenika. Za gl asale 63, 5 se vozdr`ani i 14 se protiv.

Konstatiram deka odlukata za pristapuvawe kon izmena na Ustavot na Republika Makedonija ne e donesena.

Predlagam pazata da ja napravi me sega.

Prodol`uvame vo 14,00 ~asot i }e raboti me do 17,00 ~asot po zakoni te od preostanati ot dneven red.

(Pauza od 12,55 ~asot).

(Po puzata sedni cata prodol`i so rabota vo 14,20 ~asot).

NI KOLA POPOVSKI :

Prodol`uvame so rabota.

Mi nuvame na to-kata 3. - Predlog za donesuvawe na zakon za izmenvawe i dopolnuvawe na Zakonot za vnatre{ni raboti , so Predlog na zakon.

Predlogot za donesuvawe na Zakonot, so predlogot na zakon i zve{tai te na rabotni te tela Vi se dostaveni odnosno podeleni .

Otvoram pretres po Predlogot za donesuvawe na Zakonot.

Molam, koj bara zbor?

Ge{takovski , ne e tuka.

Tomi }.

ZORAN TOMI]:

Gospodine pretsedatel , po-tuvani kolegi , gospodine mi nister.

I ako v-erani ot deni be{e navistina naporen mislam deka treba{e najprvo da se -estita gollemi ot praznik Denot na bezbednosta na site pripadnici na bezbednosni te sili . Taka, da ja koristam pri likata da vo imeto na site nasnavistina posakam pl odna i uspe{na rabota.

Predlogot na zakon koj e deneska to-ka na dneven red e eden od poklunite po mene da ka`am predlozi na zakoni koi ni se dostaveni vo ova prigoda. I mislam deka vospostavuvaweto na pravnata dr`ava vrz demokratski te principi , ako gi podrazbraat legagali teti i legiti mitet vo postapuvaweto na site dr`avni organi , vku-uvaj}i ja i policijata, e edna od klunite potrebi za donesuvaweto na vakvi ot zakon.

Vtorata potreba {to e po mene mnogu bitna e toa {to postojat nekolku odredbi od predvideni ot zakon a koi se so odluka na Ustavniot sud se ve}e ukinati i

tretoto, ona {to mislam deka e vo funkcija na donesuvaweto na izmenite i dopolnuvawata na Zakonot za vnatre{nite raboti e prilagduvaweto na na{eto zakonodavstvo kon Evropskoto zakonodavstvo a posebno kon efikasnost, zgol emuvawe na efikasnost vo borbata proti v kriminalot.

Ona { to e posebno karakteristi -no, a za { to veruvam deka dadovme pol n doprinos na komisi i te koi raspravaa po ovoj zakon, se odnesuvaat na nekol ku bitni izmeni, jas bi gi podelil vo tri kategorii. Imeno ednoto e soglasno so zakonot za organizacija i rabota na organi te na dr` avni te uprava, ni vnata potreba za prilagoduвање osobeno -I enot 2 koj se menuva vo pravec na inkorporirawe na organi te vo sostav na Mi ni sterstvoto, pa ottuka i mame eden nov -I en 7-a kade materijata za Bi roto za javna bezbednost kako organ vo sostav na Mi ni sterstvoto, zna-i, i mame Bi ro za javna bezbednost i tuka e precizno opredel eno koja rabota ja vr{at rabotnici te na policijata i na krimi nal i sti -kata polici ja.

Vtoroto e ona { to se narekuva Uprava za bezbednost i kontrarazuznavawe.

Karakteristi -no za ovoj zakon e { to -I enot 4 se uki nuva, i ma potreba zo{ to i toa e sosema dobro obrazl o` eno vo obrazl o` eni eto na Predl ogot za i zmenuvawe i dopol nuvawe na Zakonot.

Vo -I enot 9 se predvi duva, polici ski te stanici da se formiraat po potreba za podra-jeto na edna ili pove}e op{tini so { to bi se ispolnila prtpostavkata za ni vnata efikasnost. Ova se razli kuva od postojnata odredba koja predvi duva{ e po edna polici ska stanica na teri torija na edna op{tina.

Ona { to posebno sakam da go nagl asam, a so kol egi te od VMRO DPMNE vodevme navisti na edna kvalitetna rasprava okolu uslovi te za zasnovawe na rabotni ot odnos i ne nai dovme na razbi rawe okolu -I enot 7, vo Predl ogot na zakonot, toa e deka i mame voved za potrebata od utvrduvawe na dostojnosta za rabota vo Mi ni sterstvoto kako poseben uslov.

Ovde bi sakal da pojasnam deka ova ne e ni { to novo, deka toa go nemame izmisl eno, deka potrebata to-no predvi duva kako poseben uslov za zasnovawe na raboten odnos vo ovoj organ da stoi edna takva odredba.

Najmal ku se tri pri -ini koi baraat potreba od vmetnuvawe na ovoj -I en. Kako prvo e komparacija so drugite zakoni vo koi vakvata odredba e inkonporirana i dobro e { to vo obrazl o` eni eto se naveduvaat Zakonot za vr{ewe na notarski te raboti pri { to se ka` uva vo "Sl u` ben vesnik" vo posledni te izmeni toa se 6/2002 notarot da u`iva ugl ed za vr{ewe na notarski te raboti, a ne se dava ni kakva nasoka okolu konkretni zi rawe na i stata odredba.

I stoto e i vo -I enot 4 od Zakonot za vr{ewe na detekti vskata dejnost, pokraj zadol` i tel nata l i cenca potrebno e ova vrsta na dejnost da go ispol nuva i sl edni ot uslov, a toa e da u`iva ugl ed na vr{ewe na detekti vskata dejnost.

Mnogo dobro je obrazložena komparativna analiza za zakonodavstvo od drugih zemlj i ona { to je predviđeno u Zakonu za policiju na Hrvatska, a to je i liceto da bi se dostojno za vr{ewe na policijske radnje, Zakon na Republika Slovenija kada se predviđuje i liceto da ne bi se osuđivano so pravosilna presuda poradi kazni viđela so umislakoi se gonat po silu`benadol`nost i i na primer Zakon za policiju na Poljska da mo`e da silu`i dr`avjanina Poljska so nesporna reputacija i koj nema kriminalno dosie i i na Republika Bugarija kada stoi u -Ienot 192 da ne se primaat za oficieri i podoficieri lica koji se osuđeni na li{uvawe od siloboda za krivi`ni delakoi so umislakod op{t karakter i Ungarija je navedena kako primer deka radjen odnos vo profesionalna silu`ba vo Ungarskata policija mo`e da zasnovalice bez kriminalno dosie. Seto toa ni dava za prvo i komparativna analiza poka`uva deka vakvata odredba je potrebna.

Posebno je znaajno da se napomene deka i Evropski kodeks na policijska etika usvoen od Komitetot na ministrite na Sovetot na Evropa vo delot 4 pri kvalifikacijete, vrabotuvawe i zadr`uvawe na policijskiot personal vo to-ka 24 utvrđuva deka licata koji se osuđeni za seriozni krivi`ni delakoi treba da bi dat di skvalifikuvani od radnja na policijata.

Zna-i, toa se tri te glavni pri`ini, po mene, zo{to ovoj -Ien treba da se poddr`i.

Da bi dami skreni silam deka vo -Ienot 7 so novi ot Predlog zakon koj se odnesuva na -Ienot 48 stav 1, koj se menuva i glasi do nekade mi je nejasna odredbata deka ne mu je izre-ena merkata na bezbednost zabrana za vr{ewe profesija - dejnost, i i dol`nost. Ova go potenciram od silendite pri`ini.

Izrekuvaweto na merka bezbednost na zabrana za vr{ewe profesija dejnost i i dol`nost je od vremen karakter. Se postavuva pra{aweto {to po pomenuvaweto na vremeneto na takvata zabrana na primer zabrana da mu se odzeme i i ograni`i upotrebata na voza-ka dozvolaa od tri meseci. Dalitakvotolice, dokolku mu bide izre-ena takva merka do odredeno vreme {to stanuva po prestanokot na zabranata, dalitakvotolice mo`e da konkuriira i da bide primeno vo organot na upravata odnosno vo MVR. Dobro je da se razmisli i okolukone-notore{avawe po ovojstav.

Za druge te odredbi ne bi imal poseben komentar, bi dej}i je op{t pretres ne je poedine-en, posebno za odbel`uvawe mi palaat u{te dva detalikoi se dostabitni i dobro je opfatenovo Zakonot toa je uslovot da bi se regulirana voednata obvrskai posebno se odnesuva na lica od ma{kipol, a toa je logi`no, zatoa {to

-I enot 3 od Zakonot za odbrana predvi duva na voena obvrška da podl e` at si te gra|ani na RM, od ma{ ki pol , na voznast od 17 do 55 godi ni ` i vot dodeka ` eni te mo` at da podl e` at na voena obvrška po navedeni te uslovi ako dobrovol no, povtoruvam dobrovol no se prijavat za voeni obvrznici i toa do krajot na kal endarskata godi na vo koja }e napol nat 27 godi ni .

Kone~no, ona { to mora{ e da se predl o` i , toa e edna od potrebi te za donesuvawe na vakvi ot zakon, toa e so odl ukata na Ustavni ot sud na RM, broj 227/97 be{ e uki nat -I enot 74 stav 1 to` ka 7 od Zakonot za vnatre{ ni raboti i od pravi l ni kot za rabota i zada~i koi se neophodni da se i zvr{ uvaat za vreme na { trajk.

So ovi e predl o` eni i zmeni koi se so dr` ani vo odredbi te od -I en 70-a, -I en 70-b i -I en 70-v, mi sl am deka e nadmi nata i ova a probl emati ka odnosno so predl og zakonot vo potpol nost e re{ ena.

Zatoa SDSM vo cel ost }e go poddr` i predl ogot za donesuvawe na zakon za i zmena i dopol nuvawe na Zakonot za vnatre{ ni raboti .

Bl agodaram.

NI KOLA POPOVSKI :

Gospodi not Vi tanovski .

JANA] E VI TANOVSKI :

Po~i tuvan pretsedatel e, po~i tuvan mi ni stre ,po~i tuvani kol egi prateni ci .

Deneska pred nas prateni ci te na dneven red e Predl ogot na zakonot za i zmenuvawe i dopol nuvawe na Zakonot za vnatre{ ni raboti koj go predl aga VI adata i od pri ~i ni deka ne e vo pra{ awe sl o` en i obemen zakon, a sogl asno -I en 152 i 172 od Del ovni kot na Sobrani eto na Republ i ka Makedoni ja, predl aga, Predl ogot na zakonot da se razgl eda na dene{ nata sedni ca.

Jas kako prateni k }e go dadam svoeto mi sl ewe po ovoj zakon, }e dadam svoj pri dones vo ovoj zakon. Smetam deka baraweto na VI adata predl ogot na Zakonot da se razgl eda na ova a sedni ca e opravdan od pri ~i ni { to zakonot ne e sl o` en i obemen i se sostoi samo od 14 -I ena.

[to se odnesuva do Ustavnot osnov smetam deka ima Ustaven osnov za negovo donesuvawe i deka na~el ata vrz koi se zasnova Predl ogot na zakonot se vo sogl asnost so Ustavot i pravni ot si stem.

Vo odnos na toa dali ima potreba od njegove donesitve smetam deka ima potreba od donesitve na Zakonot za izmenitve in dopolnitve na Zakonot za vnatrajni raboti od slednje priini:

Zakonot za vnatrajni raboti je donesen v 1993 godini, pri to ima dve izmeni in toa izmeni in dopolnitva v 1997 godini in 2002 godini. Pri to se nametna potrebata od usoglasitve na Zakonot za vnatrajni raboti so Zakonot za organizacijo in rabota na organite na dravnata uprava v delot na organizacijonata postavenost na MVR.

Isto taka, del od odredbitve na Zakonot to se odnesuvaat na zasnove na rabotni odnos v MVR kako in podzakonski ot propis koj se odnesu{e na pravoto na trajk na vraboteni te v MVR gi uki na Ustavnot sud na RM. So toa se nametna potrebata od izmeni in dopolnitva na Zakonot za vnatrajni raboti.

Isto taka se nametna potreba od usoglasitve na Zakonot so Evropskoto zakonodavstvo kako in so Evropski ot kodeks za policijska etika usvoen od Komitetot na ministrite na Sovetot na Evropa, na 19 septemvri 2001 godini.

Od tie priini smetam deka imam potreba od donesitve na Zakon za izmenitve in dopolnitve na Zakonot za vnatrajni raboti kako in od priina to pro{iruvaweto na sodrinita na Zakonot se soodetni te re{enija to gi nametna praktikata in istite se v pravcu na podobruvawe na kvaliteto na vr{eweto na rabotite to se v nadle`nost na MVR a pred se zaradi vospostavitve na demokrati priinici inaela in polijata.

Ovoj predlog na zakon go razlgeduva in nadle`nite komisi in sobranieto na RM pri to ima{e burni raspravi, pred se v delot koj se odnesuva na uslovi te za zasnove na rabotni odnos v MVR. No, od site sobranski komisi in be{e poddr`an in ovoj zakon dobi zeleno svetlo.

[to je se postigne so ovoj zakon in to regulira ovoj zakon?

So ovoj zakon se predlaga organi v sestavi na Ministertvoto da bi dat Upravata za bezbednost in kontrarazuznavawe in Birotu za javna bezbednost. So Birotu za javna bezbednost je rakovodi direktor koj na Predlog na ministrot je go imenuva Vlada za vreme od etiri godini. No, smetam deka su{tinata na Zakonot se odnesuva na zasnove na rabotni odnos v MVR in pravoto na vraboteni te da organiziraat trajk. Svedoci sme na golomite reakcii od strana na grajanite in medijite okol u slednje vrabotitve na lavite v MVR, nosmetam deka tokmu inot 7 od ovoj zakon je ovozmo`i nadmitve na ovie sestojbi.

I meno, so -I enot 7 kako posebni uslovi za zasnove na rabeten odnos na I i ca vo Mi ni sterstvoto se opredel uvaat I iceto da e dr` avjani n na RM, da e pol nol etno, da ne mu e izre-ena merka na zabrana na vr{ewe profesija, dejnost i I i dol `nost, da bi de dostoen za rabetata vo Mi ni sterstvot odnosno da u` i va ugl ed i so dosega{ni ot na-i n na ` i vot i odnesuvawe i rabota, da garanti ra deka soveso i -esno }e gi i zvr{uva dovereni te raboti i zada-i , da ne bi dej povrzano so akti vnosti okol u i zvr{uvawe na krivi -ni del a i I i prekr{oci so el ementi na nasilstvo i I i drugi kazni vi del a, {to go pravat nedostoen za rabota vo mi ni sterstvoto.

Drug uslov e da e zdravstveno i psi hof i zi -ki sposoben i posl ednot uslov koj e sega nov da ja i ma regul i rano voenata obvrka za I i ca od ma{ki ot pol , ako zasnova rabeten odnos kako rabetni k so posebni dol `nosti i ovl astuvawa.

I sto taka na vrabeteni te odnosno na rabetni kot koj e osuden na bezuslovna kazna zatvor od najmal ku {est meseci krivi -no del o vo vrska so sl u` benata dejnost i I i drugo krivi -no del o koe go pravi nedostoen za rabota vo Mi ni sterstvoto i I i mu e izre-ena merka za bezbednost zabrana za vr{ewe profesija dejnost i I i dol `nost mu prestanuva rabetni ot odnos vo Mi ni sterstvoto so denot na vra-uvaweto na pravosi l nata presuda.

Ottuka smetam deka si te oni e koi se vrabeteni vo MVR, a se osuduvani so denot na vra-uvawe na pravosi l nata presuda }e i m prestane i rabetni ot odnos.

Prvata su{tinska novi na e -etvrti ot uslov koj predi zvi kuva reakci i kaj prateni ci te, a toa e I iceto da bi de dostojno za rabota vo Mi ni sterstvoto odnosno da u` i va ugl ed i tn. Ovoj uslov vo rabetata na komi si i te predi zvi ka najgol emi di l emi i raspravi i . Spored mene ova odredba e sosema na mesto i e vo red. Ova odredba se pri menuva i vo drugi te zakonodavstva na pri mer vo Zakonot za pol i cija na Republ i ka Hrvatska kade se vel i I iceto da bi de dostojno za vr{ewe na pol i ci ski raboti . Zakonot za pol i cija na Republ i ka Sl oveni ja I iceto da ne bi de osuduvano so pravosi l nata presuda poradi kazni vi del a so umi sl a koe se godi ni po sl u` bena dol `nost da ne bi de osuduvano na bezuslovna kazna zatvor vo traewe pove}e od tri meseci .

Zakonot za pol i cija na Pol ska i ma edna vakva odredba i vel i vo pol i cijata mo` at da sl u` at dr` avjani na Pol ska so neposredna reputaci ja, koi nemaat krimi nal no dosie. I sti odredbi so dr` at i zakoni te vo Republ i ka Bugari ja i Ungari ja. Rabeten odnos mo` e da zasnova I i ce bez krimi nal no dosie kako i so dobra reputaci ja. Ova ne e novi na i vo na{eto zakonodavstvo postojat vakvi odredbi . Kaj nas vakva odredba e predvi dena vo Zakonot za vr{ewe na

notarski te raboti kade veli deka liceto u`iva ugl ed za vr{ewe na notarska rabota.

Osobeno treba da se vladeeme i so Evropski ot kodeks na pol i ci skata eti ka koj utvrduva deka licata koi se osudeni za seriozni krivi ~ni dela treba da bi dat di skval i f i kuvani od rabota vo pol i cijata.

Od ovi e pri ~ini smetam deka ova odredba e vo red i treba da ostane kako takva.

Vtorata su{tinska novina e uslovot liceto da ima regulirano oboena obvraska za lica od ma{ki pol . Ova e nova odredba koja dosega ne be{e i smetam deka e sosema vo red,, a istata odredba ja imaat i zakonodavstvata vo gorespomenati te dr`avi . Ovoj uslov }e mo`e da se primenuva od 1 mart 2004 godina, od pri ~ini implementacija na odredbite od aneksot C od Ramkovni ot dogovor za merki na gradewe na doverbata.

Isto taka se predviduva izmena vo ~lenot 56 so cel pol esno prerasporeduvawe na rabotnici te vo Ministerstvoto od edna vo druga organizaci ona edinica, a so toa }e se postigne poef i kanso vr{ewe na raboti te na MVR.

Bi dej}i Ustavni ot sud na RM go uki na ~lenot 74 stav 1 to~ka 7 od Zakonot za vnatre{ni raboti i Pravi l ni kot za raboti te i zada~i te koi se neophodni da se i zvr{uvaat za vr{ewe na {trajk i uka`a deka toa treba da se regulira so Zakon, so ovoj zakon vo ~lenot 10 se opredel uva koga mo`e da se organizira {trajk, koga se zabranuva {trajkot a koga }e ima {trajk , koi raboti i zada~i treba da se i zvr{uvaat i na koj na~in organizatorot }e go izvesti mi ni sterot za toa.

Smetam deka ova e sosema vo red i deka so ova odredba }e i maat pravo i }e mo`at vraboteni te vo Ministerstvoto za vnatre{ni raboti da organiziraat {trajk, no pod posebni uslovi .

Soglasno opredel bite na Republi ka Makedonija za vlez vo Evropa vo ~lenot 74 se ovl astuva mi ni sterot za vnatre{ni raboti za donesuvawe na kodeks na pol i ci ska eti ka vo koj }e se implementiraat principi te i preporaki te sodr`ani vo evropski ot kodeks na pol i ci skata eti ka.

Od gorenavedeni te pri ~ini jas }e gl asam za ovoj zakon.

NI KOLA POPOVSKI :

I ma zbor gospodi not Boris Kondarko.

BORI S KONDARKO:

Po-ituvaani pratenici, pretstavnicina Vlada.

Izmenite na Zakonot za vnatreni raboti opfaaat pove}e segmenti. Sepak oni e za koi smetam deka e zna-ajno da se progovori tuka i na nekoj na-in da se objasnat, edna od takvite e voveduvaweto na posebni uslovi za priemna lica koi }e rabotat vo slu`bite na Ministerstvoto za vnatreni raboti. Ova posebno treba da se istakne od pri-nini {to toa e od interes za profesionalnoto rabotewe i za efikasnost na Ministerstvoto za vnatreni raboti.

I meno, vo rabotata na sobranski te komisi i najmnogu se razgovara}e tokmu za ovoj del od izmenite na Zakonot.

So izmenite se predviduva zakonodavecot pokraj ostanatite op{ti i posebni uslovi koi treba da gi i spolnuvaat lica {to pretendiraat da stanat pri padnici na MVR, pokraj ostanatoto treba da bi de predvideno da i maat ugl i dostojnost za izvr{uvawena ova specifi-na profesija.

Tokmu kaj ugl edot i dostojnosta se otvori najgol ema debata, pred se od strana na pretstavnicite na opozicijata vo sobranski te komisi i. Jas neznam zo{to bi dejkovi e izmeni zasl u`uvaat podr{ka, me|utoa, ne bea ponudeni od strana na opozicijata soodvetni f akti i obrazl o`eni e. Jas pretpostavuvam deka tokmu opozicijata dodeka be{e na vlast bi dejki vrabotuva}e neugl edni i nedostojni lica i na toj na-in gi rasturi bezbednosnite slu`bi vo Ministerstvoto, pa zatoa i najmnogu reagi ra}e na toa. Me|utoa zo{to treba da se podr`atovi e izmeni?

Ustavni ot sud na Republika Makedonija ima}e edna odl uka so koja vo pogl ed na pravni to status gi i zedna-i si te gra|ani na Republika Makedonija koi se osudeni so pravosilna presuda, koi izdr`al e kazna, krivi-no osudeni, ili protiv koi se izre-merki za bezbednost da po zavr{uvaweto na kaznata od presudata vsu{nost so ni vnata rehabilitacija bidat izedna-eni kako i site neosuduvani gra|ani. Zna-i da mo`at pod ednakvi uslovi da konkuri raat sogl asno pravoto na rabota koe e predvideno vo Ustavot, da im bidat dostapni site insti tucii da mo`at tie da konkuri raat za rabota vo Republika Makedonija, vkl u-uvajki go i Ministerstvoto za vnatreni raboti. Ova odl uka koja sekako Ministerstvoto mora da ja po-ituva pri donese vo Ministerstvoto za `al da konkuri raat tokmu i lica koi i maat somni tel no kriminal no potekl o, i maat izdr`ano kazna zatvor ili protiv koi se vodi odredena sudska krivi-na postapka. Sepak ugl edot i dostojnsota spored na}e misl ewe se indidual ni kategori i i po-ituvajki ja odl ukata na Ustavni ot sud sepa ova e dobar mehani zam

spored koj slu`bi te vo MVR }e i maat svoi i interni i diskrecioni prava soglasno od zakonski te akti i ostanati te pravila na slubata da mo`at da vr{at i ndi vi dual na procenka na kandi dati te vo smi sl a na ni vni ot ugl ed i dostojnost, a so ogl ed na speci f i kata i pri rod data na raboti te i rabotni te zada-i vo pogl ed na bezbednosta koi treba da se i zvr{uvaat od strana na MVR. Toa zna-i deka pri ni vnoto konkuri rawe MVR }e mo` e da vr{ i sekl ekci ja, me|utoa taa sel ekci ja ne treba da se svati deka }e bide subjektivno pravena ili eventual no zloupotrebuvana, bidjeki vo ova nasoka treba da se podr`at bezbednosni te organi , a so cel istite da bidat sostaveni od profesional ci odnosno kompetentni i obrazovani I i ca koi sekako vo preden pl an }e i m bi de i zvr{ uvawe na zakonski te zada-i i za{ ti tata na interesi te na si te gra|ani na Republ i ka Makedoni ja i za{ ti tata, garanci jata na ni vnata bezbednost.

Od ti e pri -i ni potrebno e da se vovede ovoj dopol ni tel en kri teri um , i ako soglasno Odl ukata na Ustavni to sud i soglasno Ustavot si te gra|ani podednakvo i m e dostapno pravoto za rabota, me|utoa sepa k i ma odredeni speci f i ki , kako i sekoja rabota { to i ma odredeni speci f i ki koi treba da se po-i tuvaat. Treba da se i ma razbi rawe deka ovi e ograni -uvawa se pravat vo i nteres na bezbednosta na Republ i ka Makedoni ja i pravil no i profesional no funkci oni rawe na ovi e slu` bi bez razl i ka na toa koj e na vl ast. Zna-i , se sozdava edna zakonska ramka, zakonski osnov i ovl astuvawe pri pri menata na ovoj di skreci onen i zbor da nema zloupotreba odnosno subjektivno ili sel ektivno primenvuawe na vakvoto di skreci ono pravo, tuku toa da bide navisti na vo i nteres na gradeweto na i nsti tuci i te profesional no i bez razl i ka koj se nao|a na val st.

I sto taka bi dejki dostojnosta odnosno moral ot se i ndi vi dual ni i I i -ni kategori i sepa k nema na-in tie takati vno da se nabrojat, ili def i ni raat ili objasnuvaat vo Zakonot, bi dejki vo sproti vno mo` ebi bi vl egl e vo stapi cata na edna si va zona kade { to e nedef i ni ran krugot i kade { to tie osobei ni ili osobenosti na kandi dati te sepa k zavi sat od slu-aj do slu-aj i si te tie posebno treba da se podvedat pod odredeni kri teri umi i posebno da se razgl eduvaat.

Vo odnos na ostanati te i zmeni i sto taka reakci i vo sobrani ski t ekomi si i i ma{ e od strana na opozi ci jata vo vrska so pravoto na MVR za prerasporeduvawe na vraboteni te vo organi zaci oni te edni ci nadvor od sedi { tetot na Mi ni sterstvoto odnosno od edna vo druga organi zaci ona edni ca.

Mi sl am deka vakvi te reakci i od strana na opozi ci jata vo sobrani ski te komi si i bea pred se od poli ti -ki i parti ski moti vi rani , a toa zatoa { to od prethodnoto vl adeewe na opozi ci jata be{ e napraven haos vo vodeweto na

kadrovsakta politika na Ministrstvom i vo negovite slubi, me|utoa ova e potrebno da se napomene deka ova i zmena e korisna, za da se napravi kona-no bari era odnosno da se spre-at takvi neodgovorni i samovolni raboti vo idni na i da se sozdade zakonska ramka i pred se kri teri umi koi pred se }e se rakovodat od i nteresi te na bezbednosta, potrebi te na sl u` bata, od konkretnata si tuacija na terenot i koi kri teri umi odgovorno i dosl edno }e bi dat sproveduvani pri vakvi te kadrovski prerasporeduvawa od strana na ovl asteni te sl u` beni I i ca vo Mi ni sterstvoot. Zna-i se pravi vsu{ nost garanci ja, bez razl i ka koj e na vl ast da ne mo` e ova pravo vo pogl ed na kadrovski te re{ eni ja da se zl oupotrebuva.

Vo pogl ed na ovi e i zmeni na zakonot smetam deka ima u{ te nekoi i zmeni koi treba da se napomenat i da se nagl asat, a toa e propi { uvawe na posebni usl ovi za odr` uvawe na { trajk na pri padni ci te na MVR. Pred se tuka se poa|a od i nteresi te na bezbednosta i profesi onal no i zvr{ uvawe na sl u` bata, bi dejki ovi e zada-i se so posebni ovl astuvawa. Vsu{ nost sega se voveduva i ograni -uvawe koe go reduci ra pravoto na { trajk odnosno go podveduvaat kon strogo odredeni sul ovi i kri teri umi. [trajkot treba da bi de najaven najdocna 7 dena pred negovi to po-etok.

Potoa deka treba da se izgotvi programa za rabota, za f unkcioni rawe na sl u` bi te za vreme na { trajkot. Zna-i, nezavi sno ti e { to }e { trajkuvaat mora da ostanat dovol n broj na sl u` bi koi redovno }e gi i zvr{ uvaat svoi te raboti, bi dejki toa e neophodno za i nteresi te na bezbednosta.

I sto taka, { trajkot se zabranuva za vreme na vojna i l i vonredna sostojba. I sto taka { trajkot se ograni -uva i negovoto vremetraewe deka maksimum mo` e da trae 3 dena. Maksimum nego mo` e da go iskoristat i da go sprovedat 10% od vraboteni te.

I sto taka se naveduvaat taksativno sl u-ai te koga { trajk ne e dozvol en, a toa se pred se sl u-ai koga se raboti za obezbeduvawe na zna-ajni l i -nosti, zna-ajni objekti, i nf rastruktura, koga se raboti za f unkcioni rawe na de` urni te sl u` bi ...

NI KOLA POPOVSKI :

Gospodi n Kondarko i majte predvi d deka zakonot ve}e 20 dena go i maat si te prateni ci kaj sebe.

BORI S KONDARKO:

Bl agodaram pretsedatela, jas toa go i mam predvi d, moja zada-a e vo di skusi jata da se i staknat si te novi ni vo zakonot i mi sl am deka toa go pravam.

NI KOLA POPOVSKI :

Tret di skutant ste po red { to ni go -i ta zakonot.

BORI S KONDARKO:

Bl agodaram, ja pri fa}am va{ata intervencija i bi djeki ne sakam da pol i mi zi ram so vas }e go preki nam mojt nastap tuka.

NI KOLA POPOVSKI :

Bl agodaram.

Gi povi kuvam prateni ci te { to di skuti raat da ne ni gi -i taat odredbi te i da ne ni gi objasnuvat obrazl o` eni jata { to gi i mame pi smeno dobi eno pred 20 dena, za { to nema ni kakva l ogi ka takvata debata.

I ma zbor gospodi not Gol omeov.

VLADO GOLOMEOV:

Po-i tuvan pretsedatel e, po-i tuvni mi ni stri , po-i tuvani kol egi prateni ci ,

Dozvol ete mi vo kratki crti da go i ska` am svojot stav i stavot na prateni -kata grupa na LDP po odnos na predl ogot za donesuvawe na zakon za i zmenvuawe i dopol nuvawe na Zakonot za vnatre{ ni raboti , so Predl og na zakon.

Ubeden sum deka sekoj gra|ani n posakuva Republi ka Makedonija da prof unkcioni ra kako pravna dr`ava vtemel ena vrz pri nci pi te na demokratijata i demokratski te na-el a. Trgnuvajki od ul ogata i zna-eweto { to go i ma MVR vo vospostavuvaweto i f unkcioni raweto na pravната dr`ava jasno e deka negovata rabota i rabotata na negovi te organi e pod postojana opservacija na javното mnenie i na specijal izi rani te doma{ ni i me|unarodni organizaci i koi se zani mavaat so razvojot i ni voto na demokratijata i demokratski te procesi i ni voto na -ovekovi te rpava i sl obodi . Poradi ova sekoj zakonski proekt koj se odnesuva na rabtoata na ova Mi ni sterstvo pobuduva poseben i nteres i vni mai e.

Predl ogot na zakonot { to go i mame denes pred nas e rezul tat na potrebata od edna strana da se i zvr{ i usogal suvawe na zakonto za vnatre{ ni r aboti so novi te zakoni za organizacija i rabota na organi te na dr`avnata uprava i dr`avni sl u`beni ci , a od druga strana da se zbogati so dr` i nata na zakonot so soodvetni re{ enija { to gi nametnuva praktikata, a koi se vo pravec na poef i kasno i zvr{ uvawe na raboti te koi se vo nadl e`nost na Mi ni sterstvoto za vnatre{ ni raboti .

Uki nuvaweto na del od odredbite na Zakonot { to se odnesuvaat na zasnaweto na raboten odnos vo Minski terstvom za vnatre{ni raboti ,kako i nepostoeweto na zakonska odredba koja go regul i ra ostvaruvaweto na pravoto na { trajk na vraboteni te vo ova Minski terstvo i sto taka se pove}e od dobri pri -i ni da se pri stapi kon ovi e i zmeni i dopol nuvawa.

I meno, so uki nuvaweto na -I en 48 stav 1 to-ka 1 i 2 od Zakonot za vnatre{ni raboti od strana na Ustavni ot sud na Republ ika Makedoni ja be{ e onevozmo` eno bi lo kakva sel ekci ja pri vrabotuvaweto vo ova Minski terstvo. Toa dovede i do odredeni paradoksal ni si tuaci i vo nego da se vrabotuvaat i I i ca so podebel i krimi nal ni dosi eja.

So -I enot 7 to-ka 4 od Predl ogot za i zmenvuawe i dopol nuvawe na Zakonot za vnatre{ni raboti povtorno se vospostavuvaat neophodni te kri teri umi koi pri padni ci te na ova Minski terstvo treba da gi i spol nuvaat pred se vo pogl ed na negovata `esnost i ugl ed koj treba da go u`ivaat kako garant za sovesno i zvr{ uvawe na dovereni te zada-i. Vpro-em, vakvi odredbi postojat vo zakonodavstvata na pove}e evropski zemji od pobl iskoto i podal e-noto opkru` uvawe.

Pokraj -I enot 7 od Predl ogot na ovoj zakon vo raspravata na podel ni te rabotni tel a na Sobrani eto posebno vni mani e osobeno od strana na opozi ci jata predi zvi ka i -I enot 8 koj se odnesuva na -I enot 36 od Zakonot za vnatre{ni raboti , a koj ja regul i ra mo` nosta od prerasporeduvawe na vraboteni te od ova Minski terstvo na rabota podal eku od mestoto na `i veewe. Pri toa se uka` uva{ e na mo` nosta na politi -ki motivi rani i tendenciozni prerasporeduvawa. Me|utoa, fakt e deka obezbeduvawe na kvalitetna i efikasna rabota vo del okrugot na svoi te nadl e`nosti vakvata odredba za ova Minski terstvo se nametnuva kako nemi novna potreba.

I sto taka jasno e deka so politi -ki motivi rani i tendenciozni prerasporeduvawa ne e mo` no da se obezbedi ni tu efikasno ni tu kval itetno funkci oni rawe na podel ni te slu` bi na MVR. Prerasporeduvaweto sekoga{ mora da bi deat transparentni i zasnovani vrz op{ to pri fateni kri teri umi vo ramki te na Minski terstvom. So toa }e se izbegne eventual noto -uvstvo kaj bi lo koj pri padni k na ova Minski terstvo deka e predmet na politi -ki revan{ i zam, a istovremeno motivi te za izvr{ uvawe na postaveni te zada-i }e bi dat na soodvetno ni vo.

Ubeden sum deka vakvi ot pri od od stran ana rakovodni te strukturi na ova Minski terstvo e real no.

Od druga strana f akt e deka postoji prevrabotenost vo pol i ci ski te stani ci od l sto-ni ot del na dr` avata za razl i ka od ti e vo Zapadni ot del kade { to i ma nedostatok od pol i cajci i stare{ ini , i ako tokmu vo ovoj del bezbednosnata si tuaci ja e krevka i sl edstveno na toa potrebata od i zvr{ i tel i e pogol ema.

Ubeden sum deka ova e gl avnata pri -i na { to vo posl edno vreme i mame pogol em broj na prerasporeduvawa na pol i cajci i stare{ ini na rabotni mesta podal eku od 50 ki l ometri od ni vnoto postojano mesto na ` i veewe.

Na krajot bi sakal da i staknam deka so i zmeni t ena -l enot 74 vo koj e sodr` ano ovl astuvaweto na mi nsi terot za vnatre{ ni raboti da donese kodeks na pol i ci ska eti ka }e se ovozmo` i vo isti ot da se i mpl ementi raat pri nci pi te i preporaki te sodr` ani vo evropski ot kodeks na pol i ci ska eti ka usvoeni od Komi tetot na mi nsi tri te na Sovetot na Evropa. Toa }e pretstavuva u{ te eden -ekor vo usogl asuvaweto na na{ ata regul ati va so ona na EU, kon koja se stremi me.

Ubeden sum deka donesuvaweto na ovoj kodeks }e bi de si l en moti v za l i -no prei spi tuvawe na sopstveni t epostapki na sekoj pri padni k na ova Mi nsi terstvo, posebno rakovodni te ti movi so { to vo gol ema mera }e se el i mi ni ra mo` nosta od subjekti vi zam i vol noteri zam vo ni vnoto rakovodewe i f unkcioni rawe.

Po-i tuvani prateni ci i majki go vo predvi d se dosega i ska` ano prateni -kata grupa na LDP vo cel ost }e go podr` i ovoj zakonski proekt.

NI KOLA POPOVSKI :

I ma zbor gospodi not Xaxeri .

TALAT XAFERI :

Po-i tuvan pretsedatel e, po-i tuvani pretstavni ci na Vl adata, po-i tuvani kol egi ,

U{ te na po-etok sakam da ka` am deka jas vo tekot na rabotata na Komi si jata za bezbednost i deneska go povtoruvam toj stav. Jas i parl amentarnata grupa na DUI , { to se odnesuva na potrebata za usvojuvawe na Zakonot za i zmenvuawe i dopol nuvawe na Zakonot za vnatre{ ni raboti nema di l emi deka e opravdan i u[te na po-etok sakam da ka` am dek ani e kako parl amentarna grupa]e go podr` i me ovoj Predl og zakon, me|utoa i na Komi si ajta rekov, i sega }e povtoram za nas posebna di l ema pretstavuva opredel bata na -l en 7 od Predl goot na zakonot, a vo vrska so i zmeni te na -l enot 47 od osnovni ot Zakon vo del ot od to-kata 4, prva al i neja vo -l enot 7 kade na nejasen na-i n, i l i podobro da ka` am

na filozovski način se opredeljuje eden od uslovov da mora da se zasniva rabeten odnos vo Ministertvoto za vnatrešni raboti.

Nejasnosta ili filozofijata na ova to-ka se odnesuva na toa deka Ministertvoto za vnatrešni raboti ne nudi jasen instrument vrzija osnova }e se utvrdati atributi te { to se davaat vo to-kata 4 od prvata ali neja od -I enot 7. Za da bi dam pojasen, bi sakal da ja citiram kade { to se veli:

"Rabeten odnos vo Ministertvoto za vnatrešni raboti mora da osnova pripadnik ili građani koj mora da bi de soodvete za vo Ministertvoto za vnatrešni raboti odnosno da ima avtoritet ili ugledi so načinot na dosega{ noto `iveewe i odnesuvawe i rabota da garanti ra deka so -est i svesno }e gi obavuva rabotite i obvrskite, doverenite raboti i obvrski, da ne bi de vo vrska so aktivnosti okolu izvršuvaweto krivični dela ili za prekršoci so elementi na nasilstvo ili drugi dela i prekršoci { to nego go pravat nekonekventen za rabota vo Ministertvoto za vnatrešni raboti".

Mislam deka ovi e atributi i utvrduvaweto na proverkata na ovi e atributi e nejasna. Dokolku ova se dozvoli, na toj način samo }e se postigne birokratizacija na izborot na kadrite pri zasnovawe rabeten odnos vo Ministertvoto za vnatrešni raboti.

Definitivno ušte edna{ }e ka`am deka ova mi e nejasen stav. Veruvam deka Ministertvoto vo delot na -I enot 74 odnosno 75 so usvojuvawe na kodot na policijata, nekoi od ovi e elementi mora ebi }e gi razjasni tuka. Dokolku toa se slu-i }e bi de dobro i za ova to-ka od -I enot 7. Međutoa, dokolku toa ne se napravi toga{ toa }e bi de diskutabilno.

Ova to-ka e diskutabilna poradi toa { to so odlukite na Ustavniot sud: 212 od 2001 godina, 233 od 2001 godina, od 10 aprili 2002 godina, to-ki te 1 i 2 od -I enot 48 na osnovniot zakon se nadvorod sila, a to-kata 4 od -I enot 7 od Predlog zakonot na jasen način se aktualiziraat odnosno se vra}aat stavovite od ovi e to-ki { to se vo von sila. Ova be{e vtoriot del od dilemata vo odnos na ova to-ka od -I en 7.

Drugo { to sakam da ka`am po odnos na to-kata 6 kade kako uslov se predvi duva i obvrška za slu`ewe na voeni ot rok, { to e vo sprotnost so stavot od -I enot 69 od Zakonot za odbrana, kade na deciden način se utvrduva deka pripadnici odnosno građani od ma{ki polkoi se vrabotuvaat vo Ministertvoto za vnatrešni raboti kako policijci vo vremetraewe pomal ku od edna godina se osloboduvaat od slu`ewe na voeni ot rok. Zna-i, ovoj del na regulativata e vo

sproti vnost so tej -len od Zakonot za odbrana, { to }e treba ili ednoto ili drugoto zna-ewe da se i zmeni .

I naku, ova to-ka e za pozdravuvawe. Faktot { to kako usl ov se stava na raspol agawe od 2 mart 2004 godina vo konteks na impl ementacijata na Ramkovni ot dogovor, toa e edna ol esni tel na okol nost za etni -ki te zaedni ci , posebno za al banci te, me|u koi i ma gol em broj koj ne go otsl u` i l e voeni ot rok.

Tretata to-ka za koja { to sakav da gi i ska` am moi te zabel e{ ki se odnesuva na del ot kade { to se regul ira so zakon pravoto na { trajk na pripadni ci te na Mi ni sterstvoto za vnatre{ ni raboti . Ova bi sakal da go i staknam poradi toa { to treba na deciden na-in da se i stakne i da se sankci oni ra zatoa { to pripadni ci te na Mi ni sterstvoto za vnatre{ ni raboti , posebno tie vo uni f ormi , uni f ormi rani ot sostav nemaat pravo na { traj se dodeka se vo uni f orma i se dodeka i maat sl u` beno oru` je.

Od druga strana, toa { to ne e i staknato so ovoj Predl og na ovoj zakon, vo nego ili na drugo mesto }e treba da se i stakne pra{ aweto na sobi rawe na pripadni ci te na rezervni ot sostav, { to be{ e praksa posl edni te meseci od vl adeeweto na prethodnata vl ast. Zna-i , sobi rawe vo uni f orma. Mi sl am deka toa ne smee da se dozvol i , zatoa { to pripadni ci te na rezervni ot sostav, dodeka bi l e na dol ` nost, sogl asno so soodvetni te zakoni , ja vr{ el e svojata rabota i dol ` nost vo del ot na anga` i rawe na pripadni ci te na pol i cijata. Kako takvi , po zavr{ uvaweto na ni vnata obvrška kako rezerven sostav ne smeat da se sobi raat i da ja kori stat svojata uni f orma, posebno vo vreme koga protesti raat ili koga { trajkuvaat. Ova, poradi toa { to dva pati vo i zmi nati te tri meseci se sl u-uva na odredeni mesta da se napravi bl okada od uni f ormi rani ot sostav, a od druga strana se protesti ra so uni f ormi kade { to nekoga{ mo` e da se sl u-i i da bi dat vooru` eni .

Ova bea zabel e{ ki te { to sakav da gi i znesam vo odnos na tekstot, me|utoa op{ to se nadevame deka mi ni sterot i Vl adata }e gi i ma predvi di spored ovl astuvawata { to gi i maat i spored mo` nosti te { to gi i maat, vo tekot na procedurata na usvojuvawe na ovoj zakon ili najdocna vo druga procedura da se impl ementi raat ovi e sugesti i . Veruvam deka na toj na-in }e se pri donese kon ef i ksnosta na raboteweto na Mi ni sterstvoto za vnatre{ ni raboti .

Bl agodaram.

NI KOLA POPOVSKI :

Gospodi not Tomi } i ma repl i ka.

ZORAN TOMI]:

Repl i kata }e ja i znesam kon posl edni ot di skutant, kol egata Tal at Xaferi , me|utoa }e bi de vo vi d na objasnuvawe, makar { to se odnesuva i na kol egata Bori s Kondarko kogo ne go gl edam ovde vo sal ata.

I meno, vo di skusi jata Kondarko ka` a deka -l enot 48 stav 1 i l i vo novi ot -l en 7 stav 1 to-ka 4 { to i spadna najsporno spored moe mi sl ewe, a mi sl am deka dadov dovol no obrazl o` eni e vo mojata di skusi ja, o-i gl edno deka treba se pak mal ku da doobjasnam.

Kako prvo, kol egata Kondarko pogre{ no se i zrazi i ka` a deka toa e di skreci ono pravo. Toa apsolutno ne e di skreci ono pravo, tuku stanuva zbor za poseben usl ov i toa eden od { este posebni usl ovi { to, pokraj op{ ti te usl ovi treba da gi i spol nuva eden od kandi dati te za zasnovawe raboten odnos.

Vtoro, ako zabel e` avte, vo -l enot 7, zatoa se zakoni te da bi dat pred nas i da se -i taat, stanuva zbor za 6 to-no opredel eni usl ovi za i spol nuvawe. Dokol ku samo eden od ni v ne se i spol nuva, toga{ apsolutno ne }e mo` e da bi de i spol net i usl ovot da se zasni va raboten odnos. Ti e se kumul ati vni i kako takvi si te odat vo paket.

Kone-no, -l enot 7 stav 1 to-ka 4 e navi sti na mnogu jaseni i preci zen, bi dej}i ako zabel e` uvate negovi ot vtor del se odnesuva to-no da ne bi de povrzano so akti vnosti okol u i zvr{ uvawe na krivi -ni del a i l i prekr{ oci so el ementi na nasi lstvo i l i drugi kazni vi del a, { to go pravat nedosl eden za rabota vo Mi ni sterstvoto. Sepak, konstataci jata dr` i, mo` ebi }e se dooformi vo smi sl a na drugi podzakonski akti .

Bl agodaram.

NI KOLA POPOVSKI :

I ma zbor g. Karaxoski :

@ARKO KARAXOSKI :

Po-i tuvan pretsedatel e, po-i tuvani mi ni stri , kol egi prateni ci ,

Dozvol ete mi vo moe l i -no i me i vo i me na opozi ci jata da go i znesam na{ i ot stav po odnos na ovaa to-ka od dnevni ot red, vo vrska so zakonot { to e na dneven red.

Dobro e, dosega se otvori di skusi ja, i mavme mnogu argumenti za okol u pri fa}aweto na ovoj zakon. Vo osnova si te obrazl o` eni ja i si te objasnuvawa

dr`at. O-igl edno deka postoi potreba. O-igl edno deka ovoj zakon }e bi de donesen. No, dobro e da se ka`e po nekoja zabel e{ ka { to ni e, kako prateni ci ja i mame. Ne vo nasoka da se -i taat -l enovi te, za da ne gi zameruvame prateni ci te, nema potreba, zakonot e -i tan, na gospodi not Kondarko }e mu prosti me, seu{ te e ml ad, }e nau-i, i ma vreme. Ne mora da se -i ta se. No, vo osnova, barem koga zboruva za odredeni raboti treba mal ku da zboruva i za neкои kategori i na ugl edni i neugl edni l u|e, mi sl am deka se pak treba da gi odbi ra zborovi te, a ne da se vel i deka nekoja prethodna Vl ada a ne ova a, vo osnova si te vraboteni vo Mi ni sterstvoto za vnatre{ ni raboti bile neugl edni l u|e. Stra{ no { i roka l epeza i mi sl am deka toa ne e vo red. Na krajot na krai { tata dal i bil e ugl edni i l i neugl edni , takva odredba i nemal o vo zakonot, pa ni koj nemal pravo da gi cen i po toj kri teri um. Zatoa se pravi edna vakva i zmena.

Li -no ne znam na { to l u|e mi sl e{ e g. Kondarko, na koj del od ti e vraboteni . Ako toa go mi sl e{ e na del od neкои edi ni ci , posebni edi ni ci , navi sti na ne dr` i mesto. Zatoa { to takva i sta zabel e{ ka mo` eme da upati me na sega{ noto Mi ni sterstvo, da ka` eme gospodi ne mi ni stre i l i na nekoj na-i n ako go cen i me toa { to go ka` a g. Kondarko i vie napravi vte sl i -na rabota kakva { to napravi prethodnata vl ast. Vraboti vte odredeni l u|e vo ramki te na pol i ci ja ta, odreden sostav, koj za nekogo, se mo` ebi neugl edni . Za mene l i -no mo` ebi ne. No, za nekogo se mo` da takvi .

Da ne zaboravi me, a prednost se obvrski te od Ramkovni ot dogovor, prednost se obvrski te { to vo del ot na Mi ni sterstvoto za vnatre{ ni raboti treba da se i spol nat so odredeni vrabotuvawa po si stemot na proporci onal na zastapenost i za toa da ne ka` uvame onaa Vl ada pravel a, vrabotuval a neugl edni l u|e, ova a sega }e vrabotuva samo ugl edni l u|e. Zatoa { to ako go -i tate do kraj zakonot }e vi di te deka ovoj zakon stapuva vo si l a 2004 godi na, odnosno }e se pri menuva od 2004 godi na.

(Reakci i vo sal a).

Ajde da vi dam dal i e taka, zna-i }e se pri menuva od 1 mart 2004 godi na.

(Reakci i vo sal a).

Dobro, ako i ma nekoja korekci ja, }e ja sl u{ neme, vo red.

Vo osnova da se zadr` ime na sami ot zakon. Bi ka` al deka i si te vrabotuvawa i si te vraboteni vo Mi ni sterstvoto za vnatre{ ni raboti ja odi gral e svojata ul oga onaka kako { to trebal e da ja odgi raat i za mene si te se

pri ncipi el ni , si te se na nekoj na~i n dostoi nstveni i ugl edni . Nezavi sno koj kako mi sl i .

Sega e o~i gl edna namerata na predl aga~ot so ovi e izmeni da se vospostavi red preku voveduvawe kri teri umi { to nema da pravat di l emi , koj { to pravel , kako pravel , tuku da vovedeme odredeni kri teri umi { to, navi sti na, cenej}i gi taka kako { to treba, kako { to ovde gi pi { uva, da ne se doveduvame vo si tuaci i da ni se sl u~uva vo naj~uvstvi tel ni te del ovi vo vl asta, poto~no vo Mi ni sterstvoto za vnatre{ ni raboti na mala vrata da se protnuvaat razni kategori i lu}e na koi navi sti na ne im e mesto tamu. Zaradi toa be{ e neophodno potrebno da se donese eden vakov zakon. Tokmu vo ovoj zakon toa e najgol emata i zmena i su{ ti nata poradi { to se predl aga e vo del ot na i zmeni te za zasnovawe raboten odnos i vo del ot na { trajkot. Toa se osnovni te i zmeni . Ovde - onde i ma nekoj i zmeni , nemam namera da gi ~i tam, ti e se pomal i , no osnovnoto e toa.

Ako vo komi si i te pa i ovde na sedni cava sl u{ am deka najgol emata di l ema sepa k postoi okol u ~l enot 7, stavot 1 to~ka 4. Mo` ebi toa e najgol emata novi na, spored koja { to se voveduva pri nci p, kako poseben usl ov za zasnovawe raboten odnos, l i ceto da bi de dostojno za rabota vo Mi ni sterstvoto, odnosno da u` i va ugl ed i so dotoga{ ni ot na~i n na `i vot. Da ne ~i tam do kraj, deka toa garanti ra deka sovesno i ~esno }e gi i zvr{ uva dovereni te raboti , i tn, i tn, odnosno kumul ati vno se nabroeni usl ovi te za da se utvrdi ovoj kri teri um.

Sega se postavuva pra{ aweto, jasna mi e namerata, jasna mi e cel ta { to se saka da se postigne, me|utoa i na sedni ca na Komi si jata, mi ni sterot ne be{ e tuku, be{ e povereni kot, so nego otvori vme edna takva debata, tuka e mi ni sterot i mo` eme da go i skori sti me da doobjasni . Namerata mi e jasna. Toga{ be{ e postaveno pra{ aweto dal i mo` ebi ova a f ormul aci ja e najsre}no i zbrana? Dal i mo` e{ e da se i zbere nekoja podbora tekstual no, za da ne se doveduvame vo zabl uda deka ovi e kategori i : ugl ed, dostoi nstvo i tn i l i i garanci ja deka nekoj sovesno i ~esno }e ja obavuva taa rabota, ja sva}ame mnogu tesno, poto~no ja sva}ame vo nasoka na nekol ku zl oupotrebi . I l i , da ne se vra}ame vo vremeto na ednoumi eto - da bi de moral no poli ti ~ko podoben i tn, za { to mi sl am deka pri donesuva{ e da se vr{ at odredeni zl oupotrebi .

Jas go postavi v pra{ aweto, a sega ja kori stam mo` nosta da go postavam i stoto, koj e toj koj vo Mi ni sterstvoto, i ma l i nekakov pravi l ni k i l i spored koj kri teri um i l i vrz osnova na koja postapka f akti ~ki }e ja pravi Mi ni sterstvoto i koj }e bi de toj koj }e go ocenuva ova vo odnos na dostoi nstvoto, ugl edot, odnosno to~kata 4.

Zatoa { to i ako kol egata Tomi } ka` a deka -l enot 7 od i zmenata se gl eda kumul ativno, vo cel ina toa e taka, me|utoa ako se dovedeme vo edna si tuacija si te ovi e 6 usl ovi , predvi deni tamu, a i mame pove}e konkurenti , gi i spol nuvaat si te na nekoj na-i n, a se bi ra eden odreden broj, a se pri javeni mnogu pove}e od brojt { to se bara. Da ne se dovedeme vo si tuacija samo po osnov na to-ka 4 da el i mi ni rame odredena kategorija, oni e koi ne ni se si mpati -ni i li mo` ebi se odnesuvaat so sfa}awa na nekoja druga pol iti -ka opcija i tn, za ednostavno dobro da gi el i mi ni rame, mo` eme da ka` eme deka ne se dostoi nstveni vo odnos na drugi te i li se pomal ku dostoi nstveni i li i maat pomal ku ugl ed i tn, i tn.

I li pak, eve neka bi dat dostoi nstveni , neka i maat i ugl ed, no ni vnoto odnesuvawe i rabota ne garanti ra deka ti e ponatamu sovesno i -esno }e ja vr{ at rabotata. Toa e dadeno mnogu apstraktno. Zami sl ete, koj e toj koj mo` e da garanti ra za nekogo deka dosega{ ni ot ` i vot i na-i n na rabota mu bi l takov kakov { to mu bi l , pozi ti ven, sega nekoj oddedna{ da garanti ra deka toj vo i dni na, i li toa e tol ku zna-ajno deka toj vo i dni na nema da pravi kri vi -ni del a, odnosno nema da se dovede vo si tuacija da bi de nedostoen i neugl eden.

Zna-i , sepak edna apstraktna rabota. Zatoa sega i na komi si jata, eve i sega go kori stam pravoto da pobaram objasnuvawe, dokol ku mi ni sterot saka da go dade, dal i tokmu ova a formul acija e najsre}no i zbrana, kol ku trud se potro{ i vo razni kombi naci i , pri doa|aweto na ova a formul acija, mo` ebi Vl adata i mal a pove}e predl ozi . Na komi si jata ne sl u{ nav nekoe podetal no objasnuvawe osven deka i vo drugi te zemji i ma sl i -ni pri meri . Kol egata Tomi } ni pro-i ta odredeni zakoni od obl asta na notarstvoto, za detekti vska dejnost, { to e to-no. No, pak }e ka` am se so cel da se podobri tekstot i so namerata { to i ma predl aga-ot da bi de taka pri menl i va odnosno jasno -i tl i va, so jasni uka` uvawa, za vo praksata da ne ni se sl u-uvaat probl emi { to mo` at da dojd at od edna nejasno pri menl i va odredba.

Toa be{ e vo odnos na ova a to-ka, zna-i okol u to-kata -eti ri . I naku, si te drugi { to se predvi deni , vo osnova dr` at mesto, osobeno to-kata 6 { to ja regul i ra voenata sostojba, i ka` ano e za koi , za l i ca so posebni ovl astuvawa. I sto i odredbi te za koi { to se zboruva{ e po odnos na rasporeduvaweto { to se sl u-uva, koj i ma pravo da rasporeduva od edno vo drugo mesto. Zabel e{ ki te na opozi ci jata bea umesni vo komi si i te. Ja kori stam mo` nosta sega da ka` am deka ni e smetame deka sepak Mi ni sterstvoto treba da povede, barem spored pri nci pot na ekonomi -nost, i ako ni koj ne mo` e da mu go uskrati pravoto koj kade }e bi de

raspoređen, po princip na ekonomičnost, da ne se izločuvame na nekoj nepotrebnj trošoci dokolku postoji prostor si te raspoređuvawa da se vršat vo mestoto na i veewe, ako nekoja sostojba ne bara poi naku.

Zošto znaete poi naku toa se se sva}a deka e, eve ova nešto e namerno napraveno, nekoj nekomu mu se osvetuva ili nekoj nekomu pravi revanšizam i zaradi takvite raboti, znači dovolno e da se vodi smetka za tokmu tie raboti, odnosno za toa raspoređuvawe. I mene me raduva toa što kol egata od Liberalno-demokratskata partija skrena vnimanie na toa. Znači ako sakame da doneseme dobar zakon za da go pri menuvame, treba da bi de jasen, a za da bi de jasen treba da bi de dobro napišan. I znači bi završil znači da ne se plašime ili da ne stravuvame ako nekoj od opozicijata da ka` e vaka ili onaka, deka so toa nešto se nametnuva na nekogo i deka treba odma da se predizvika nekakva reakcija, nel negati vna vo toj pravec, nego nekoj nekogaš i da se svati vo eden pozi tiven pravec. Vo smisl a na toa dali navisti na taa sugestija mo` e da dovede vo pravec podobar tekst i podobro pri menuvawe na zakonot.

Ne bi sakal da naveduvam pri meri, gi imame takvi -esti pri meri, koga nie bevme vl ast, nas ni vel ea pravi te revanšizam, pa lu|e premestuvate od eden grad vo drug, sega koga ste vie na vl ast, nie toa go vel ime, zatoa treba jasen zakon vo koj što deci dno }e se ka` e kade mo` e, što mo` e i koj toa mo` e da go pravi vrz osnova na kri teri umi utvrđeni so zakon.

I da završam, znači od si te ovie raboti jas sum, probavi na Komi sijata nešto da poboram vo tekstot nel i, so nekoj moi amandmani, tie ne bea pri fateni, no toa ne smeta da dadam podrška na ovoj zakon i li -no jas od moe ime, a smetam deka i opozicijata vo cel i na }e go poddr` i ovoj zakon.

Bl agodaram.

NI KOLA POPOVSKI :

Bl agodaram.

Gospodi n Makraduli .

JANI MAKRADULI :

Dobro, ne gi znam sposobnosti te na gospodi not Karaxoski, koga procenuva koga e nekoj ml adi koga treba da mu se oprostj vo odnos na sebe toj, neznam dali eve mo` e nekoj da mu oprostj bi dej}i barem mo` e{ e da go pro-i ta -l enot 14 na koj što se povi ka, koj ne e taka kako što go ka` a. Znači ovoj zakon vl eguva vo si l a osmi ot den od denot na objavuvawe vo "Sl u` ben vesnik na Republ i ka Makedoni ja" i ma edna to-ka tuka završuva cel i nata i potoa prodol` uva -l enot 7, vo zagrada

48 stav 1 to-ka 6, }e se pri menuva od 1 mart 2004 godi na. E sega koj treba nemu da mu oprost i l i ako e dovol no star, toj ako se ose}a, pa nekoj mo` e nemu da mu oprost i, dobro toga{, ako ne neka se i zvi ni na gospodi not Kondarko.

NI KOLA POPOVSKI :

Bl agodaram.

Repl i ka gospodi n Karaxoski .

@ARKO KARAXOSKI :

Gospodi ne Makradul i jas tokmu zboruvav za toj -l en za koj vi e vel i te deka ne sum znael da go pro-i tam. Jas cel o vreme zboruvam za -l en 7 stav 1 to-ka 4 vo koj se i znesuva pri menata na ovoj zakon. Toa f akti -ki e cel i ot, to-ka 6, za voenata obvraska i toa e ona { to sakav da go ka` am za voenata obvraska. Toa e ona { to sakav da ka` am vo smi sl a na toa zo{ to se pri menuva takvo odl agawe. Jas gospodi ne Makradul i smetam, nekoj koj i ma 27 godi ni e ml ad -ovek. 27 godi ne se sepa k edna takva ml adost za koe mo` e da se oprost i ne{ to ako ka` e pogre{ no. Sepa k i ma da zree do 40 godi ni , u{ te cel i 13 godi ni .

NI KOLA POPOVSKI :

Godi ni te ne se va` ni . Si te { to sme vo Parl amentot sme i sti .

Za zbor se javuva mi ni sterot za vnatre{ ni raboti , gospodi not Hari Kostov.

HARI KOSTOV:

Jas bi sakal vo ramki te na ova a op{ ta rasprava da dadam, mo` ebi , odredeni poja snuvawa, i l i da odgovoram na del od pra{ awata koi bea pokrenati vo ramki te na op{ tata rasprava.

Prvo, za da nema ni kakva zabuna, Zakonot ne stapuva vo si l a od 1 mart 2004 godi na, tuku e sosema jase n -l enot 14 od Zakonot, zakonot vl eguva vo si l a osmi ot den od denot na objavuvaweto. Ponatamu i mate od postojni ot zakon -l enot 48 stav 1 to-ka 6, a koja se odnesuva na novata obvraska okol u sl u` eweto na voeni ot rok }e se pri menuva od 1 mart 2004 godi na. Zna-i samo taa obvraska. Zo{ to be{ e toa napraveno. Napraveno be{ e zatoa { to postojni ot zakon za MVR vo posebni te usl ovi za vrabotuvawe ne ja predvi duva ova a sega{ na obvraska, so ogl ed na toa deka se raboti za voveduvawe na obvraska { to ja i ma{ e i vo porane{ ni te zakoni , daden e rok do 1 mart 2004 godi na za da mo` at si te oni e zai nteresi rani koi i maat namera vo i dni na da konkuri raat za pri em vo MVR da gi i skori stat prestojni te kl asi za ot sl u` uvawe na voeni ot rok jul skata, septemvri skata, dekemvri skata i tn., a so ogl ed i na skrateni ot voen rok so posl edni te i zmeni na Zakonot, da mo` at taa svoja obvraska da ja zavr{ at. Toa e edno.

Vtoro, okol u pra{ aweto na prerasporeduvaweto

Nie i na mi natata sedni ca i mavme prateni -ko pra{awe koga se ka`a, navodno, pove}e od 1000 pripadnici na MVR se prerasporedeni vo stanci na pol i cijata koi ne se vo ni vnoto mesto na ra|awe, i l i vo najbl i skoto mesto. Jas gospodine pretsedatel e, odgovori v i na taa sedni ca i rekov deka se pomal ku od 30 i pismeno vi go dostavi vme spi sokot, neznam dal i i ma{e mo`nost seu{te, zatoa {to toa be{e denovi ve da se podel i na prateni ci te. Od sami ot spi sok }e vi di te deka ne stanuva zbor ni tu za 1000 ni tu za 230, tuku samo za 23 vraboteni od MVR koi se samo poi meni -no navedeni , po i me i prezi me, koi se rasporedeni nadvor od pol i ci skata stani ca vo koja {to vo toj peri od sl u`el e. Zna-i ni tu se 1000 ni tu se 230, tuku se samo 23. Mi sl am deka so toa propa|aat si te drugi pri kazni okol u revan{ i zmot, okol u pol i ti -ki te orientaci i na MVR i tn.

Pra{aweto okol u rezervi sti te.

Samo da uka`am deka i so sega{ nata zakonska regul ati va, rezervi sti te ne poseduvaat i ne -uvaat doma oru`je. Cel okupni ot broj na rezervni ot sostav na pol i cijata od 5000 mi natata godi na vo jul i i vo septemvri , {to so opredel ena di nami ka be{e raspu{en i za koi {to so 31 mart ova godi na, f akti -ki bea posebno obezbedeni sredstva vo Buxetot na RM, spored zakonskata regul ati va ne mo`at da -uvaat oru`je i cel okupnoto oru`je be{e predadeno. Pri samoto razdol `uvawe ti e go razdol `uvaa oru`jeto, oru`jeto e predadeno, skl adi rano vo MVR i rasporedeno tamu kade {to treba. Me|utoa, uni f ormata ostanuva vo doma{no poseduvawe, zaradi eventual ni i dni potrebi na povi kuvawe. Spored toa uni f ormata e kaj ni v, oru`jeto ne se nao|a kaj ni v tuka e vo soodvetni magaci ni vo MVR.

Samo da uka`am deka rezervni ot sostav na pol i cijata dosega ne napravi ni tu edna bl okada koja onevozmo`i protok na soobra}ajot tamu kade {to se sobi ra{e. Dal i toa be{e zaradi uka`uvaweto na pol i cijata odnosno zaradi obezbeduvaweto na soodvetno mesto, kade {to se izvr{uva{e protestot na rezervni ot sostav, me|utoa bl okada na pati {tata i nei zvr{uvawe na soobra}ajot nema{e.

Ona {to f akti -ki otvori najgol ema di skusi ja i vo javnosta i vo komi si i te, vo izmi nati ot peri od, be{e tokmu odredbata na -l en 7, to-ka 4. Jas bi ja pro-i tal , za da nema zabuni okol u toa {to regul i ra. Vo taa to-ka 4 pokraj op{ti te treba da se i spol nuvaat i posebni usl ovi za vrabotuvawe vo MVR i i stata gl asi :

"Da bi de dostojno za rabota vo Mi ni sterstvoto, odnosno da u`i va ugl ed i so dosega{ ni ot na-in na `i vot, odnesuvawe i rabota da garanti ra deka sovesno i

-esno }e gi izvr{uva doverenite raboti i zada-i, da ne bide povrzano so aktivnosti okolu izvr{uvawe na krivi~ni dela ili prekr{oci so elementi na nasilstvo ili drugi kaznivi dela {to go pravat nedostoen za rabota vo Ministerstvoto".

Mislam deka se dosta precizno jasno ka`ani delovite koi bi go pravele nekoj nedostoen i da ne u`iva ugled, da raboti vo MVR. Mislam deka so ova formulacija fakti~ki se prezemeni i najdobrite formulacii, najdobrite elementi koi postojat i vo evropskiot kodeks i vo zakonodavstvata na drugite dr`avi.

Za razlika od gospodnot Karaxoski, koj smeta deka nekoj i dosega, zatoa {to spomna deka duri i jas kako ministar za vnatre{ni raboti primivme nekoj lica za koi mo`ebi i javnosta smeta deka ne bile dostojni i za razlika od nego {to smeta deka site {to sme gi primile bile dostojni, jas obratno smetam deka, za `al, i vo ova grupa na vraboteni koi sega moravme da gi primime, primivme l uje koi bea nedostojni da bidat pripadnici na MVR. Na primer, za mene e nedostojno, pripadnik na policijata da bide ~ovek koj pred edna godina pretepa novinar vo izvr{uvaweto na svoje rabotni zada-i. Za mene e nedostojno pripadnik na policijata da bide ~ovek koj dosega, pri soobra}ajni kontroli i tn. pukal na policiaec ili utepal policiaec. Za mene e nedostojno isto taka pripadnik na MVR i pripadnik na policijata da bide ~ovek koj minatata godina, za vreme na predizbornite kampawi okolu parlamtarnite i zbori vo soodvetna kafana pukal na sega{ni pratenici i toga{ni pratenici, vr{ele blokadi na pati{ta i tn. Me|utoa, za razlika od na{ite razmisl uvawa, {to e dostojno a {to e nedostojno, za `al, vo ovoj slu~aj moram da gi po-ituvam Ustavot i zakonite. Vo ova situacija MVR nema{e osnovna tie l uje da ne im dozvoli da se vrabotat vo MVR, tokmu zaradi odlukata na Ustavnot sud, tokmu zaradi uki nuvawe na tie posebni uslovi koi treba da gi ispolnuvat za toa {to jas napolno se sogl assavam so zna-aen del od javnosta deka MVR ne e nitu flizernica, nitu mesarnica, pa da mo`e takvi nedostojni l uje ili l uje bez ugled da bidat pripadnici na Ministerstvoto. Me|utoa, za `al toa e taa zakonska praznina koja vo ovoj period i postoe{e.

Eve jas ja koristam i ova pri l i ka, da im se izvinam i na Zdru`enieto na novinarite na Makedonija, da im se izvinam i na site novinari vo Makedonija i na mediumite vo Makedonija zaradi ova zakonska praznina koja ja imavme i koga dojdovme vo takva situacija, pripadnici na MVR odnosno na policijata da bidat i l uje koi toa ne go zasl u`uvaat.

I u{ te edna rabota.

Od aspekt na zakoni tosta prestanok na raboten odnos vo MVR mo` e da bi de samo dokol ku e toj osuden so pravosi l na sudska presuda nad 6 meseci zatvor. Toga{ koga za neкои l i ca { to ni e sega bevme pri nudeni da gi pri mi me }e postoi pravosi l na sudska presuda koja toa }e go potvrdi , zatoa { to za opredel en sl u-aj za koj javnosta e zapoznaena postoi samo prvostepena presuda so nad 6 meseci zatvor. Koga toa }e bi de potvrdeno so def i ni ti vna presuda, natamu po avtomatizam taa odluka }e bi de primeneta od MVR i rabotni ot odnos }e mu prestane. Tokmu zaradi takvi te nel ogi -nosti i zaradi toa { to ni se sl u-uva{ e vo MVR d morame da pri mame po-i tuvaj}i gi postojni te zakoni i Ustavot, l u|e koi spored na{ e mi sl ewe bea nedostojni da gi vr{ at ti e raboti , tokmu za toa e ova a i ni ci jati va na -l enot 7 za i zmena na postojni ot -l en 48, odnosno da ovozm o` i me, l u|e koi pukal e po pol i cajci , l u|e koi se zani maval e so trgovi ja na droga, oru` je, nemo` e da bi dat pri padni ci na pol i ci jata. Mi sl am deka toa e dovol no jasno ka` ano vo -l enot 7 i vo to-kata 4.

NI KOLA POPOVSKI :

Repl i ka za gospodi not Karaxoski .

@ARKO KARAXOSKI :

Bi sakal da repl i ci ram na nekol ku raboti .

Prvo, gospodi ne mi ni stre, jas neznam dal i vi e i mate dovol no podatoci i l i nekoj ne vi gi dostavuva. Eve jas }e se potrudam da vi dostavam spi sok samo od eden grad vo RM kade { to i mate rasporedeno so va{ potpi s, preku 40 du{ i , samo od eden grad vo drug grad, po osnov na rasporeduvawe na rabotno mesto. Zna-i ne vi ka` uvam kade.]e vi go dostavam l i -no na vas na raka spi sokot da go vi di te.

Po odnos na zabel e{ kata deka jas sum smetal , ovi e l u|e za koi vi e zboruvavte, a i jas zboruvav, se dostoi nstveni . Jas i sega }e ka` am deka se dostoi nstveni , bi dej}i stanuva zbor za edi ni cata "Lavovi ". Za taa edi ni ca, eden edi nstven argument zo{ to se dostoi nstveni e zatoa { to ti e ja branea ova a dr` ava, ja branea ova a tatkovi na vo vreme na tatkovi nskata vojna, vo vremeto koga vo Republ i ka Makedoni ja navi sti na besnee{ e oru` jeto. Zaradi toa, bi dej}i i maa srce da ja branat dr` avata, mi sl am deka se dostoi nstveni , nezavi sno od oni e kval i f i kaci i za koi vi e zboruvavte, jas taka smetam.

Sega bi ve pra{ al . Ako ve}e ovde vel i te, za ` al , vaka i l i onaka, ti e l u|e morav da gi pri mam, bev pri si l en da gi pri mam, jas ve pra{ uvam zo{ to moravte i koj ve pri si l i . Na krajot na krai { tata vrabotuvaweto go napravi vte pred nekol ku nedel i , a mo` evte da se strpi te, da go donesete ovoj zakon za da i mate pri -i na da

ne gi pri mi te. Dal i ve pri ti sna opozi cijata i l i sopstvenata parti ja i l i neznam VI adata, toa }e treba da go odgovori te na oni e gra|ani koi navi sti na baraat odgovor. Me|utoa, da se pravdate na na~i n deka vi e moravte toa da go napravi te, a po tri nedel i da podnesete zakon so koj gi regul i rate si te ovi e raboti , jas mi sl a deka e samo barawe al i bi od sopstvenata odgovornost.

NI KOLA POPOVSKI :

Zbor i ma mi ni sterot za vnatre{ ni raboti gospodi not Hari Kostov.

HARI KOSTOV:

Evidencijata vo MVR e to-na. Ovi e 23 l i ca { to gi ka` av se po ime i prezi me.

Ako gospodi not Karaxoski smeta deka neko i l u|e koi se upatuvaat po 15 dena za vr{ ewe na speci jal ni zada-i na Mi ni sterstvoto od eden vo drug grad, toa e druga rabota. Me|utoa, so prerasporeduvawe se to~no ovi e 23 l i ca i ni e zad toa stoi me.

Okol u toa, kako se brani dr` avata i tn., samo da povtoram deka moe mi sl ewe e deka dr` avata ne se brani so tepawe novi nari .

NI KOLA POPOVSKI :

Bi dej}i ni koj pove}e ne bara zbor, go zakl u-uvam pretresot i na Sobrani eto mu predl agam da go usvoi sl edni ot zakl u-ok:

Sobrani eto go usvojuva predl ogot za donesuvawe na zakon za i zmenuvawe i dopol nuvawe na Zakonot za vnatre{ ni raboti .

Ve povi kuvam da gl asame.

Gl asal e vkupno 66 prateni ci , 64 za, 1 proti v i 1 vozdr` an.

Konstati ram deka zakl u-okot e usvoen.

Dal i Sobrani eto go usvojuva predl ogot na ova sedni ca da se pretrese i Predl og na zakonot.

Ve povi kuvam da gl asame.

Gl asal e 66 prateni ci i si te gl asal e za.

Konstati ram deka e usvoen predl ogot na ova sedni ca da se pretrese i Predl ogot na zakon.

Otvoram pretres po tekstot na Predl ogot na zakonot.

Zakonodavno-pravnata komi si ja podnese amandmani na ~l en 10, vo novi ot ~l en 70-a, na ~l en 12 i na ~l en 14.

Komi sijata za poli ti ~ki sistem i odnosi me|u zaedni ci te podnese amandman na ~l en 1 stav 1 po koj VI adata ne se proi znel a.

Prateni kot Petar Apostol ov podnese amandman na -I en 10 vo novi ot -I en 72 stav 3 po koj VI adata ne se proi znel a.

Otvoram pretres po amandmanot na -I en 1 stav 1 podnesen od Komi si jata za pol i ti -ki si stem i odnosi me|u zaedni ci te.

Go mol am pretstavni kot na VI adata da se proi znese po amandmanot.

I ma zbor gospodi nont Hari Kostov.

HARI KOSTOV:

Amandmanot se pri f a}a.

NI KOLA POPOVSKI :

Konstatiram deka amandmanot stanuva sostaven del na Predl ogot na zakonot.

Otvoram pretres po amandmanot na -I en 10 vo novi ot -I en 72 stav 3 podnesen od prateni kot Petar Apostol ov.

Go mol am pretstavni kot na VI adata da se proi znese.

HARI KOSTOV:

Amandmanot se pri f a}a.

NI KOLA POPOVSKI :

I ovoj amandman stanuva sostaven del na Predl ogot na zakonot.

Otvoram pretres po amadnmanot na -I en 10 vo novi ot -I en 70-a podnesen od ZPK.

So ovoj amandman se sogl asi I povereni kot na VI adata.

Go mol am pretstavni kot na VI adata da se proi znese.

HARI KOSTOV:

Amandmanot se pri f a}a.

NI KOLA POPOVSKI :

I ovoj amandman e sostaven del na Predl goot na zakonot.

Otvoram pretres po amandmanot na -I en 12 podnesen od ZPK.

So amandmanot se sogl asi I povereni kot na VI adata.

Go mol am pretstavni kot na VI adata da se proi znese.

HARI KOSTOV:

Amandmanot se pri f a}a

NI KOLA POPOVSKI :

I ovoj amandman stanuva sostaven del na Predl ogot na zakonot.

Otvoram pretres po amadnmanot na -I en 14 podnesen od ZPK.

So amandmanot se sogl asi I povereni kot na VI adata.

Go mol am pretstavni kot na VI adata da se proi znese.

HARI KOSTOV:

Amandmanot se pri f a}a.

NI KOLA POPOVSKI :

Konstati ram deka i ovoj amandman e sostaven del na Predl ogot na zakonot.

Prodol ` uvame so pretres po tekstot na Predl ogot na zakonot.

Dal i nekoj bara zbor? (Ni koj)

Bi dej}i ni koj ne bara zbor, go zakl u-uvam pretresot po tekstot.

Predl ogot na zakon go stavam na gl asawe.

Ve povi kuvam da gl asame.

Gl asaa vkupno 66 prateni ci i si te gl asaa za.

Konstati ram deka Sobrani eto go donese Zakonot za izmenuvawe i dopol nuvawe na Zakonot za vnatre{ ni raboti .

NI KOLA POPOVSKI :

Prodol ` uvame po 5-tata to-ka - Predl og za donesuvawe na zakon za i zmenuvawe na Zakonot za republ i ~ki nagradi , so Predl og na zakon.

Predl ogot za donesuvawe na zakon, so predl ogot na zakonot i i zve{ tai te na rabotni te tel a vi se dostaveni , odnosno podel eni .

Otvoram pretres po predl ogot za donesuvawe na zakon.

Mol am, dal i nekoj bara zbor?

Bi dej}i ni koj ne bara zbor, go zakl u-uvam pretresot i na Sobrani eto na Republ i ka Makedoni ja mu predl agam da go usvoi sl edni ot zakl u-ok.

Sobrani eto go usvojuva predl ogot za donesuvawe na zakon za i zmenuvawe na Zakonot za republ i ~ki nagradi .

Ve povi kuvam da gl asame.

Gl asal e 59 prateni ci , 57 za, 2 vozdr` ani .

Ve mol am, sl u` bi te da utvrdat pri sutni prateni ci .

60 prateni ci se pri sutni i gl asaweto ne e val i dno.

Ve mol am, ako i ma prateni ci nadvor od sal ata, da vl ezat.

Ve mol am, u{ te edna{ da broi te i koga e broeweto prateni ci te treba da sedat na svoi te mesta.

Vo sal ata se pri sutni 61 prateni k.

Gl asaweto e val i dno.

Konstati ram deka zakl u-okot e usvoen.

Dali Sobrani eto go usvojuva predlogot na ova sednica da se pretrese i Predlogot na zakon.

Ve molam da mi ka`ete kolku pratenci i ma vosalata.

Go zamoluvam sekretarot vo Sobrani eto na Republika Makedonija da pro-i-ta i da izvri proverka na prisutnite pratenci po spisokot na pratenci. Dave izvestam deka na ova sednica se prisutni, soglasno potpisite 102 pratenci koi podignale patni i dnevni trosci i vemolam da izvri meprozivka. Vemolam mene da mi se dostavi spisokot na onie koi se potpisani deka se prisutni na sednica i koi podignale patni i dnevni trosci, dodeka se vri poi meni-notoglasawe.

Gospodine sekretar, prvo, }e vemolam da mi go dostavite spisokot na potpisani da go imam pred sebe, za da vidam od prisutnite koi se tuka, a koi ne se, a se potpisani.

ALEKSANDAR NOVAKOSKI :

1.	ABDI LAJIM ADEMI	prisuten
2.	RAFI SALI TI	prisuten
3.	IVAN ANASTASOVSKI	prisuten
4.	STOJAN ANDOV	otsuten, a podignal dnevni trosci
5.	ANA ANDOVA	prisutna
6.	PETAR APOSTOLOV	prisuten
7.	NIKOLA
APOSTOLOVSKI	prisuten
8.	TEUTARI FI	prisutna
9.	SLAVE ARSOSKI	prisuten
10.	FATMI RASANI	otsuten
11.	ALI AHMETI	otsuten

12. QUP^O BALKOSKI	otsuten, no toj e pri suten i soglasno evi denci jata mu sl eduvaat tro{oci te kako za pri sustvo
13. VESNA BOROZAN	pri sutna
14. NEVZAT BEJTA	pri suten
15. NAZMI BE] I RI	otsuten i soglasno evi denci jata pri suten i podi gnal patni i dnevni tro{oci
16. NATA[A BI KOVSKA	pri sutna
17. RI STE BI SLI MOVSKI	pri suten
18. SI LVANA BONEVA	pri sutna
19. QUBE BO[KOSKI	najavi l otsustvo
20. AGRON BUXAKU	najavi l otsustvo
21. FAZLI VELI U	otsuten i podi gnal patni i dnevni tro{oci
22. ABDULADI VEJSELI	otsuten, a podi gnal patni i dnevni tro{oci
23. JANA] E VI TANOVSKI	pri suten
24. BLAGOJA GE[OSKI	pri suten
25. CVETANKA GA[OSKA	pri sutna
26. QUB^O GEORGI EVSKI	najvi l otsustvo
27. MI HAJLO
GEORGI EVSKI	otsuten, podi gnal patni tro{oci i se vodi kako pri suten
28. KI RE GE[TAKOVSKI	pri suten, soglasno evi denci jata podi gnal patni i dnevni tro{oci
29. BLAGOJ GOLOMEOV	pri suten

30. SLAVI CA GRKOVSKA	pri sutna
31. NI KOLA GRUEVSKI	najavi I odsustvo
32. SLOBODAN DANEVSKI	pri suten
33. KI RO DOJ^I NOSKI	pri suten
34. ANGEL DI MI TROV	pri suten
35. SA[O DOH^EV	pri suten
36. ZAMI R DI KA	otsuten
37. VAN^O \ORGI EV	pri suten
38. DRAGAN \ORVI EV	pri suten
39. MARJAN \OR^EV	otsuten, podi gnal patni i dnevni tro{oci
i se potpi { al deka e pri suten
40. ANDREJ @ERNOVSKI	pri suten
41. QUBI SAV I VANOVA-
YI NGO	pri suten
42. CVETANKA I VANOVA	pri sutna
43. LI LJANA I VANOVSKA	pri sutna
44. I GOR I VANOVSKI	pri suten
45. VLADO I LI EVSKI	pri suten
46. CVETLE JANESKA	pri sutna
47. ADNAN JA[ARI	pri suten
48. QUP^O JORDANOVSKI	otsuten, podi gnal tro{oci i se potpi { al
za pri suten
49. NI KOLA B. KAM^EV	pri suten

50. @ARKO KARAXOSKI pri suten
51. EMI LI JA pri sutna
KOSTADI NOVA
52. SA[KO KEDEV najavi l otsustvo
53. I LI JA KI TANOSKI otsuten i podignal i patni i dnevni tro{oci
54. MARI JA KOJZEKLI SKA otsutna, potpi {al a i podignal a patni i dnevni tro{oci
55. BORI S KONDARKO otsuten i potpi {al deka e pri suten za dnevni tro{oci
56. TRI FUN KOSTOVSKI najavi l otsustvo
57. ^EDOMI R KRAQEVSKI otsuten, potpi {al patni i dnevni tro{oci i pri sustvo
58. ZORAN KRSTEVSKI otsuten, podignal dnevni tro{oci i se potpi {al deka e pri suten
59. RI STANA LAL^EVSKA pri sutna
60. SOWA LEPI TKOVA otsutna, potpi {al a deka e pri sutna so patni i dnevni tro{oci
61. HAZBI LI KA pri suten
62. SPI RO MAVROVSKI pri suten
63. JANI MAKRADULI pri suten
64. BLAGORODNA MI NGOVA pri sutna
-KREPI EVA
65. EFTI M MANEV otsuten i e potpi {an deka e pri suten i podignal patni i dnevni tro{oci

66. RU@DI MATO[i	otsuten
67. QUP^E ME[KOV	pri suten
68. NEDI M MEMI [OSKI	otsuten i potpi { al deka e pri suten so patni i dnevni tro{oci
69. JORDAN MI HAJLOVSKI	otsuten i potpi { an so pri sustvo za patni i dnevni tro{oci
70. RAFET MUMI NOVI]	pri suten
71. NE@DET MUSTAFA	pri suten
72. SLOBODAN NAJDOVSKI	pri suten
73. XEVDET NASUFI	otsuten
74. PETAR NAUMOVSKI	otsuten
75. MI TE NI KOLOV	pri suten
76. \OR\I OROV^ANEC	otsuten i e potpi { an za pri suten so podignati tro{oci
77. GZI M OSTRENI	otsuten
78. \ORGE PAQO[KOVSKI	pri suten
79. VLADO PAUNKOV	pri suten
80. ANGELKA PEEVA
LAUREN^I]	- najaveno otsutna
81. RI STO PEJOSKI	pri suten
82. TI TO PETKOVSKI	pri suten
83. KAME PETROV	pri suten
84. ELEONORA PETROVA
MI TEVSKA	- pri sutna

85. LI LJANA POPOVSKA pri sutna
86. NI KOLA POPOVSKI pri suten
87. KOSTA PRE[OSKI pri suten
88. I SMET RAMADANI otsuten, potpi { an za pri suten so
podignati dnevni tro{ oci
89. ESAD RAHI] pri suten
90. KAROLI NA RI STOVA pri sutna
91. EJUP RUSTEMI pri suten
92. TASI M SULEJMANOSKI pri suten
93. GANKA SAMOI LOVSKA - otsutna i e potpi { ana za pri sutna so
CVETANOVA podignati dnevni tro{ oci
94. NELKO STOJANOSKI pri suten
95. \OR\I SPASOV pri suten
96. I LI JA SRBI NOVSKI pri suten
97. GAJUR SARA^ pri suten
98. SLAVI CA STANKOVSKA otsutna, podi gnal a i patni i dnevni
tro{ oci za denes
99. VAN^O STAMENKOV otsuten, podi gnal i patni i dnevni
tro{ oci
100. I VAN STOI LKOVI] pri suten
101. BLA@E STOJANOSKI pri suten
102. ORDAN^O TASEV pri suten
103. MENDUH TA^I otsuten
104. ZORAN TOMI] pri suten

105. ROZA TOPUZOVA - odsutna i e potpi { ana so patni i dnevni
KAREVSKA tro{ oci
106. KOCE TRAJANOVSKI odsuten i e potpi { an do patni i dnevni
tro{ oci
107. TOME TROMBEV odsuten, so patni i dnevni tro{ oci
potpi { an
108. \OR\ TRENDAFI LOV odsuteni potpi { an i so patni i dnevni
tro{ oci
109. ADNAN]AHI L pri suten
110. NI KOLA]URK^I EV odsuten, a potpi { an so patni i dnevni
tro{ oci
111. I LJAZ HALI MI odsuten
112.]ENAN HASI PI pri suten
113. HUSEI NI pri suten
HUSEI NXEVAT
114. SLOBODAN ^A[ULE odsuten, so potpi s i so dnevni tro{ oci
115. TALAT XAFERI pri suten
116. ZI DI XELI LI odsuten
117. DRAGO [AJNOSKI odsuten, so potpi { ani patni i dnevni
tro{ oci
118. ZORAN [APURI] pri suten
119. I SNI [A] I RI odsuten, a potpi { an so patni i dnevni
tro{ oci
120. XEZAI R [A] I RI odsuten

NI KOLA POPOVSKI :

Kako { togledate po-i tuvani kol egi , i mame 110 od pri l i ka prateni ci potpi { ani , a sega vo sal ava i mame i za Ustav da promeni me dovol no.

Prodol `uvame so rabota.

Prvo, da zavr{ i me so gl asaweto.

Da zavr{ i me so procesot na gl asaweto, pa }e vi dadam zbor procedural no. Vo pol a procedura na gl asawe sme.

Ve povi kuvam da gl asame.

Da potsetam pra{aweto be{e dali Sobrani eto na Republ i ka Makedoni ja go usvojuva predl ogot na ova sedni ca da se pretrese i predl ogot na zakon za republ i -ki nagradi .

Ve povi kuvam da gl asame.

Gl asal e 57 prateni ci , si te gl asal e za.

O-i gl edno e deka vo sal ata pri sustvuvaat nad 80 prateni ci .

Vratete go di spl ejot za pri javeni di skutanti , ve mol am.

Gospodi n Karaxovski @arko procedural no.

@ARKO KARAXOSKI :

Gospodi ne pretsedatel e, ve povi kuvam da objasni te vrz osnova na koj -l en od Del ovni kot go napravi vte ova { to sega go napravi vte i da ka`ete vrz osnova na koj -l en gi -i tavte prateni ci te koj podi gnal dnevni ca, a e pri suten i l i ne e pri suten i vrz osnova na { to zakl u-i vte deka nekoj podi gnal dnevni ca.]e ve mol am, so ogl ed na toa { to vo Del ovni kot, kol ku { to mene mi e poznato, se bara pri sustvo vo ona rabotno vreme koe { to go utvrdi l Del ovni kot, so pri javuvawe i evi denti rawe na prateni ci te, ni kade ne pi { uva vo Del ovni kot koj kol ku treba da sedi i do koga treba da sedi .

Ako vi e gospodi ne pretsedatel e sami go smeni vte Del ovni kot, ka`ete kade ja napravi vte taa promena i povtorno }e ka`am vrz osnova na koj -l en od Del ovni kot vi e ova denes go napravi vte?

NI KOLA POPOVSKI :

Vrz osnova na Del ovni kot. Nekoj { to se potpi { al od 10,00 - 12,00 -asot }e dobie patni i dnevni tro{oci i jas ti e nema da vi gi skratam. Me|utoa, i mam pravo koga gl edam deka nema kvorum, a koga gl edam deka se potpi { al e vraboteni vo Sobrani eto na Republ i ka Makedoni ja prateni ci deka se na rabotno mesto, da proveram dali se i l i ne se na rabotno mesto i dali potpi sot { to go stavi l e e val i den do krajot na denot. Vrz osnova na toa, nemojte da se pl a{ i te,

nema da vi gi odzemam patni te i dnevni te tro{oci, me|utoa, sakam da kostati ram deka l u|eto doa|aat, potpi {uvaat i posl e eden i pol -as si zami nuvaat i Sobrani eto na Republ i ka Makedoni ja nema kvorum za rabota, a postojano i mame 110 potpi {ani prateni ci . Po osnov na toa, gospodi ne Karaxoski , ve}e nema da vodi me debata, bi dej}i vi e pobaravte objasnuvawe i vi go dadov. Toa ne e to-ka na dneven red. So sedni cata rakovodi pretsedatel ot na Sobrani eto na Republ i ka Makedoni ja i i ma pravo da i zvr{ i proverka koj e pri suten od oni e vraboteni vo Sobrani eto na Republ i ka Makedoni ja prateni ci koi denta se javi l e na rabotno mesto.

Gospodi n @ernovski bara procedural no.

ANDREJ @ERNOVSKI :

V-era i mavme di skusi ja od prateni -kata Samoi l ovska-Cvetanova za moral ot na prateni ci te, so akcent deka prateni ci te na VMRO-DPMNE se gri ` at za pari te { to gi tro{ i dr` avata za podgotovka na ova a parl amentarna sedni ca i za si te parl amentarni sedni ci . Za javnost i za evi denci ja neka bi de zapi { ano deka 16 prateni ci od VMRO-DPMNE se potpi {al e deka se pri sutni , a vo momentov ne se pri sutni .

NI KOLA POPOVSKI :

Ja preki nuvam debata po procedural ni raboti , zatoa { to moe e pravoto da utvrdam koi se pri sutni , a koi ne.

Sekoj { to bara zbor da se prijavi , a jas ne davam procedural ni i del ovni -ki zabel e{ ki po povod prozi vkata na pri sutnosta.

Otvoram pretres po tekstot na predl ogot.

Ve mol am, od mesto da ne se dof r l a.

SLOBODAN DANEVSKI :

I mam pravo del ovni -ki da pobaram zbor., nemojte da ne srami te.

NI KOLA POPOVSKI :

Ni koj ne ve srami , samo se obi duvam kako pretsedatel da ovozmo` am

..

Gospodi ne Danevski , ne vi dozvol uvam da debati rate so mene od mesto so dof r l uvawe i so upa|awe vo zbor. Gl edam na kompjuterot deka barate zbor. Ne vi davam zbor, zatoa { to ve}e ne davam del ovni -ki odredbi za ne{ to

{ to nema potreba i toa mora da go pri f ati te. Ve mol am da ne dof r l uvate od mesto.

Ja preki nuvam sedni cata na pet mi nuti , zaradi toa { to gospodi not SI obodan Danevski go onevozmo` uva pretsedatel ot so permanentno uf r l awe vo zbor od mesto, da ja vodi sedni cata.

Pet mi nuti pauza.

(Po pazata sedni cata prodol ` i vo 16,05 ~asot).

NI KOLA POPOVSKI :

Gi mol am prateni ci te da prodol ` i me so rabota.

(Gospodi not SI obodan Danevski bez ukl u-en mi krof on: "Mi go spomenavte i meto, baram da mi dadete zbor").

Ne zemajte zbor pred da vi dadam, gospodi ne Danevski .

Gospodi ne Danevski , { to barate?

SLOBODAN DANEVSKI :

Gospodi ne pretsedatel e, jas pobarav uredno, sogl asno Del ovni kot, i intervencija, del ovni -ka i intervencija. Vi e ne mi dadovte zbor, a toa stoi vo Del ovni kot. Vi e zemavte ne{ to nadvor od Del ovni kot, go zl oupotrebivte Sobrani eto. Mi sl am deka ova ne e pri vatna ustanova, najmal ku va{ a. Na{ e pravo e ni e kako prateni ci kako }e se odnesuvame, kako }e raboti me, po koja to-ka, najdemkratski . Ni e dvajcata dobro ze poznavame mnogu godi ni , znaeme kakvo bi l o va{ eto nastapuvawe vo Parl amentot, znaeme kol ku vreme ne ste doa|al e, znaeme kako kori stevte, upotrebuvavte, zl oupotrebuvavte govoni ca. Toa e demokratsko pravo, ova e Parl ament. Mi sl am deka so ovoj ~i n go deval vi rame Parl amentot, gi deval vi ravme prateni ci te. Sekoj prateni k odgovara pred i zbornata baza, sekoj odgovara pred svoi te. Dal i toj }e se odnesuva pri merno, nepri merno, dal i }e zboruva umno i l i neumno, toa go merat gra|ani te, toa go meri bazata.

Da gi susepndi rate pravata na prateni ci te - go nemate toa pravo, i ako ste prv me|u ednakvi te. Mojata i intervencija be{ e deka ova e edno mnogu gol emo poni ` uvawe na si te prateni ci . Tuka ne se raboti za ni edna pol i ti -ka parti ja. Jas sum eden od najredovni te so godi ni . Ova ne bi l o, ova e nevi deno, ova e sramota. Vi ka ` uvam kako kolega, ova e sramota da se ~i tame kako vo prvo oddel eni e. To~no e deka sme ni e prof esi onal ci , to~no e deka odgovarame. Koj zemal patni i dnevni tro{ oci , { to ne e vi sti na, ni koj ne zemal . Otsutni i ma i od

SDSM, odsutni i ma i od VMRO-DPMNE, od LP i LDP i od drugi te. To~no e deka i ma odsutni. Nemojte taka, go suspendirate Parlamentot. Napravivte gre{ka. Treba Da se i zvi ni te, gospodine predsedatela.

NI KOLA POPOVSKI :

Gospodine Danevski nemate...

SLOBODAN DANEVSKI :

Na si te pratenici da se i zvi ni te.

NI KOLA POPOVSKI :

Nemate delovni ~ka di skusija, tuku imate di skusija, blagodaram.

Da vi pro~i tam odredbi od Delovnik, bi dej}i se povi kuvate...

SLOBODAN DANEVSKI :

^i tajte.

NI KOLA POPOVSKI :

Ve molam, vi e da ne mi odgovarate na mene, bez da vi dadam zbor.

SLOBODAN DANEVSKI :

Dobro, ajde.

NI KOLA POPOVSKI :

^I en 27: "Prateni kot i ma pravo i dol`nost da prisustvuva na sednica na Sobranie.

Prateni kot koje spre~en da prisustvuva na sednica dol`ene za toa na vreme da go izvesti predsedatela ot na Sobranie to"

Ovde pro~i tavte 30 Iulje koi prisustvuvaat na sednica, koi ja napu{tile sednicatai koi predsedatela ot na Sobranie to ne go informirale deka se spre~eni i ponatamu da prisustvuvaat vo rabotata na sednicata.

^I en 30: "Za prisustvo na pratenici te na sednici te se vodi evidencen list i toj se predava na predsedatela ot na Sobranie to.

Pravo na patnici i dnevni tro{oci imaat pratenici {to se zapi{ale na evidencni ot list.

Za redvnosta na pratenici te predsedatela ot re{ava.

Za vodewe na evidencni ot list se gri`i generalni ot sekretar na Sobranie to", koj jas go povi kav da vodi gri`a za evidencni ot list dali Iuljeto {to se na evidencni ot list se zapi{ale i vrz osnova na toa se prisutni. Vi go ~i tam ~I en 30 od Delovni kot.

Pobaravte delovni -ko objasnuvawe, go dobi vte i za toa debata ponatamu nema, gospodi ne Danevski .

Gospodi ne Trendafilov, { to barate?

\OR\I TRENDAFILOV:

Gospodi ne predsedatel e jas ne zboruvam od ime na prateni -kata grupa na VMRO-DPMNE.

NI KOLA POPOVSKI :

Ka`ete { to barate prvo.

\OR\I TRENDAFILOV:

Baram procedural na intervencija vo vrska so mojot status vo Sobrani eto na Republika Makedonija. Jas ne bi sakal ova { to sega se slu-i, za { to zboruva{e i gospodi not Danevski, da go sfatam kako odredena va{a frustracija, za `al, kako predsedatel na Sobrani eto za odredeni to-ki na dnevni otred koi pominaa taka kako { to pominaa. Navisti na mo`ebi gospodi not Danevski e vo pravo koga pobara i zvi nuvawe od va{a strana.

NI KOLA POPOVSKI :

Gospodi ne Trendafilov, vi go odzemam zborot zatoa { to ne raspravate delovni -ki, a raspravate za druga rabota, vleguvate vo debata po to-ki od dneven red i politi -ka debata.

Pove}e ne davam zbor delovni -ki, zatoa { to smetam deka po-nuva da se zloupotrebuva i toa pravo go imam.

Otvoram pretres po tekstot ...

Vo ime na prateni -kata grupa na VMRO-DPMNE ima zbor gospodi not ^edomir Kraqevski .

Jas neznam { to ve povredi tolku faktot { to izvr{i vme proverka na tie { to ...

(Ufriu vawe na prateni k so zborovite "toa { to go povredi vte Delovni kot, ne e to-no toa { to go -i tavte, nema vrska")

Gospodi ne Karaxoski, ne dofrlajte. O-igl edno e deka imate namera da ja opstruirate sednicata i ako prodol`ite so dofrluvawe od mesto, jas }e ja prekinam sednicata.

Povel ete gospodi ne Kraqevski .

^EDOMIR KRAQEVSKI :

Po-ituvaan pretsedatel e, navisti na vas ve po-ituvaam, toa go znaete i sakam so ista merka i vie nas kako prateni-ka grupa ne zaradi na{ite li-nosti, tuku zaradi na{iot dignitet { to go imame vo svojstvo na pratenici na Sobranieto na Republika Makedonija da ne ispo-ituvate so ist rezi proci tet bi rekol. Imeno, i na vas vie mnogu dobro poznato i od minati ot sostav, pa i od sega{ni ot sostav i vo nekolku navrati toa go imate pri znaeno kako pretsedatel na Sobranieto i kako porane{en koordinator na prateni-ka grupa deka prateni-kata grupa mo`e svojot stav po odnos na odredeno politi-ko pra{awe da go izrazuva i so nepriustvo na -i not na gl asawe, odnosno na -i not na raspravate za odredena to-ka { to e na dneven red. Toa e legiti mno pravo, zasnovano i vrz Ustavot i vrz Delovni kot na Sobranieto na Republika Makedonija.

Od tie pri -ini, vo imeto na prateni-kata grupa sakam da izrazam protest i revolt na va{eto dene{no odnesuvawe, koga na sekretarot mu dadovte dol`nost, mo`ebi neprijatna za nego vo toj moment, a bi rekol neprijatna i za mnogu pratenici koi ovde prisustvuvaat, a koi objektivno gl edaat na rabotite, i go stavi vte vo nezdgodna polo`ba i nego i nas kako pratenici. Defakto, mo`e da gl eda i celata makedonska javnost na ekrani te i preku masmediume deka nie bevme ovde vo hol ot na sala 1, nie bevme vo hol ot na sala 1. Nepriustvo na sednicata se najavuva odnapred do vas, ama toa e nepriustvo koga prateni kot e spre-en da dojde na sobranska sednica. Denes na vakov na-in go izrazuvavme na{iot politi-ki stav po odredeni pra{awa { to se na dneven red i ve mol am toa da go po-ituvate.

[to se odnesuva do prozi vkata, do soop{tuvaweto na javnosta koj podignal a koj ne podignal dnevnic, defakto makedonskata javnost ima pri lika sega da vi di deka nie sme tuka pri sutni.

Blagodaram na vni mani eto.

NIKOLA POPOVSKI :

Blagodaram gospodine Kraqevski, se nadevam deka i vie znaete deka i jas vas ve po-ituvaam i site pratenici na VMRO-DPMNE. Jas sum dol`en da obezbedam uslovi za rabota vo Sobranieto na Republika Makedonija. Va{ata prateni-ka grupa me izvesti od strana na koordinatorot deka po to-kata za izbor na sudii na Ustavni ot sud nema da prisustvuva i toa go po-ituvaam. Ponatamu ne me izvesti vte deka nema da prisustvuvate za nekoja to-ka kako prateni-ka grupa. Jas sum dol`en da obezbedam uslovi za rabota vo Sobranieto. Vo uslovi koga 105

pratenci se prisutni na sobrani skata sednica, a vo salata se samo 50, jas sum dol`en da obezbedam uslovi za rabota. Ni e ne rabotime za SDSM ili za VMRO-DPMNE ili za nekoja druga od prisutnite partii. Ni e rabotime za grajanite na Republika Makedonija. Jas sum dol`en na tie grajani da im obezbedam Sobranieto na Republika Makedonija da funkcionira, da mo`e da donesuva zakoni i da ima kvorum so koj }e rabotiti toa go obezbedi v.

Prodol`uvame so rabota.

Otvoram pretres po tekstot na Predlogot na zakonot.

Zakonodavno-pravnata komisi ja podnese amandmani za menuvawe na -I en 3 i za menuvawe na -I en 5, so koi se soglasil pretstavnikot na Vladata i tie se sostaven del na tekstot na predlogot na zakonot.

Prodol`uvame so pretres po tekstot na predlogot na zakonot.

Molam, dali nekoj bara zbor po tekstot na zakonot?

Ima zbor gospojata Mel pomeni Korneti, zameni k mi ni ster za kul tura.

MELPOMENI KORNETI :

Po-ituvani pratenci,

Sosema kratko obrazlo`eni e }e dadam.

Nagradata "Mitohaxivasiljev-Jasmin" za ostvaruvawe vo oblata na novinarstvoto i publicistikata e vostanovena 1969 godina. 1999 godina sl edej}i edna tendencija za depersonalizacija na republi-ki te nagradi so izmena na Zakonot za republi-ki nagradi imeto na Mitohaxivasiljev-Jasmin e izbriso. So toa e prekinat zna-aen kontinuitet vo vrednuvawe na vrvnite dostrelivo oblata na novinarstvoto i publicistikata.

Ocenuvaj}i ja }tetata vo taa smisla Agencijata za informacii podnese inicijativa, a trgnuvaj}i od istoriskite i tekovnite pridobivki za vra}awe na imeto Mitohaxivasiljev-Jasmin vo nazivot na nagradata.

So toa smetame deka povtorno }e se vrati ugledot na ova nagrada i na nekoj na-in satisfakcijata na brojni i istaknati novinari i publicisti od zemjavo izminativere-isi-eti ri deceni i bilenositeli na nagradata i na toj na-in pridonel za razvoj i unapreduvawe na novinarstvoto i na publicistikata.

Mislam deka e vredno da se spomene imeto Mitohaxivasiljev-Jasmin e zapi }an so pietetvo istorijata na makedonskoto novinarstvo i publicistikata. Dekae eden od osnovopol`nicite na informiraweto vo Republika Makedonija po Vtorata svetska vojna, bil prv odgovoren urednik na "Nova Makedonija", prv

pretsedatel na Zdru`eni eto na novinari na Makedonija, ostavi l zad sebe zna-ajni dela, osven toa bi l i i staknat op{ testveni k. Smrtta go i ma zate-eno na visokata dol`nost pretsedatel na Sobrani eto na Socijal isti -ka Republ i ka Makedoni ja.

Smetam deka so usvojuvawe na ovoj zakon za izmenvawe na Zakonot za republ i -ki nagradi }e se ispravi taa nepravda i }e se vrati ugledot i dostoi nstvoto na nagradata od obl asta na publ i ci sti kata i novi narstvoto.

NI KOLA POPOVSKI :

Mol am, dal i nekoj bara zbor? (Ni koj).

Go zakl u-uvam pretresot po tekstot na zakonot.

Predl ogot na zakonot go stavam na gl asawe.

Ve povi kuvam da gl asame.

(Po gl asaweto).

Gl asal e 67 prateni ci , 58 za, 3 vozdr`ani i 6 proti v.

Konstati ram deka Sobrani eto go donese Zakonot za izmenvawe na Zakonot za republ i -ki te nagradi .

Premi nuvame na 6-ta to-ka - Nacrt na zakon za sudski ot buxet.

Nacrtot na zakonot i i zve{ tai te na rabtni te tel a na Sobrani eto vi se dostaveni , odnosno podel eni .

Otvoram pretres.

Mol am, koj bara zbor?

I ma zbor mi ni sterot za pravda, gospodi not l smai l Darl i { ta.

I SMAI L DARLI [TA:

Po-i tuvan pretsedatel e, po-i tuvani dami i gospoda prateni ci ,

Denes pred vas e Nacrtot na zakonot za sudski ot buxet. Sobrani eto na Republ i ka Makedoni ja, na svojata desetta sedni ca, go usvoi Predogot za donesuvawe na zakonot za sudski ot buxet i pri toa zakl u-i Vl adata da go i zgotvi Nacrt-tekstot na zakonot za sudski ot buxet, sogl asno predl ozi te i mi sl ewata koi bea dadeni od strana na komisi i te odnosno od strana na Komisi jata za pol i ti -ki sistem i Zakonodavno-pravnata komisi ja, kako i od raspravata koja be{ e vodena ovde vo Parl amentot od strana na prateni ci te, se so cel za unapreduvawe i l i vo f unkcija na unapreduvawe na tekstot na Nacrtot na zakonot kako osnoven predusl ov za zajaknuvawe na samostojnosta i nezavi snosta na sudstvoto.

Vo izveštajot na Komisijata za politički sistem e ukažano, odnosno beže naglasena neophodnosta od utvrduvawe na členovite 2 i 4, vo funkcija na utvrduvawe minimum sredstva potrebni za funkcionirawe na sudskata vlast. Međutoa, edno takvo barawe odnosno utvrduvaweto na minimum sredstva za funkcionirawe na sudskata vlast ne može odnapred da se utvrdi, zatoa što e vo sprotnost so preporakite na Svetskata banka.

Isto taka, i Zakonodavno-pravnata komisija vo svojot izveštaj ja konstatira neophodnosta od donesuvaweto na Nacrt-zakonot za sudski otbuxet, odnosno zakonot za sudski otbuxet i voedno ukažadeka bi trebalo da se predvidi odredba za avtonomno raspolagawe so sredstvata dobieni od sudskite taksi. Potoa se predloživo sudski otbuxetski sovet da se predvidat da se vklučat i pretsedatelite na sudovite, spored podražata na apelacionite sudovi i bea izneseni poveќе konkretni mislewa i predložod redakcijska i zakonodavno-pravna priroda.

Posebno vnimanie e posveteno na predložite i mislewata dadeni od strana na pratenikata Emilija Kostadinova, pri utvrduvaweto na Nacrtot na zakonot, vo odnos na členovite 1, odnosno 4, 7, 9, 13 i 17, a edinstveno ne beže pri faten predlogot vo nekolku členovi da se dodade, odnosno da se dopolnat so zborovite "izgotvenite interni buxeti", zatoa što toa ne soodvetstvuva so terminologijata na zakonot za buxetite kako sistemski zakon.

Znači, site ovi e predložimislewa i sugestije bi dat predmet na strunarasprava, koja Ministerstvoto za pravda planirada ja sprovede po utvrduvaweto na tekstot na Nacrtot na zakonot.

NIKOLA POPOVSKI :

I ma zbor gospodi not Zoran [Apuri].

ZORAN [APURI]:

Poštuvan pretsedatelo, poštuvani kolegi pratenici, poštuvani ministri,

Mojata diskusija, vo interes na vremeto, je bide sosema kusa. Bi sakal nekolku raboti vo imeto na Komisijata za politički sistem i odnosi međuzaednicite da gi napomenam na ovaa sednica.

Prvo, Komisijata odlučida dostavi izveštaj do Sobranieto, vo koj se dava poddrška na Nacrt-zakonot, so toa što bi sakal da prokomentiram nekoi stavovi koi bea predloženi od ministrot za pravda.

Vo Komi sijata deci dno ne se zakl u-i da se utvrđi mi ni mal en procent na sudski ot buxet vo odnos na sevkupni ot, tuku samo bea i ska` ani razl i -ni mi sl ewa i izvesni di l emi . I naku, tokmu toa { to go ka` a i mi ni sterot deka Republ i ka Makedoni ja i ma odredeni obvrski so svoi te aran` mani so MMF, Svetskata banka i drugi me|unardni f i nansi ski i nst i tucii , toa go i mavme predvi d i be{ e i ska` ano samo kako edna di l ema, a bi dej}i sl eduva u{ te edna f aza i ma dovol no vreme da se ras-i sti i taa di l ema.

Sogl asno cel osnata i cvrsta opredel ba za nezavi sno sudstvo, eden krupen -ekor Komi sijata oceni deka }e pretstavuva f i nansi skoto osamostojuvawe na sudskata vl ast, a vo ova smi sl a i samostojnost na sudski ot buxet pretstavuva edna va` na f aza kon taa samostojnost. Se razbi ra, za cel osna samostojnost na sudstvoto ne e dovol no samo f i nansi sko osamostojuvawe, bi dej}i e potrebno da se prezemat i ni za drugi si stemski re{ eni ja od Vl adata i Parl amentot, so cel da i mame takvo sudstvo koe e kompati bi l no so sudstvoto na zemji te -l enki na EU, bi dej}i naa cvrsta opredel ba e da se i nkorpori rame vo taa zaedni ca, no i na{ eto zakonodavstvo da go napravi me komparati vno sogl asno zakonodavstvoto na Evropskata Uni ja.

Vo taa smi sl a, treba da se raboti na si stemot na izborot na sudii te, opremuvaweto na sudstvoto i sozdavaweto ni za drugi usl ovi za poef i kasno sudstvo. No jas mi sl am deka ovoj zakon sepa k }e ovozmò i , i pokraj skromni te sredstva koi vo odredeni godi ni ne mo` at da bi dat i del ani , no mnogu podobri za da se obezbedat sredstva za obuka na sudii te, dr` avni te sl u` benici , vraboteni te vo sudovi te, no i i nformati -kata opremenost odnosno cel osna kompjuteri zaci ja na sudstvoto, { to bi trebal o da dovede do poef i kasno i pobrzo re{ avawe na sudski te predmeti , edna bol ka koja e bol ka ne samo na pravosudni ot si stem, tuku i na cel i ot si stem.

I sto taka, so ovoj zakon sudstvoto na nekoj na-i n vo gol ema merka }e ja prezeme odgovornosta za di stri buci jata na sredstvata preku ovoj sudski buxet. A { to se odnesuva do sostavot, kako { to ka` a mi ni sterot, i ma brojni di l emi , no sami ot sostav na ovoj sovet koj }e gi di stri bui ra ovi e sredstva, re{ eni jata odnosno sostavot mo` e da se prei spi taat, da se dopol nat nekoi odredbi . Za toa i ma dovol no vreme.

Na krajot bi zakl u-i l deka od i zneseni te pri -ni Komi sijata odl u-i da mu predl o` i na Sobrani eto da go usvoi Nacrt-zaknot na sudski ot buxet.

NI KOLA POPOVSKI :

I ma zbor g-di n Janaki Vi tanovski .

JANA] E VI TANOVSKI :

Po~i tuvan pretsedatel e, po~i tuvani mi ni stri, po~i tuvani kol egi prateni ci .

I ovoj proekt koj { to e pred nas, smetam deka e dosta va` en, a pred se vo obl asta na sudstvoto. Vo svoeto obrazl o` eni e mi ni sterot za pravda ja ka` a potrebata od negovoto donesuvawe i del od sodr` i nata na Zakonot.

Jas }e go dadam svoeto mi sl ewe i so toa }e dadam svoj pri dones za ovoj zakonski proekt.

I meno, smetam deka i ma potreba od donesuvawe na ovoj zakon za sudski ot buxet i deka Zakonot e vo sogl asnost so Ustavot na Republ i ka Makedoni ja.

Bi dej}i ova e vtora f aza od donesuvawe na zakonot, vo Zakonot se vgradeni del od predl ozi te i mi sl ewata na prateni ci te dadeni vo prethodnata rasprava, kako i predl ozi te i mi sl ewata na sobrani skji te komi si i i na prethodnata sedni ca na Sobrani eto na RM.

I sto taka, ovoj tekst na zakonot dobi zel eno svetl o od komi si i te koi go razgl eduvaa ovoj zakon, pri { to nagl asuvam deka i opozi ci jata go poddr` a ovoj zakonski proekt. So ovoj zakon }e se ureduva postapkata za izgotvuvaweto, utvrduvaweto i izvr{ uvaweto na sudski ot buxet i osnovaweto na raboteweto na sudski ot buxetski sovet.

So sudski ot buxet }e se f i nansi ra i skl u-i vo sudskata vl ast na RM. Sudski ot buxet }e bi de del od Buxetot na RM, zna-i }e bi de del od buxetot na RM, i zdvoen kako poseben del ozna~en so sudska vl ast. A sudski ot buxet kako del od Buxetot na Republ i ka Makedoni ja }e se utvrduva vo vkupen i znos vo sogl asnost so kri teri umi te utvrdeni od sudski ot buxetski sovet,. a vrz osnova na vkupnata f i skal na pol i ti ka i gl avni te parametri za procenka na pri hodi te i tro{ oci te.

Smetam deka ova e vo red, sudski ot buxet da se utvrdi vo vkupen i znos, a ne vo procenti , kako { to i ma{ e vo raspravata toj procent da bi de eden i l i dva od vkupni ot buxet, bi dej}i dokol ku toa bi bi lo po procent, na toj na~i n drugi te kori sni ci na Buxetot }e se stavat vo neramnopravna pol o` ba so sudskata vl ast.

So donesuvaweto na zakonot za sudski ot buxet smetam deka }e se zajakne nezavi snosta na sudstvoto i vo odnos u{ te na eden segment, a toa e vo odnos na f i nansi raweto i odl u-uvaweto za posebni te f i nansi ski sredstva, neophodni za f unkcioni rawe na sudskata vl ast vo RM.

So ovoj zakon }e se posti gne u{ te eden }ekor napred vo nezavi snosta na sudskata vl ast, a toa e vo obl asta na f i nansi raweto na sudstvoto.

So donesuvaweto na ovoj zakon }e mu ovozmo` ime na sudstsvoto samostojnost i nezavi snost, od bil o koja Vl ada, po odnos na f i nansi raweto na sudstvoto. Zakonot ja nagl asuva samostojnosta na f i nansi raweto na sudskata vl ast vo RM.

I meno, sudski ot buxet }e pretstavuva godi { na procenka na prihodi te i rashodi te na sudskata vl ast, { to }e gi utvrdi sobrani eto na RM vo vkupeni znos.

Za vr{ ewe na raboti te vo vrska so sudski ot buxet }e se osnova sudski buxetski sovet, koj go so-i nuvaat pretsedatel ot i 8 -l ena. Mi sl am deka dobro e { to sostavot e taka napraven pretsedatel ot na Vrhovni ot sud da bi de i pretsedatel na Sovetot, a -l enovi }e bi dat pretsedatel i te na Republ i -ki ot sudski sovet, mi ni sterot za pravda, pretsedatel i te na apel aci oni te sudovi i trojca pretsedadatel i na osnovni te sudovi , koi }e roti raat so mandat od dve godi ni . A sudovi te }e bi dat dol ` ni najdocna do 1 juni , tekovnata godi na do sudski ot buxetski sovet da gi dostavat svoi te potrebi na tekovni kapi tal ni tro{ oci .

Bi dej}i so ovoj zakon }e se pri donese za pogol ema nezavi snost na sudskata vl ast, vo odnos na f i nansi raweto i od gorei zl o` enoto smetam deka ovoj zakon treba da bi de poddr` an od si te prateni ci .

Jas }e gl asam za ovoj zakon.

NI KOLA POPOVSKI :

I ma zbor g-di not Qubi sav I vanov Yi ngo.

QUBI SAV I VANOV YI NGO:

Eve eden pri mer kade { to se pri f a}aat i dei te na opoci zi jata od strana na pozici jata. Ova e prakti -no edna i deja za koe { to jas zboruvam ve}e 10 godi ni , edna deceni ja ni e da go napravi me sudstvoto potpol no nezavi sno i onakvo kakvo { to vo razvi eni te zemji , vo demokratski te zemji , kon koi sakame da se pri kl u-i me. Sekoga{ sum zboruval za toa deka eden od najzna-ajni te el ementi za nezavi snoto sudstvo e prakti -no nezavi snoto f i nansi rawe. Ova seu{ te ne e najdobroto re{ eni e, me|utoa, e gol em }ekor napred po odnos na ona { to go i mavme dosega.

Jas se sogl asuvam so i ska` uvawata na kol egi te deka nezavi snosta na sudstvoto ne se ostvaruva preku nezavi sno f i nansi rawe i sopstven buxet, tuku i

so red drugi elementi, re{avawa i tn. me|u koi { to sigurno deka najzna-ajnoto e na-i not na i zborot na sudi i te i na-i not koj gi predl aga sudi i te.

Bi dej}i sega se zagovaraa promeni na Ustavot, nie treba i tuka da napravi me odredeni promeni za da i zborot na sudi i te bi de { to ponezavi sen i da i zgradi me isti kri teriumi , za koi { to sega mi ni sterot za vnatre{ ni raboti se zal aga{ e deka ima eden rabotnik vo vnatre{ ni raboti , eden pol i caec, taka da i zgradi me isti , pribli`no isti kri teriumi , ne soodvetni na ovi e, no vo taa nasoka kakvi osobini treba da ima eden sudija. Koj mo` e da bi de sudija na Vrhoven, na Ustaven sud, na ovi e drugi te sudovi i tn.

Koga se raboti tuka za f i nansi raweto }e be{ e mnogu podobro, a verojatno toa mo` e i da se popravi , da se obezbedi nezavisno pol newe na buxetot, na sudski ot buxet, a toa zna-i da se opredelat odredeni prihodi vo Buxetot koj direktno bi odel e vo sudski ot buxet. Na primer sudski te taksi , ili da se u-estvuva postapkata na DDV koja e dosta zna-ajna vo f ormi raweto na buxetot na Republ i ka Makedoni ja so odreden procent koj e mnogu l esno da se opredeli , zatoa { to imame iskustvo i znaeme kol ku toj sudski buxet treba da bi de a isto i da se pl a{ oni ra deka koga }e se napol ni sudski ot buxet do toa ni vo da se prestane so upl a}aweto na toj procentual en i znos.

I sto taka sakam da ka` am deka vo sudstvoto mora da se napravi procesot na lustracija. Zna-i pro-i stuvawe na sudstvoto. Ovi e koi { to zal utal e vo sudstvoto, mora od tamu da se i zvadat. Sudijata mora da bi de so gol em ugl ed i so gol em avtoritet i negovoto presuduvawe prakti -no i toj { to se odnesuva na nego presudata da ima doverba deka prakti -no e kaznet nezavisno, kval i tetno i vo i nteres na Zakonot.

I sto taka, i mam edna zabel e{ ka, { to se odnesuva do Sovetot, f ormi raweto na sovetot, vo Sovetot da vl eguva po sl u`bena dol`nost i mi ni sterot za pravda. Toa ne se odnesuva za ovoj mi ni ster, ili za sl edni ot, tuku se odnesuva za edni pri nci pi , koi { to gi i zgradi Vl adata, koi { to gi l ansi ra{ e vo javnosta i premi erot, deka mi ni stri te zamenci i nie prateni ci te, ne smeat ni kako da -l enuvaat vo soveti . Da se posl u` am so toj i zraz na konf l i kt na i nteresi i taka natamu. Spored toa, treba da se razmi sl i da i zostane ovoj predl og na f ormi rawe na toj sovet, vo koj bi u-estvuval e ovoj i dni te mi ni stri i taka natamu. Vo ova nasoka ako se odvi vaat raboti te, ova Vl ada i ovoj parl ament }e i maat sekoga{ moja podd{ ka i }e gl asam za vakvi re{ eni ja koj vodat kon edni pozi ti vni ef ekti . Jas }e go poddr` am i }e gl asam za ovoj zakon.

NI KOLA POPOVSKI :

I ma zbor g-din SI obodan Danevski .

SLOBODAN DANEVSKI :

Gospodin predsedatel e, dami i gospoda prateni ci , gospodin mi ni ster.

Se javi v i ako imavme lo{ den deneska da go ka` am moeto vi duvawe po osnov na ova vtoro -i tawe na zakonot za sudski ot buxet, zatoa { to ova kako i deja u{ te mnogu godi ni nanazad be{ e zagovarana vo mnogu izminati parl amenti deka treba da se osl obodi sudstvoto od parti i te i deka eden is-kor napred bi bi l toa { to vo edna f aza bi se obezbedi l o nezavino f i nansi rawe na sudstvoto. Si gurno deka so ovoj is-ekor napred, so nosewe na nezavisen sudski buxet, si gurno e deka nema da se re{ at si te probl emi vo sudstvoto, zatoa { to i ovoj daden tekst kako takov vo vtoro f aza, koj e vi doi zmenet od prvoto -i tawe, od si gurno deka go osl obodi tekstot, so toa { to ima{ e neko i ngerenci i i me{ awe na mi ni sterot za f i nansi i , taka da vo ovoj nov tekst taa odredba e trgnata i si gurno deka tekstot koj doa|a kako vakov podobren, mo` e da se podobri so u{ te dodatni doteruvawa.

Obi -no nie vo parlamentot so godi ni dobi vame nekvalitetni pi { ani tekstovi , nekvalitetni zakoni , vo del ot na normativni ot del , kade { to deci dno ne se razgrani -eni mnogu raboti i sega se postavuva pra{ aweto dali eden pratenik koga }e dojde da raboti tuka, da doneseme deka mora sekojdnevno da zboruva na parlamentot po sekoj zakonski proekt, i l i vi e g-din predsedatel e da uka` ete na Vl adata za toa { to nie se spremime da vl ezeme vo gol emoto semejstvo na Evropa, a vo f aza e pril agoduvawe skoro na cel oto na{ e zakonodavstvo so Evropskoto zakonodavstvo, da se zal o` i te kaj ministrite da ni dostavuvaat dobri i val i tetni tekstovi , po si te zakonski proekti koi natamu }e doa|aat, da gi proverat evropski te iskustva, zatoa { to duplo }e rabotime, zatoa { to sekoj nareden dojden zakonski proekt mora povtorno da go preveduvame i da go usoglasuvame so Evropskoto zakonodavstvo.

Od ovie pri -i ni , bi sakal da navedam ne{ to { to ne dr` i , bi ka` al di rektno do mi ni sterot za pravda, bi dej}i toj e predl aga~, stanuva zbor vo -l enot 17, kade stoi vaka: "Sudski ot buxetski sovet go sledi izvr{ uvaweto na f i nansi ski ot pl an i dokol ku vo izvr{ eni te kontrol i se konstatira nepravil nost i zl oupotreba od predsedatel to na Sudot, vo procesi te na izvr{ uvawe na f i nansi ski ot pl an". . .

Mi sl am deka go optovaruvame tekstot i na samot po-etok vnesuvame edna norma koja go optovaruva tekstot so mo` ni i nsi nuaci i . Demek predsedatel ot na sudski ot sovet }e napravi zl oupotreba. Mo` e toa da go napravi i

potpretsedatel ot, mo` e i -l enot na sudski ot sovet, mi sl am na tel oto koe }e ja sl edi cel ata postapka.

Mi sl am deka mi ni sterot }e ja pri f ati ova a zabel e{ kai nema potreba -l enot 17 da se optovaruva so ova a mo` na i nsi nuaci ja, da se osl obodi .

Vo ona { to zna-i nezavi sno sudstvo si te sme optovareni , zatoa { to se vodi edna pozi ti vna kampawa, za toa deka treba da se stavi kraj na mi to, na korupci ja. Ogromno e nezadovol stvoto na gol em broj gra|ani , neka se napravi nekoe anketi rawe vo del ot na f unkcioni raweto na sudstvoto. Posebno so red na izl u-oci , jas se izvi nuvam na si te sudi i koi se -esni , koi rabotat -esno na f unkcijata me|utoa, i mame mnogu zl oupotrebi , ogromna e reakci jata na gra|ani te zatoa { to se zl oupotrebuva. U{ te na po-etokot se znae koe del o, koj sudi ja }e go dobi e i se znae koj advokat i l i kako }e bi de zavr{ eno del oto. Toa e ogromna reakci ja od dobar del na gra|ani te.

Ova sega { to go pravi me i ovoj -ekor, pravi me eden i s-ekor i stori ski za toa { to i ni e kako parl ament treba da se osl obodi me od tretata nezavi sna vl ast. Svedoci sme deka tuka se sl u-uvaat drami i neprijatni sostojbi so gl asawe i l i negl asawe na dadeni mo` ni kandi dati , kako mo` ni -l enovi na sudski ot sovet, na apel aci onen sud, na Vrhoven sud, za sudi i xza obvi ni tel i . Mi sl am deka ako se sl edi Evropskoto i skustvo da se osl obodi zatoa { to edi nstveno mnogu mal ku zemji me|u koi i RM, kade { to parl amentot gi bi ra sudi i te. Da se osl obodi me ni e od toa da ja stavi me sudskata vl ast na esnaf ot. Sudi i te i maat sudski sovet sudski ot sovet }e gi i zbi ra najkval i tetni te i najkompetentni stru-ni kadri . Ni e tuka skoro si te prateni ci gl asame za l u|e koi ne gi poznavame. Se doveduvame vo pozi ci ja za mnogu l u|e koi se mnogu stru-ni i kompetentni da gi ` i gosuvame. Svedoci bevme na prvi te i zbori za sudi i i obvi ni tel i . Koga ona { to zna-i najkval i tetno, ona { to zna-i sudski sovet, koj e od emi nentni stru-ni kadri , koi davaat pozi ti vna vi za za eden kadar koj e proveren, ni e vo parl amentot od razni pol i ti -ki vi duvawa i pri ti soci gi ` i gosuvame i gi kaznuvame l u|eto. Parl amentot treba od toa naji tno da se osl obodi , zatoa { to parl amentot pravi gre{ ki i ne samo toa. Ne mo` e da i ma nezavi sno sudstvo koga i ma parti ski sudi ri , zatoa { to gi vmetnavme sudi i te za vreme na i zbori te kako pretsedatel i na { este regi ona, kako pretseda el i na komi si i . Zo{ to nezavi snata sudska vl ast i sudi i te gi dovedovme i gi ` i gosuvavme. Ajde }e predl o` i VMRO-DPMNE kadar, }e predl o` i SDSM. Nepotrebno gi ` i gosuvame ti e stru-ni l u|e. Si gurno deka so dobi vaweto na nezavi sen sudski buxet }e se zgol emat i ni vni te l i ` ni pri mawa. Nekoj }e ka` e dal i vie samo zboruvate za plati . Sudi i te treba da bi dat

nezavisni. Sudi i te treba da ja i izvr{ uvaat rabotata nezavisno i treba da bi dsat nagradeni. Vociot svet sudi i te se nagradeni i sovesno si ja i izvr{ uvaat rabotata. Ne mo` e nie da poajame od toa, vie bevte na vlast ne ja zavr{ i vte rabotata, sega nie sme na vlast nie ne ja zavr{ i vme rabotata. Sudi i te }e si sudat kako { to treba po pravi lo. Ne mo` e "pu pu ova ne va` i". Si u-ai te gi gl edame vo Italija. Dela koi pred 23 godini gi aktiviraat i profunkcionira pravnata dr`ava. Ne mo` e selektivno i poddirektiva da se sudati -lenovi i aktivnosti na bilo koja partija, ili biznismeni. Mislam deka parlamentot treba da se oslobodi od toa da ne gi bira vo idniot period sudi i te. Toga{ sudi i te }e si imaat svoj esnaf, svoi organi, tamu }e bude Sudski ot sovet, }e si odl u-uvaat po onaa merka kako { to e po si te standardi, kako { to e vo Evropa.

I da ne dol`am mnogu, mislam deka si te uka`uvawa tuka koi bea i zneseni, ne sakam da zboruvam za delot na ona { to treba da se kompjuterizira, da se opremi, da se dogradi, das bi dat tie moderni ako se stremime kon Evropa da bi dat so Evropski terk i ona { to se izdvojuva minim 2% za dousovr{ uvawe na sudi i te i onoj drug stru-en kadar, mislam mo` e da se iskoregira, sigurno deka ministrot vo razgovor so Svetskata banka takanivel i ministrot deka od Svetskata banka imaat uka`uvawa deka mo` e za slednata godina da se zgol emi ili neznam kako }e bude, ne ja svati filozofijata na ministrot, sigurno deka za da se zavr{ i ovoj proekt potrebni se drugi sistemske re{ enija da go oslobodime sudstvoto, da napravi me uslovi za edno nezavisno parti sko sudstvo.

Od ovie pri -ini i ako e vtora faza, go podr`uvam proektot i se nadevam deka slednata faza koja }e bude krajna, }e bude doterana, }e bude namikana i }e bude usoglasena so evropski te normi i standardi.

Blagodaram.

NIKOLA POPOVSKI :

Blagodaram.

Ni koj pove}e ne bara zbor.

Bi dejki ni koj ne bara zbor, go zaklu-uvam pretresot i na Sobranieto mu predlagam da go usvoi sledniot zaklu-ok.

Gi povikuvam pratenicite koi se izlezeli da vlezat vo salata, premivame na gl asawe.

Gospodnot Krajevski bara proceduralno, no prvo da go pro-itam zaklu-okot, pa potoa }e vidadam zbor.

1.Sobranieto na Republika Makedonija go usvojuva Nacrtot na zakonot za sudski ot buxet.

2. Vlada na Republika Makedonija je izgotvili na Sobranieto je mu dostavi Predlog na zakon pri {to }e gi ima vo predvid predlozi te, mi sl ewata i zabe{ki te sodr`ani vo izve{tai te na rabotni te tela i od raspravata na sednicata na Sobranieto.

3. Ovoj zaklu-ok zaedno so izve{tai te na rabotni te tela i stenografski te bele{ki od raspravata na sednicata na Sobranieto na Republika Makedonija da se dostavi do Vlada i do Ministarstvoto za pravda.

Pred da go stavam na glasave zaklu-okot, gospodnot Kraçevski pobara zborvo ime na prateni -kata grupa.

^EDOMIR KRAÇEVSKI :

Zborot go pobarav za da go iznesam stavot na prateni -kata grupa po odnos na glasaveto po ovaa to-ka.

Prateni -kata grupa na VMRO-DPMNE pozitivno e glasa po ovaa to-ka odnosno po Predlog zakonot za sudski buxet od pri -i ni {to imame razbirawe za site problemi vo vrska so finansirawe na sudstvoto i sakame da dademe na{ pri dones kako prateni -ka grupa VMRO-DPMNE vo {to pobrzo razre{uvawe na problemite vo vrska so finansiraweto na sudstvoto. Zatoa pozitivno }e glasame, toa }e bi de na{, bi rekol, pri dones kako prateni -ka grupa i voeno apel do vas pretsedatel i do prateni -kata grupa na pozicijata odnosno na SDSM i na LDP vo idni na eve na ovoj na-in poka`uvame deka koga sakame da bideme konstruktivni nie mo`eme da bideme konstruktivni, da prisustvuvame na sednici i da prisustvuvame na -i not na glasawe, a vo idni na nemaveto kvorum ili neobezbeduvaweto kvorum za glasawe od strana na pozicijata da ne se preferira na na{ grb. Blagodaram.

NIKOLA POPOVSKI :

Blagodaram.

Jas nemam razli -en pristap za neprisustvoto na pratenici od pozicija, opozicija vo prozivkata i nitu mi e namerata kon nekogo, kako {to vidovte, toa be{e raspredel eno.

Predlo`eni ot zaklu-ok go stavam na glasawe.

Ve povikuvam da glasame.

Glasale 71 pratenik, site glasale za.

Konstatiram deka Sobranieto go usvoi predlo`eni ot zaklu-ok.

Mu bl agodaram na mi ni sterot i mi sl am deka ova e eden od retki te sl u-ai koga, da ne re-am sto, no 98% od zabel e{ ki te na Parl amentot vo prethodnata f aza gi vkl u-i vte i toa rezul ti ra{ e so konsenzus.

Ve povi kuvam za da gi f ati me rokovi te koi gi predvi duvate od 1 januari 2004 godi na { to pobrgu da go dostavi te Predl og zakonot za da se konstui raat organi te i da po~nat so podgotovki za buxetot za 2004 godi na. Bl agodaram.

Mi nuvame na to-ka 7 - Predl og za donesuvawe na zakon za poddrka na razvojt na mal oto stopanstvo i potti knuvawe na pretpri emni { tvoto.

Mi ni sterot za ekonomija me i zvesti deka go povi ekuvaat od ova sedni ca ovoj zakon so barawe da se stavi na narednata sedni ca zaradi dorabotka na zakonot.

Mi nuvame na to-ka 8 - Predl og za donesuvawe na zakon za azi l .

Predl ogot za donesuvawe na zakonot i i zve{ tai te na rabotni te tel a na Sobrani eto Vi se dostaveni odnosno podel eni .

Otvoram pretres.

Mol am, koj bara zbor?

Jas Vi predl agam so ogl ed deka e op{ t pretres po zakonot da go pomi neme op{ ti ot pretres na zakonot i potoa da ja preki neme sedni cata, pretpostavuvam deka nema da i ma mnogu di skutanti i ako i ma }e ja preki neme i pred toa, so ogl ed deka e prva f aza i prodol `eni eto }e go zaka `eme za ponedel ni k vo 10,00 ~asot, bi dejki rekovte deka i ma mnogu tenzija, pa mal ku da se spu{ ti tenzijata vo Parl amentot.

Gospo|a Ri stova bara zbor.

KAROLI NA RI STOVA:

Po-i tuvan pretsedatel e na Sobrani eto, po-i tuvani mi ni stri , po-i tuvani kol egi i kol e{ ki prateni ci ,

Jas najprvi n bi sakal a da ja i zrazam mojata op{ ta poddr{ ka za Predl ogot za donesuvawe na zakon za azi l , bi dejki so ovoj zakon pravno no i ef ektivno prakti ~no bi zna~elo unapreduvawe na sl obodi te i pravata na ~ovekot vo Republ i ka Makedoni ja vo sl u-ajot sl obodi i prava na stranci koi }e baraat spas vo na{ ata dr `ava vo navi sti na nesre}ni momenti vo ` i votot vo si tuaci i koga ti e se progouvani , vo si tuaci i na vojni , gra|anski sudi ri , aparthejd i sl i ~no i spre-uvawe da ja i zrazi svojata naci onal na, verska, rasna, pol i ti ~ka i soci jal na pri padnost. Toa e edna ` i votna si tuaci ja koja ni koj od nas ne ja postakuva za sebe i za svoeto semejtvo.

Mi sl am deka na kol egi te prateni ci , a osobeno gra|ani te na Republ i ka Makedoni ja koi ja sl edat ova a sesi ja na Sobrani eto }e i m del uva i roni -no ova moe izl o` uvawe i ubeduvawe, bi dejki dene{ nata sedni ca na Sobrani eto na Republ i ka Makedoni ja kako da se ostavi vpe-atok po povod i ni ci jati vata za i zmena na Ustavot na Republ i ka Makedoni ja koe ef i kasno bi zna-el o za{ ti ta na sl obodi t ei pravata na gra|ani te na ova a dr`ava vi -zavi organi zi rani ot kri mi nal i nekako i spa|a deka se dru` i me za pravata na stranci te, a pet pari ne davame za sl obodi t ei pravata na sopstveni te gra|ani , za ni vni ot ` i vot, zdravje, i mot i bi zni s, bi dejki so nepri f a}aweto na i ni ci jati vata za i zmena na Ustavot na Republ i ka Makedoni ja moram jasno i gl asno da konstati ram po vi na na opozi ci jata, ni e i m dadovme sl obodno deuvawe ponatamu vo na{ ata dr`ava na narkodi leri , trgovci so lu|e, teroristi , reketari , korumpi rani poli ti -ari i se ona { to zna-i organi zi ran kri mi nal .

Ova e gol ema i roni ja znam, zatoa mi sl am deka kombi naci jata na ovi e nastani e vsu{ nost ta` en den za makeodnski ot parl amentari zam, no sepak jas sum dl aboko ubedena deka vo sekoja pri l i ka, pa i vakov ta` en den za makeodnski ot aprl amentari zam treba da go i skori sti me za donesuvawe na zakonski proekti koi }e zna-at unapreduvawe na sl obodi te i pravata vo sl u-ajot na stranci , a ne na na{ i te dr` avjani .

Najprvo bi sakal a da ka` am deka so ogl ed na toa { to se navl eguva vo edna vakva -uvstvi tel na i sl o` ena materi ja -ovekovi sl obodi i prava kako i materi ja koja navl eguva vo drugi di menzi i na ` i veeweto na edna dr`ava, nasele ni eto, brojnost, sostav, f i nansi i te, -ove-ki anga` man, bezbednost, pa i ekol o{ ki probl emi kako prateni k bi sakal a da go i zrazam moeto zadovol stvo { to zakonot se nosi vo redovna postapka i { to ni e prateni ci te i mame mo` nost podetal no i obmi sl eno da gi doneseme zakonski te re{ eni ja za probl emati kata na azi l ot.

Konkretno vo ova a f aza vo postapkata za donesuvawe na zakonot zna-i f azata na Predl og za donesuvawe na zakon za azi l samo bi se osvrnal a na potrebata od donesuvawe na ovoj zakon op{ to i od eden konkretn aspekt.

Mi sl am deka op{ tata potreba e soema o-i gl edna, a Republ i ka Makedoni ja i kako me|unarodna obvrška odnosno kako obvrška od me|unarodno dogovorno pravo i negovi ot status vo na{ eto ustavno pravo odnosno f aktot deka konvenci i te se del od vnatre{ ni ot praven poredok na Republ i ka Makedoni ja po rati f i kaci jata, no i od eden prakti -en aspekt i ma neodl o` na potreba da se regul i ra statusot na mnogu l i ca koi se nao|aat na teri tori jata na Republ i ka

Makedonija -begalci koi spored me|unarodni te standardi bi mo`ele da bidat podnosi tel i na baraweto za azi l .

Konkretni ot aspekt koj go spomnav vo vrska so potrebata od donesuvawe na eden vakov zakon, jas vo mojata diskusija bi sakala da se zadr`am na sl ednoto { to e navedeno i vo obrazl o` enieto na podnosi tel ot na Predl ogot za donesuvawe na zakon za azi l .

I meno, opredel bata na Republ i ka Makedonija za pol nopravno -l enstvo vo EU, pa od tuka i potrebata za harmonizacija na na{ eto naci onal no zakonodavstvo tema na dr` avite -l enki na EU vo sferata na imigraci onata pol i ti ka i azi l ot kako i zakonodavstvoto na EU vo istata sfera i ako pove}e bi mo`ela da gi izrazam standardi te, bi dej}i EU samata nema vakvo zakonodavstvo odnosno ova e probl ematika koja vleguva vo treti ot stol b na EU takanare-en vnatre{ na pol i ti ka i pravosudstvo kade vsu{ nost odnosi te vo EU me|u dr` avite -l enki e na edno ni vo na me|uvl adi na sorabotka.

Od ovoj aspekt smetam deka posebno treba da se potenci ra , bi djeki vo najnovi ot izve{ taj na Komi si ajta na Evropskata Uni ja za Republ i ka Makedonija vo del ot na ocenuvaweto na sostojbata so -ovekovite sl obodi i prava vo na{ ata dr` ava e tokmu edna od kri ti ki te deka na{ i te doma{ ni zakonodavni pravila za tretmanot na begal ci te i ni vnata privremena za{ tita ne gi zadovol uva me|unarodni te standardi i standardi te na EU i vo koj l zve{ taj se sugeri ra tokmu ova a potreba za donesuvawe na zakon za azi l za da na ovi e l i ca i m se obezbedi , kako { to e navedeno vo l zve{ tajot, po jasen status, zna-i status koj }e bi de vo sogl asnost so spomnati te standardi .

Nie kako pratenici smetam deka ne mo`eme da ignorirame edna vakva kri ti ka ni tu da go mi ni mi zi rame nejzi noto zna-ewe. Tokmu vakvite izve{ tai koi gi pravi Komi si jata na EU za dr` avite koi se i l i aspi ranti i l i kandi dati za nas konkretno vo procesot za stabil izacija i asocijacija se vsu{ nost eden od gl avni te f aktori koi vli jaat vrz natamo{ ni te stavovi i pol i ti kata na EU i nejzi ni te dr` avite -l enki koi dr` avata za koja se pravi izve{ tajot vkl u-i tel no i vo procesot na nejzi nata evroi ntegracija.

Zna-i , so po- nuvaweto na edna zakonodavna procedura za usvojuvawe na eden vakov zakon za azi l vsu{ nost }e napravi me EU da i ma edna pri -i na pomal ku da ja kri ti kuva Republ i ka Makedonija .

Vo ova a smi sl a e apsolutno za pozdravuvawe { to VI adata i MVR dobro gi prou- i l e standardi te na EU za probl ematika za azi l ot i gi refl ekti raa vo predl o` eni te zakonski re{ enija. Mi sl am deka e upatno da gi spomnam pred se

Konvencijata od 1990 godina so koja se ureduvaat me|usebni t eodnosi me|u dr`avi te -l enki na EU za barawata za azi l ot koi se podneseni vo edna od ovi e dr`avi -l enki . Taa materi ja kaj nas e prakti -no zakonski razrabotena vo gl avata 7 od Predl ogot za donesuvaweto na zakonot za azi l koj se odnesuva na obrabotkata i za{ ti tata na l i -ni te podatoci na l i ca koi baraat azi l , a osobeno vo odnos na -l enot 15 od spomnatata Konvenci ja za za{ ti ta na odredeni podatoci pri razmenata na podatoci na na{ ata dr`ava so zemjata na potekl o od kade doa|a podnosi tel ot na baraweto za azi l i normal no da nema l o{ i posl edici po takvoto l i ce { to bi pretstavuval o ef ekti vno unapreduvawe na za{ ti tata na pravata na ovaa kategori ja na l i ca.

Ponatamu bi ja spomnal a materi jata na i tnata postapka po odredeni barawa za azi l koi se vo sogl asnost so Londonskata rezol uci ja na mi ni stri te na EU od 1992 godi na, a koa se odnesuva na postapkata za o-i gl edno neosnovani barawa za azi l vo koj prakti -no bi se { ti tel a na{ ata dr`ava od takvi neosnovnai barawa.

Na krajot bi sakal da i staknam deka e va` no pred se za javnost,a za gra|ani te deka EU nema razvi eno zakonodavstvo za materi jata za azi l ot so drugi zborovi se raboti za problematika na me|uval di na sorabotka i prakti -no me|unarodni te standardi se vsu{ nost standardi na EU. Tuka stanuva zbor za Konvencijata za begal ci od 1951 godi na, regi onal ni ot praven re` im na Sovetot na Evropa koj isto taka se standardi koi gi sledat dr`avi te -l enki na EU odnosno ni vnoto pri fa}awe prakti -no bi zna-el o pri fa]awe i na standardi te na EU, a vo Predl ogot za donesuvawe na zakonot za azi l toa e vsu{ nost l ogi ka koja se sledi i mi sl am deka e mnogu poziti vno, a vo ista smi sl a apsolutno e i spraven pristapot na predl aga-ot vo konkretni te re{ eni ja organi zaci oni te pra{ awa okol u postapuvaweto po barawata za azi l za organi te i drugi te organi zaci oni pra{ awa da gi konsul ti ra i skustvata na sami te dr`avi -l enki tuka bi ja spomnal a Avstri ja, [vetska, Danska, Hol andi ja, Bel gi ja, Germani ja.

Zna-i , od cel ata moja di skusi ja jasno proi zl eguva deka jas kako prateni k go podr` uvam Prel dogot za donesuvawe na zakon za azi l i gi povikuvam i drugi te kol egi i kol e{ ki pratenci da go storat i stoto, a na mi ni sterot i negovi ot ti m sakam da i m ja i ska` am mojata nade` deka i vo podocne` ni te f azi na ovoj zakon }e se raboti so i stoto ni vo na prof esi onal i zam i poznavawe na materi jata.

Bl agodaram.

NI KOLA POPOVSKI :

Bl agodaram.

Gospodi not Mustaf a.

Posle Mustafa ima u{te eden di skutant, pa za 10, 15 minuti }e zavr{ime.
NE@DET MUSTAFA:

Blagodaram , po~ituvan pretsedatel e, po~ituvani kolegi pratenici ,
po~ituvan ministre,

Na osnovna na{iot te`ok den }e bidam sosema kratok, no bi sakal po
osnovna ovoj Predlog zakon da pridonesam i gi artikuliram interese na
gra|ani te romi od Kosovo koi najpove}e gi zaseguva ovoj Predlog zakon i tokmu
od tie pri~ini sakam da diskutiram so toa {to mislam dekan takov na~in }e
mo`am da pridonesam ni vni te`el bi da se ispolnat.

Si te vie znaete deka vo [uto Ori zari pove}e od dvei pol godi ni se nao|aat
gra|ani te romi begalci od Kosovo. Po osnovna ovoj zakon potpolno se soglasuvam
so pri~ini te poradi koj treba da se donese ovoj zakon vo koj sami te se ci ti raat
sebe deka odredbi te na ovoj zakon vo del ot na azi lot i begalci te ne se dovolno
precizni i nekorespondiraat so me|unarodni t ei nstrumenti i legi slativata na
zemjata so razvi ena demokrati ja.

Navisti na veruvam deka po toj osnov vo sledni te proceduri deka i taa
ni vna zabel e{ka }e se koregira taka {to }e i mame potpoln zakon za azi l .

Mojata zabel e{ka i gri`ata za begalci te romi od Kosovo i nevl adini te
romski orgaizacii koi pomognaa vo pomo{na romi te od Kosovo e po osnovna
~lenot 12 vo organi te za azi l kade gri`ata na ovi e begalci tokmu vo toj pravec
deka }e nema pri strasnost ni tu subjektivno tol kuvawe na ni vni te i ndi vi dual ni
mol bi .

Jas veruvam deka tokmu vo Oddel eni eto za azi l po tie osnovi }e se potrudil
na{ata Vl ada da ima pretstavnik od romi te, barem dokol ku i m treba preveduva~
po toj osnov i }e pridoneseme da se ol esni ni vni ot strav po koj ovoj zakon
rasprava po osnovna strav dokol ku i ma potreba }e mora da i m se pomogne.

Smetam deka tokmu po ovoj ~len i ulogata na Visoki ot komeserijat za
begalci pri OON pri postapka na azi l }e pridoneseme mnogu poobjektivno da se
pri f atat mol bi te na begalci te romi od Kosovo.

U{te edna to~ka na koja sakam da i obrnam vni manie e ~lenot 29 vov rska so
pri~ini te za odbivawe na mol bi te za azi l vo toj pravec toj korespondira so
prethodni ot ~len na ovoj Predlog zakon, se nadevam deka si te }e pridoneseme
ovaa seriozna gri`a na gra|ani te romi begalci od Kosovo da bi de pri f atena
mnogu poobjektivno koga e vo proces ni vnata i ntegraci ja. Blagodaram.

NI KOLA POPOVSKI :

Blagodaram.

Vo medu vreme se prijavija i drugi diskutanti, zna-i }e mora podolgo da rabotime, nema da mo`eme da zavr{i me denes, osven ako ne se prijavi le neko drugi za da bl ef i raat.

Sega vo momentov se pri javeni dvajca.

Sedni cata }e prodol`i vo ponedel ni k vo 10,00 ~asot.

Sedni ca preki na so rabota vo 17,05 ~asot.